E-TEP HAZIRLIK SERİSİ

Adım Adım e-TEP

Dört Beceriyi Geliştirmenin Yolları

Okuma · Dinleme · Konuşma · Yazma

- Sınavın her bölümü için adım adım stratejiler
- 300'ü aşkın alıştırma sorusu ve çözümlü örnek
- Konuşma ve yazma için örnek cevaplar ve kalıp ifadeler
- Okuma ve dinleme için uygulama testleri
- Ayrıntılı cevap anahtarı

Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

İngiliz Dili Eğitimi

etepbyetep

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Adım Adım e-TEP
Dört Beceriyi Geliştirmenin Yolları

Yazar: Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Yayın: etepbyetep.com
Birinci basım (elektronik): Kasım 2026, Erzincan

© 2026 Talip Gönülal. Tüm hakları saklıdır. Bu kitap, adayların kişisel çalışması için ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Kitabın tamamı ya da bir bölümü yazarın yazılı izni olmadan çoğaltılamaz, değiştirilemez, satılamaz ve başka bir yayının içinde kullanılamaz. Kısa alıntılar kaynak gösterilerek yapılabilir.

Kitaptaki okuma metinleri, dinleme metinleri, sorular ve örnek cevaplar yazar tarafından bu kitap için özgün olarak hazırlanmıştır. Grafiklerdeki veriler alıştırma amaçlıdır ve kurgusaldır.

etepbyetep.com, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) ile bağlantılı değildir. Sınav tarihleri, ücretler ve sınav kuralları için ÖSYM'nin resmi duyurularını takip ediniz.

Önsöz

e-TEP'e hazırlanan adayların çoğu aynı yoldan gider: Deneme çözer, puanına bakar ve bir sonraki denemeye geçer. Deneme çözmek elbette gereklidir; sınavın formatını, süresini ve temposunu ancak böyle öğrenirsiniz. Ne var ki deneme tek başına becerinizi geliştirmez, yalnızca o anki seviyenizi gösterir. Puanınızın yükselmesi için denemeler arasında bir şeyler öğrenmeniz, yani okurken neye bakacağınızı, dinlerken neyi not alacağınızı, konuşurken ve yazarken düşüncelerinizi nasıl düzenleyeceğinizi bilmeniz gerekir.

Bu kitap tam olarak bu boşluğu doldurmak amacıyla hazırlandı. Her bölümde önce ilgili becerinin sınavda nasıl ölçüldüğü anlatılıyor, ardından bu beceriyi geliştirmenin yolları ve sınavda işe yarayan stratejiler çözümlü örneklerle gösteriliyor. Stratejiler, bol miktarda alıştırmayla pekiştiriliyor. Açıklamalar Türkçe, örnekler ve alıştırmalar ise İngilizcedir; böylece bir yandan stratejiyi anlarken bir yandan da sınavdaki dile alışmış olursunuz.

Kitap yedi bölümden oluşuyor. Birinci bölüm sınavı tanıtıyor. İkinci bölüm, dört becerinin ortak temeli olan kelime bilgisine ayrıldı. Üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı bölümler sırasıyla okuma, dinleme, konuşma ve yazmayı ele alıyor. Okuma ve dinleme bölümlerinin sonunda, sınavdaki soru türlerini içeren birer uygulama testi bulunuyor. Son bölümde ise örnek çalışma planları ve sınav gününe ilişkin öneriler yer alıyor. Bütün alıştırmaların cevapları, gerekli yerlerde kısa açıklamalarla birlikte kitabın sonundaki cevap anahtarında verildi.

Bölümleri sırayla okumak zorunda değilsiniz; en çok zorlandığınız beceriden başlayabilirsiniz. Ancak kelime bölümünü erken okumanızı öneririm, çünkü diğer bölümlerdeki stratejilerin önemli bir kısmı orada anlatılan becerilere dayanıyor.

Bu kitabı etepbyetep.com'daki ücretsiz deneme sınavları ve beceri setleriyle birlikte kullanmanız, kitaptan alacağınız verimi artıracaktır. Sitede 10 tam deneme sınavı ve her beceri için 20'şer olmak üzere 80 beceri seti bulunuyor. Kitapta bir stratejiyi okuyup alıştırmasını yaptıktan sonra sitede o beceriye ait bir seti çalışma modunda çözerseniz stratejinin işe yarayıp yaramadığını hemen görürsünüz. Dinleme alıştırmalarında kayıtların yazılı metinlerini kitapta bulacaksınız; aynı becerileri sesli olarak sitede uygulayabilirsiniz.

Son olarak bir öneri: Çalışmaya başlarken bir defter açın. Kitaptaki alıştırmaları, öğrendiğiniz yeni kelimeleri ve yaptığınız hataları bu deftere yazın. Sınavdan önceki son haftada en değerli kaynağınız bu defter olacaktır.

Hepinize kolay gelsin; sınavınızda başarılar dilerim.

Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL
Erzincan, Kasım 2026

İçindekiler

Önsöz ..... **iii**

Bölüm 1 • e-TEP'i Tanıyalım **1**

1.1 e-TEP nedir? 1

1.2 Sınavın bölümleri 1

1.3 Puanlama ve seviyeler 2

1.4 Hedef puanınıza göre nereye odaklanmalısınız? 2

1.5 Seviyenizi tanıyın 3

1.6 Başlangıç puanınız 4

1.7 Adayların sık sorduğu sorular 4

Bölüm 2 • Kelime: Her Becerinin Temeli **6**

2.1 Hangi kelimeleri öğrenmelisiniz? 6

2.2 Bir kelimeyi "bilmek" ne demek? 7

2.3 Kelime aileleri: Bir kelime öğrenip dört kelime kazanın 7

2.4 Eşdizimler: Kelimeler kiminle "arkadaşlık" eder? 9

2.5 Sık karıştırılan kelimeler 12

2.6 Bilmediğiniz kelimenin anlamını bağlamdan çıkarın 13

2.7 Eşanlamlı ifadeler: Sınavın gizli dili 15

2.8 Kelimeyi kalıcı öğrenmek 16

2.9 Akademik kelime listesi: Sınavda en çok işinize yarayacak 75 kelime 18

2.10 Sık çıkan konulara ait kelimeler 21

Bölüm 3 • Okuma **25**

3.1 Okuma bölümünü tanıyalım 25

3.2 Zaman yönetimi 25

3.3 Temel teknik 1: Göz gezdirme (skimming) 26

3.4 Temel teknik 2: Tarama (scanning) 28

3.5 Soru türü 1: Paragraf eşleştirme 29

3.6 Soru türü 2: Metin tamamlama 31

3.7 Soru türü 3: Başlık eşleştirme 35

3.8 Soru türü 4: Çoktan seçmeli sorular 38

3.9 Yazarın tutumunu anlamak 40

3.10 Okuma becerinizi sınav dışında nasıl geliştirirsiniz? 42

Bölüm 4 • Dinleme **49**

etepyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

4.1 Dinleme bölümünü tanıyalım 49
4.2 Dinlemeden önce tahmin edin 49
4.3 Fikir değişikliklerini ve düzeltmeleri yakalayın 50
4.4 Rakamlar, saatler ve hesaplamalar 51
4.5 Anonslar 53
4.6 Konuşmacı eşleştirme 53
4.7 Röportajlar ve tartışmalar 54
4.8 Ders ve podcast dinleme (C1) 57
4.9 Not alma: Az yazın, çok anlayın 60
4.10 Bağlantılı konuşma: Duyduğunuz, yazılandan farklıdır 61
4.11 Dinleme becerinizi sınav dışında nasıl geliştirirsiniz? 62

Bölüm 5 · Konuşma 68

5.1 Konuşma bölümünü tanıyalım 68
5.2 Puanlayıcılar neye bakar? 68
5.3 Hazırlık süresini nasıl kullanmalı? 69
5.4 Görev 0: Isınma sorusu 70
5.5 Görev 1: Bir deneyimi, bir kişiyi ya da bir yeri anlatmak 70
5.6 Görev 2: Görüş bildirmek 72
5.7 Görev 3: Bütünleşik görev (özet + görüş) 75
5.8 Akıcılık: Duraksamadan konuşmanın yolları 78
5.9 Telaffuz: Türkçe konuşanların dikkat etmesi gerekenler 78
5.10 Evde nasıl çalışmalı? 79
5.11 Soru bankası 80

Bölüm 6 · Yazma 83

6.1 Yazma bölümünü tanıyalım 83
6.2 Puanlayıcılar neye bakar? 83
6.3 Görev 1: Gönderiye ve yoruma cevap 84
6.4 Görev 2: Podcast'i özetleyip grafikle ilişkilendirme 88
6.5 Bütünlük ve bağlaşıklık: Metni birbirine bağlamak 93
6.6 Türkçe konuşanların en sık yaptığı hatalar 95
6.7 Teslim etmeden önce kontrol listesi 96

Bölüm 7 · Çalışma Planı ve Sınav Günü 98

7.1 Planı seçmeden önce 98
7.2 Dört haftalık yoğun plan 98

elebyetep.com
Prof. Dr. Nilüfer GÖNÜLAL

7.3 Sekiz haftalık dengeli plan 99
7.4 Örnek bir çalışma günü 99
7.5 Hata defteri 99
7.6 Sınavdan önceki gün 100
7.7 Sınav günü: Bölüm bölüm öneriler 100
7.8 Son söz 100

Ek 1 • Dinleme Metinleri 101

Ek 2 • Cevap Anahtarı 105

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 1

e-TEP'i Tanıyalım

İyi bir hazırlığın ilk adımı, sınavın neyi ve nasıl ölçtüğünü bilmektir. Bu bölümde e-TEP'in bölümlerini, puanlama sistemini, hedef puanınıza göre nereye odaklanmanız gerektiğini ve kendi seviyenizi nasıl belirleyeceğinizi bulacaksınız.

1.1 e-TEP nedir?

e-TEP (Elektronik İngilizce Yeterlik Sınavı), ÖSYM'nin uyguladığı ve dört beceriyi birlikte ölçen bir İngilizce sınavıdır. Sınav, elektronik sınav merkezlerinde bilgisayar üzerinden yapılır ve yaklaşık iki buçuk saat sürer. Okuma ve dinleme bölümlerinde soruları ekrandan cevaplarsınız; konuşma bölümünde cevaplarınız mikrofonla kaydedilir, yazma bölümünde ise metinlerinizi klavyeyle yazarsınız.

YDS ve YÖKDİL'den en önemli farkı, konuşma ve yazmayı da ölçmesidir. YDS'ye hazırlanmış bir aday için bu büyük bir değişiklik demektir: Artık yalnızca doğru seçeneği tanımak değil, düşüncelerinizi İngilizce olarak üretmek de gerekir. Bu nedenle e-TEP'e hazırlık soru çözmekle sınırlı kalamaz. Konuşurken düşüncelerinizi düzenli aktarabilmeniz, yazarken de bir görüşü gerekçeleriyle savunabilmeniz beklenir.

Bir başka önemli fark da sorulardaki dil bilgisi odağının azalmasıdır. e-TEP'te "boşluğa hangi zaman gelir" türünden ayrı dil bilgisi soruları yoktur. Dil bilgisi, okuduğunuzu ve dinlediğinizi anlamanızda, konuşma ve yazmada da doğru cümleler kurmanızda dolaylı olarak ölçülür.

1.2 Sınavın bölümleri

Bölüm	Süre	İçerik
Okuma	60 dk	B1'den C1'e doğru zorlaşan 5 bölüm, 30 soru. Paragraf eşleştirme, metin tamamlama, başlık eşleştirme ve çoktan seçmeli sorular. Bölümler arasında geçiş yapılabilir; vurgulama ve not araçları kullanılabilir.
Dinleme	~30 dk	5 bölüm, 30 soru. Diyaloglar, bir anons, konuşmacı eşleştirme, bir röportaj, iki kişilik bir tartışma, bir ders ve bir podcast. Her kayıt yalnızca bir kez dinlenir; önceki sorulara geri dönülemez.
Konuşma	~12 dk	Puanlanmayan bir ısınma sorusu, görüş ve deneyimlerle ilgili iki bağımsız görev ve kısa bir videonun özetlenip yorumlandığı bütünleşik bir görev.

Bölüm	Süre	İçerik
Yazma	~45 dk	Görev 1: Bir sosyal medya gönderisine ve altındaki yoruma cevap (15 dk, en az 120 kelime). Görev 2: Bir podcast'i özetleyip bir grafikle ilişkilendirme (30 dk, en az 200 kelime).

Her bölümün ayrıntılı tanıtımını, ilgili bölümün başında bulacaksınız. Burada yalnızca şunu vurgulamak istiyorum: e-TEP'te soruların zorluk düzeyi bölümden bölüme artar. Okuma ve dinlemenin ilk bölümleri B1, son bölümleri C1 düzeyindedir. Bu, sınavın her seviyeden adayı ölçecek biçimde tasarlandığını gösterir; dolayısıyla son bölümlerde zorlanmanız normaldir ve hedef puanınıza bağlı olarak buradaki soruların hepsini doğru cevaplamanız gerekmeyebilir.

1.3 Puanlama ve seviyeler

Her beceri 0 ile 30 arasında puanlanır; dolayısıyla toplam puan 120 üzerindendir. Okuma ve dinlemede puanınız doğru cevap sayınıza göre hesaplanır. Konuşma ve yazmada ise cevaplarınızı iki puanlayıcı belirli ölçütlere göre değerlendirir. Konuşmada bu ölçütler görevin yerine getirilmesi, dil bilgisi, kelime bilgisi ile akıcılık ve telaffuzdur. Yazmada ise akıcılık ve telaffuz yerine metnin düzeni ve bütünlüğü değerlendirilir.

ÖSYM'nin değerlendirme çerçevesine göre her seviye için gereken en düşük puanlar şöyledir:

Seviye	Okuma	Dinleme	Konuşma	Yazma	Toplam
B1	9	12	15	14	50
B2	16	18	20	20	74
C1	23	24	25	26	98

Kaynak: ÖSYM e-TEP Değerlendirme Çerçevesi. Başvuracağınız kurumun hangi puanı ya da seviyeyi istediğini mutlaka kurumun kendisine sorun; kurumlar farklı koşullar belirleyebilir.

1.4 Hedef puanınıza göre nereye odaklanmalısınız?

Tablodaki rakamlara dikkatle bakarsanız ilginç bir ayrıntı göreceksiniz: B1 ve B2 için okumada istenen puan, konuşma ve yazmada istenenden belirgin biçimde düşüktür. Yani aynı seviyeye ulaşmak için okumada daha az doğru cevap yeterlidir; bu da okuma bölümünün görece zor olduğunu gösterir. Özellikle son iki bölümdeki C1 düzeyindeki metinler pek çok aday için gerçek bir engeldir. Buna karşılık konuşma ve yazmada, doğru bir yapı ve birkaç sağlam kalıp ifadeyle kısa sürede belirgin bir ilerleme kaydetmek mümkündür.

> **NOT** Puan artışını en hızlı sağlayan beceriler genellikle konuşma ve yazmadır. Bu iki bölümde görevi eksiksiz yerine getirmek, düzenli bir yapı kullanmak ve süreyi iyi yönetmek, kusursuz bir İngilizceden daha fazla fark yaratır. Okuma ve dinleme ise daha uzun soluklu bir çalışma ister; bu becerilere hazırlık sürecinizin başından itibaren her gün zaman ayırın.

Hedef seviyenize göre öncelikleriniz kabaca şöyle olmalıdır:

etepbyeten.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

B1 hedefleyenler için

- Okuma ve dinlemede ilk iki bölümdeki (B1–B2) sorulara odaklanın; bu sorular puanınızın büyük kısmını oluşturur. Son bölümlerde de bütün soruları cevaplayın, ama zamanınızın çoğunu ilk bölümlere harcayın.
- Konuşma ve yazmada görevi eksiksiz yerine getirmeye, basit ama doğru cümleler kurmaya çalışın. Görüşünüzü açıkça söyleyip bir-iki gerekçe ve örnekle desteklemek bu seviye için yeterlidir.
- Kelime çalışmasında sık kullanılan genel kelimelere öncelik verin (bkz. Bölüm 2).

B2 hedefleyenler için

- Okumada metin tamamlama ve başlık eşleştirme sorularında ustalaşmanız gerekir; bu soru türleri B2 sınırında belirleyicidir.
- Dinlemede röportaj ve tartışma bölümlerinde çeldiricilere, özellikle fikir değişikliklerine dikkat edin.
- Konuşmada bütünleşik görevde özet ile görüş arasındaki dengeyi kurun. Yazmada bağlaçları ve paragraf yapısını bilinçli kullanın; grafik dilini (artış, azalış, karşılaştırma) iyice öğrenin.
- Akademik kelime listesini (Bölüm 2.9) eksiksiz çalışın.

C1 hedefleyenler için

- Son okuma metinlerindeki çıkarım ve yazarın tutumu sorularında hata payınız çok düşük olmalıdır. Temkinli ifadeleri (hedging) ve kabul-itiraz yapılarını tanıyın.
- Dinlemede ders ve podcast bölümlerinde ayrıntıdan çok konuşmacının amacını ve vardığı sonucu yakalamaya odaklanın.
- Konuşma ve yazmada çeşitli ve isabetli kelime seçimi, karmaşık cümle yapıları ve akıcılık belirleyici olur. Aynı kelimeyi tekrarlamak yerine eşanlamlılarını kullanın, cümlelerinizi *although, whereas, which* gibi yapılarla birleştirin.

etapbyetep.com Prof. Dr. Tuğrul GÖNÜL AL

1.5 Seviyenizi tanıyın

Aşağıdaki tabloda Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin (CEFR) seviye tanımlarından yola çıkarak hazırlanmış ifadeler var. Her ifadeyi okuyun ve sizin için doğru olup olmadığını işaretleyin. Bir seviyedeki ifadelerin çoğunu işaretleyebiliyorsanız o seviyeye yakınsınız demektir. İşaretleyemediğiniz ifadeler ise çalışmanız gereken alanları gösterir.

Seviye	Yapabildiklerim	✓
B1	Bildiğim konulardaki basit metinlerin ana fikrini ve önemli ayrıntılarını anlarım.	
	Açık ve yavaşça konuşulduğunda günlük konulardaki konuşmaları ve anonsları takip ederim.	
	Bir deneyimi, bir olayı ya da bir planı basit cümlelerle ve birbirine bağlayarak anlatabilirim.	
	Bir konudaki görüşümü kısa bir metinle yazabilir, basit gerekçeler verebilirim.	

Seviye	Yapabildiklerim	✓
B2	Güncel ve akademik konulardaki makaleleri, yazarın görüşünü de fark ederek anlarım.	
	Normal hızdaki röportajları ve tartışmaları, konuşmacıların görüşleri dahil takip ederim.	
	Bir konuda görüşümü açıkça savunabilir, avantaj ve dezavantajları karşılaştırabilirim.	
	Bir kaynaktaki bilgileri özetleyip bunları başka bir kaynakla ilişkilendiren düzenli bir metin yazabilirim.	
C1	Uzun ve karmaşık metinlerde dolaylı anlamları ve yazarın tutumunu anlarım.	
	Uzun bir dersi ya da akademik bir sunumu, yapısı açıkça belirtilmese bile takip ederim.	
	Karmaşık konularda akıcı ve düzenli konuşur, uygun kelimeyi aramak için pek duraksamam.	
	Fikirlerimi bağlaçları ve gönderim sözcüklerini ustalıkla kullanarak, bütünlüklü bir metin halinde yazabilirim.	

1.6 Başlangıç puanınız

Bu kitaba başlamadan önce etepbyetep.com'daki deneme sınavlarından birini sınav modunda, gerçek sürelerle çözmenizi öneririm. Konuşma ve yazma cevaplarınızı kendiniz puanlayacağınız için biraz katı olun. Puanlarınızı aşağıdaki tabloya yazın; hazırlığınız ilerledikçe yeni denemelerin sonuçlarını da ekleyin. Puanlarınızın değişimini görmek, hem motivasyonunuzu korur hem de hangi becerinin geride kaldığını gösterir.

Tarih	Deneme	Okuma	Dinleme	Konuşma	Yazma	Toplam

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

1.7 Adayların sık sorduğu sorular

Sınavda kağıt kalem kullanabilir miyim?

Sınav boyunca kullanabileceğiniz bir müsvedde kağıdı verilir. Bu kağıdı özellikle dinleme bölümünde not almak, konuşma ve yazma bölümlerinde de plan yapmak için kullanın.

Konuşma bölümünde diğer adayların sesi beni etkiler mi?

Konuşma bölümünde salondaki diğer adaylar da aynı anda konuşur. Bu ilk başta dikkat dağıtıcı olabilir. Evde biraz gürültülü bir ortamda, örneğin arkada radyo açıkken çalışmak bu duruma alışmanızı kolaylaştırır.

Yazma bölümünde el yazısı mı, klavye mi kullanılıyor?

Metinlerinizi klavyeyle yazarsınız. Bilgisayarda İngilizce metin yazmaya alışık değilseniz sınavdan önce bol bol pratik yapın. Türkçe klavyede *i* ve *ı* tuşlarının yerine dikkat edin; İngilizce metinde *ı* harfi bulunmaz.

Yanlış cevap doğruyu götürür mü?

Okuma ve dinlemede puanınız doğru cevap sayınıza göre hesaplanır. Boş bıraktığınız bir soru size kesinlikle puan getirmez; bir tahmin ise en azından şans tanır. Bu nedenle hiçbir soruyu boş bırakmayın, emin olmadığınız sorularda yanlış olduğundan emin olduğunuz seçenekleri eleyip kalanlar arasından en mantıklı olanı işaretleyin. Kesin kurallar için ÖSYM'nin güncel sınav kılavuzunu kontrol edin.

Ne kadar süre hazırlanmalıyım?

Bu, başlangıç seviyenize ve hedefinize bağlıdır. Hedeflediğiniz seviyeye yakınsanız dört haftalık yoğun bir çalışma yeterli olabilir. Bir seviye atlamanız gerekiyorsa daha uzun bir süre ayırmanız gerekir; bir dil seviyesinden diğerine geçmek genellikle aylar süren düzenli bir çalışma ister. Bölüm 7'de dört ve sekiz haftalık iki örnek plan bulacaksınız.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 2

Kelime: Her Becerinin Temeli

Okuduğunu anlamak, duyduğunu takip etmek, düşüncelerini doğru ifade etmek... Hepsinin altında aynı şey yatar: kelime bilgisi. Bu bölümde hangi kelimelere öncelik vermeniz gerektiğini, bir kelimeyi "bilmenin" ne anlama geldiğini, sınavda en çok işinize yarayacak kelime gruplarını ve kelime öğrenmeyi kalıcı hale getiren yöntemleri bulacaksınız.

2.1 Hangi kelimeleri öğrenmelisiniz?

İngilizcede yüz binlerce kelime var; ama bir metindeki kelimelerin büyük kısmı, sık kullanılan birkaç bin kelimeden oluşur. Araştırmalar, bir metni rahatça anlayabilmek için içindeki kelimelerin yaklaşık yüzde 95–98'ini bilmemiz gerektiğini gösteriyor. Bir başka deyişle, her yirmi kelimeden birini bile bilmiyorsanız metni takip etmek zorlaşır. Bu yüzden kelime çalışmasında rastgele değil, öncelik sırasına göre ilerlemek gerekir.

1. **Sık kullanılan genel kelimeler.** Günlük hayatta ve her türlü metinde karşınıza çıkan ilk iki-üç bin kelime ailesi. B1 düzeyindeki bir aday bu kelimelerin çoğunu bilir; ancak bunları konuşma ve yazmada doğru kullanmak ayrı bir beceridir.
2. **Akademik kelimeler.** *analyse, significant, evidence, approach, factor, therefore* gibi, konusu ne olursa olsun akademik metinlerde sıkça geçen kelimeler. Dil bilimci Averil Coxhead'in hazırladığı Akademik Kelime Listesi (Academic Word List) bu türden 570 kelime ailesini içerir. e-TEP'in okuma metinleri, dinlemedeki dersler ve yazma görevleri bu kelimelerle doludur.
3. **Sık çıkan konulara ait kelimeler.** e-TEP'teki metinler ve görevler belirli konular etrafında yoğunlaşır: eğitim ve kampüs hayatı, teknoloji, çevre, sağlık, iş hayatı ve şehir hayatı. Bu konulara ait temel kelimeleri bilmek, özellikle konuşma ve yazmada büyük kolaylık sağlar (bkz. 2.10).
4. **Alana özgü kelimeler.** *glacier, photosynthesis, inflation* gibi belirli bir alana ait kelimeler. Bunları tek tek ezberlemeye çalışmayın; sınavda genellikle bağlamdan anlaşılırlar ya da sorunun cevabı için gerekli değildirler.

NOT Bir okuma metninde bilmediğiniz bir kelimeyle karşılaştığınızda kendinize şunu sorun: "Bu kelimeyi başka metinlerde de görür müyüm?" Cevap evetse kelime defterinize yazın; hayırsa geçin. Zamanınızı en çok kullanılan kelimelere ayırmak, kelime çalışmasının en verimli yoludur.

2.2 Bir kelimeyi "bilmek" ne demek?

Çoğumuz bir kelimenin Türkçe karşılığını öğrendiğimiz anda o kelimeyi "bildiğimizi" düşünürüz. Oysa bir kelimeyi gerçekten bildiğinizi söyleyebilmeniz için bundan fazlasını bilmeniz gerekir. *decision* kelimesini örnek alalım:

Bilinmesi gereken	Örnek: decision
Anlamı	karar
Telaffuzu ve vurgusu	/dɪˈsɪʒən/: vurgu ikinci hecede (de-**CI**-sion)
Kelime ailesi	*decide* (fiil), *decisive* (sıfat: kararlı, belirleyici), *decisively* (zarf)
Dil bilgisi özellikleri	Sayılabilir isim: *a decision, two decisions*
Eşdizimleri	*make a decision, reach a decision, a difficult / final decision, a decision on something*
Kullanım alanı	Hem gündelik hem resmi dilde kullanılır.

Okuma ve dinlemede kelimenin anlamını tanımanız çoğu zaman yeterlidir; buna **pasif kelime bilgisi** denir. Konuşma ve yazmada ise kelimeyi doğru biçimde (*decide / decision / decisive*) ve doğru eşdizimle (*make a decision*; × *do a decision*) kullanmanız gerekir; bu da **aktif kelime bilgisidir**. Puanlayıcılar konuşma ve yazmada kelime bilgisini değerlendirirken tam olarak buna bakar. Pasif bilginiz her zaman aktif bilginizden geniş olacaktır; amacınız, en sık kullanılan kelimeleri pasiften aktife taşımaktır.

2.3 Kelime aileleri: Bir kelime öğrenip dört kelime kazanın

İngilizcede pek çok kelime, aynı kökten türeyen bir aileye sahiptir. Bir kelimeyi öğrenirken ailesini de birlikte öğrenirseniz kelime dağarcığınız katlanarak büyür. Üstelik okuma ve dinlemede bilmediğiniz bir kelimenin anlamını, tanıdığınız bir kökten yola çıkarak tahmin edebilirsiniz.

İsim	Fiil	Sıfat	Zarf
analysis	analyse	analytical	analytically
benefit	benefit	beneficial	—
competition	compete	competitive	competitively
creation, creativity	create	creative	creatively
difference	differ	different	differently
effect	affect	effective	effectively
environment	—	environmental	environmentally
importance	—	important	importantly
increase	increase	increasing	increasingly
necessity	necessitate	necessary	necessarily
possibility	—	possible	possibly
reliability	rely	reliable	reliably
significance	signify	significant	significantly

İsim	Fiil	Sıfat	Zarf
success	succeed	successful	successfully
variety, variation	vary	various, variable	—

İşinize yarayacak ekler

Ek	Anlamı / işlevi	Örnekler
un-, in-, im-, il-, ir-, dis-	olumsuzluk, zıtlık	*unlikely, inaccurate, impossible, illegal, irrelevant, disagree*
mis-	yanlış, hatalı	*misunderstand, misleading, mistranslate*
re-	yeniden	*rethink, rebuild, rewrite, recover*
over-, under-	aşırı / yetersiz	*overestimate, underestimate, overcrowded, underpaid*
pre-, post-	önce / sonra	*predict, pre-exam, postgraduate*
inter-	arası	*international, interaction*
-tion, -sion, -ment, -ity, -ness, -ance	isim yapar	*reduction, decision, development, ability, awareness, performance*
-er, -or, -ist, -ian	kişi bildiren isim	*researcher, supervisor, scientist, librarian*
-al, -ive, -ous, -ful, -less, -able	sıfat yapar	*economical, effective, dangerous, useful, pointless, affordable*
-ise / -ize, -en, -ify	fiil yapar	*modernise, weaken, simplify*
-ly	çoğunlukla zarf yapar	*gradually, sharply, slightly*

DİKKAT Olumsuzluk ekleri rastgele seçilmez: *unable* ama *inability*; *unimportant* ama *impossible*. *il-* genellikle l ile, *ir-* r ile, *im-* ise p, b ve m ile başlayan kelimelerden önce gelir (*illegal, irregular, impatient*). Emin olmadığınızda sözlüğe bakın.

Alıştırma 2.1 · Kelime ailesi

Parantez içindeki kelimeyi cümleye uygun biçime getirin.

1. *The new timetable was not very _____, so students complained. (success)*
2. *Prices have risen _____ over the last ten years. (significant)*
3. *Regular exercise is _____ for both physical and mental health. (benefit)*
4. *The _____ of the data took several weeks. (analyse)*
5. *Many people _____ how long a task will take. (estimate; "olduğundan az tahmin etmek")*
6. *His explanation was _____, and many people misunderstood it. (clear; olumsuz)*
7. *Online courses are _____ popular among working adults. (increase)*
8. *Cycling to work is cheap and _____ friendly. (environment)*
9. *The bus service is not very _____; it is often late. (rely)*

etepbyeten.com Prof. Dr. Tülin GÖNÜLLÜ

10. *Students showed great _____ in their final projects. (creative)*
11. *The rent in the city centre is no longer _____ for most students. (afford)*
12. *The two groups _____ in the way they prepared for the exam. (different)*

Alıştırma 2.2 · Metin içinde kelime ailesi

Aşağıdaki metinde parantez içindeki kelimeleri uygun biçime getirin.

> Many universities now offer (1) _____ (flexible) study options, such as evening classes and online courses. For working adults, this (2) _____ (develop) has been very important. In the past, many people could not continue their (3) _____ (educate) because classes took place during working hours. Today, they can study (4) _____ (independent) and choose when to watch lectures. However, studying alone requires a high level of (5) _____ (motivate), and some students find it (6) _____ (difficulty) to stay organised. Research suggests that students are more likely to (7) _____ (success) when they have regular contact with a tutor. (8) _____ (fortunate), many programmes now include weekly online meetings.

2.4 Eşdizimler: Kelimeler kiminle "arkadaşlık" eder?

Eşdizim (collocation), birlikte kullanılmaya alışmış kelime gruplarıdır. Türkçede "karar vermek" deriz, "karar yapmak" demeyiz. İngilizcede de *make a decision* doğal, *do a decision* ise yanlıştır. Bu kuralların çoğunun mantıklı bir açıklaması yoktur; dil böyle kullanılagelmiştir. Eşdizimler özellikle konuşma ve yazmada dilinizi doğal kılan en önemli unsurlardan biridir. Türkçeden birebir çeviri yapıldığında en çok hata da burada yapılır.

✕ Yanlış (Türkçeden çeviri)	✓ Doğru
make research	*do / carry out / conduct research*
do a mistake	*make a mistake*
give an exam (sınava girmek)	*take / sit an exam*
say an opinion	*give / express an opinion*
win experience	*gain / get experience*
win money (çalışarak)	*earn money*
discuss about a topic	*discuss a topic / talk about a topic*
big traffic, strong rain	*heavy traffic, heavy rain*
increase the awareness of people	*raise awareness*
open the TV / close the light	*turn on the TV / turn off the light*
take a lesson from a mistake	*learn a lesson from a mistake*
make sport	*do sport / do exercise*

Make mi, do mu?

Genel bir eğilim olarak *make* bir şey üretmeyi, ortaya çıkarmayı; *do* ise bir işi, görevi ya da etkinliği yapmayı anlatır. Ancak istisnalar çok olduğundan en güvenilir yol, en sık kullanılan eşdizimleri ezberlemektir:

make	do
a decision, a mistake, a plan, progress, an effort, a choice, a change, a difference, money, friends, a complaint, a suggestion, an appointment, sure	*homework, research, an exercise, a course, a degree, business, your best, damage, harm, the shopping, the cooking, a job, a favour*

Fiil + isim eşdizimleri

- *play a role in* (-de rol oynamak)
- *have an impact / effect on*
- *pay attention to*
- *take part in* (katılmak)
- *take responsibility for*
- *take advantage of* (-den yararlanmak)
- *reach a conclusion / an agreement*
- *solve / tackle a problem*
- *meet a need / a deadline*
- *raise a question / a concern*
- *draw attention to*
- *set a goal*
- *achieve a goal*
- *save time / money*
- *spend time on something*
- *keep in touch*

Sıfat + isim ve zarf + sıfat eşdizimleri

- *strong / clear evidence*
- *a growing number of*
- *a sharp / slight increase*
- *a common mistake*
- *a long-term / short-term effect*
- *a major / minor problem*
- *high / low quality*
- *a wide range of*
- *widely used / widely believed*
- *closely related to*
- *highly effective / highly unlikely*
- *fully aware of*
- *deeply concerned about*
- *easily accessible*

Edat alan kelimeler

Türkçede hal ekleriyle ifade ettiğimiz ilişkiler İngilizcede edatlarla kurulur ve hangi kelimenin hangi edatı aldığı tahmin edilemez. Aşağıdakiler sınavda en çok işinize yarayacaklardır:

+ on	+ in	+ to	+ for / of / with / about
depend on, focus on, rely on, an effect on, an impact on, spend money on	*interested in, an increase in, a decrease in, a change in, succeed in, involved in*	*contribute to, lead to, respond to, access to, similar to, adapt to, a solution to*	*responsible for, a reason for, a need for · aware of, capable of · deal with, cope with · worried about, concerned about*

DİKKAT *an increase **in** prices* (fiyatlardaki artış) ile *an increase **of** 10%* (yüzde 10'luk artış) farklıdır. Yazma bölümünün ikinci görevinde bu ayrım sık sık karşınıza çıkacak.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

NOT Bir kelimenin hangi kelimelerle kullanıldığından emin değilseniz kelimeyi tırnak içinde bir arama motoruna yazın ya da Cambridge, Oxford Learner's veya Longman gibi öğrenci sözlüklerinin örnek cümlelerine bakın. Örnek cümleler, eşdizimleri öğrenmenin en güvenilir kaynağıdır.

Alıştırma 2.3 · Eşdizimler

Her cümlede boşluğa en uygun fiili uygun biçimde yazın: **make · do · take · pay · raise · play · reach · meet · save · spend**

1. *Social media can _____ an important role in political campaigns.*
2. *The campaign aims to _____ awareness of plastic pollution.*
3. *Over 300 students _____ part in the survey last year.*
4. *We need to _____ a decision before Friday.*
5. *Please _____ attention to the instructions.*
6. *She is _____ research on sleep and memory.*
7. *After two hours of discussion, the committee finally _____ an agreement.*
8. *I'm afraid we won't be able to _____ the deadline.*
9. *Online shopping can _____ a lot of time.*
10. *Teenagers _____ too much time on their phones.*

Alıştırma 2.4 · Make mi, do mu?

Boşluklara *make* ya da *do* fiilini uygun biçimde yazın.

1. *I've _____ a lot of progress with my speaking this month.*
2. *Could you _____ me a favour and check my essay?*
3. *Too much screen time can _____ harm to children's sleep.*
4. *Don't worry if you _____ a mistake; just keep going.*
5. *She _____ a master's degree in economics in 2022.*
6. *We need to _____ a plan for the group project.*
7. *I always _____ my best in exams.*
8. *Small changes can _____ a big difference.*

Alıştırma 2.5 · Edatlar

Boşluklara uygun edatı yazın.

1. *The result depends _____ the weather.*
2. *There has been a sharp increase _____ the price of rent.*
3. *Poor sleep can lead _____ health problems.*
4. *Who is responsible _____ the library budget?*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

5. *Many students find it hard to cope _____ stress.*
6. *Exercise has a positive effect _____ mood.*
7. *Everyone should have access _____ clean water.*
8. *Parents are often worried _____ their children's screen time.*

2.5 Sık karıştırılan kelimeler

Aşağıdaki kelime çiftleri hem anlam hem de biçim olarak birbirine benzediği için sık karıştırılır. Konuşma ve yazmada bu kelimeleri doğru kullanmak, kelime bilgisi puanınızı doğrudan etkiler.

Kelimeler	Fark ve örnek
affect / effect	*affect* fiil, *effect* isim: *Noise **affects** sleep. · Noise has an **effect** on sleep.*
economic / economical	*economic* ekonomiyle ilgili; *economical* tasarruflu: *economic growth · an economical car*
rise / raise	*rise* kendi kendine yükselmek (nesne almaz); *raise* bir şeyi yükseltmek: *Prices **rose**. · The shop **raised** its prices.*
fewer / less	*fewer* sayılabilir, *less* sayılamaz isimlerle: *fewer students · less time*
between / among	*between* genellikle iki öğe, *among* bir grup içinde: *between two cities · among young people*
borrow / lend	*borrow* ödünç almak, *lend* ödünç vermek: *Can I **borrow** your pen? · Can you **lend** me your pen?*
say / tell	*tell* kişi alır: *She **told** me the news. · She **said** (that) it was late.*
remember / remind	*remind* birine hatırlatmak: *Please **remind** me to call her.*
lose / loose	*lose* kaybetmek (fiil); *loose* gevşek, bol (sıfat)
actual / current	*actual* gerçek; *current* şimdiki, güncel. "Aktüel" anlamında *current* kullanılır: *current events*
sensible / sensitive	*sensible* mantıklı, makul; *sensitive* hassas: *a sensible decision · sensitive skin*
especially / specially	*especially* özellikle; *specially* özel olarak (bir amaç için): *a room **specially** designed for children*
work / job	*work* genellikle sayılamaz; *job* sayılabilir: *I have a lot of **work**. · I have a new **job**.*
advice / advise	*advice* isim (sayılamaz), *advise* fiil: *a piece of **advice** · I **advise** you to rest.*
alone / lonely	*alone* yalnız (tek başına); *lonely* yalnızlık hisseden
its / it's	*its* onun; *it's = it is / it has*

Yanıltıcı benzerler

Bazı İngilizce kelimeler Türkçedeki kelimelere benzediği halde farklı anlamlara gelir. Bunlara "yanıltıcı benzer" (false friend) denir:

Kelime	Sanılan anlam	Gerçek anlam
sympathetic	sempatik, sevimli	anlayışlı, halden anlayan (sevimli: *likeable, nice*)

etepvetep.com PROF. DR. Fatih GÖNÜLAL

Kelime	Sanılan anlam	Gerçek anlam
eventually	belki, duruma göre	sonunda, en sonunda
actually	şu anda, güncel olarak	aslında, gerçekte (şu anda: *currently*)
control (fiil)	kontrol etmek, gözden geçirmek	yönetmek, hakim olmak (gözden geçirmek: *check*)
apartment	apartman (bina)	daire (bina: *block of flats, apartment building*)
library	kitapçı	kütüphane (kitapçı: *bookshop*)
marmalade	her türlü reçel	turunçgil reçeli (reçel: *jam*)
prospect	prospektüs, broşür	olasılık, beklenti (broşür: *brochure, leaflet*)

Alıştırma 2.6 · Sık karıştırılan kelimeler

Parantez içindeki seçeneklerden doğru olanı seçin.

1. *The new rule will (affect / effect) all first-year students.*
2. *Unemployment fell as a result of strong (economic / economical) growth.*
3. *The number of applicants has (risen / raised) every year since 2020.*
4. *There were (fewer / less) people at the concert than last year.*
5. *Could you (borrow / lend) me your notes from yesterday's lecture?*
6. *My teacher (said / told) us that the exam would be difficult.*
7. *Can you (remember / remind) me to bring my student card tomorrow?*
8. *It was a very (sensible / sensitive) decision to save some money first.*
9. *He gave me some good (advice / advise) about choosing a university.*
10. *The film was long, but it was (eventually / actually) quite interesting.*
11. *After moving to a new city, she felt (alone / lonely) for the first few months.*
12. *The company has changed (its / it's) logo.*

2.6 Bilmediğiniz kelimenin anlamını bağlamdan çıkarın

Sınavda sözlük kullanamazsınız ve her kelimeyi bilmeniz de mümkün değildir. İyi okuyucular bilmedikleri bir kelimede takılıp kalmaz; çevresindeki ipuçlarına bakarak yaklaşık bir anlam çıkarır ve okumaya devam eder. Bağlamdaki ipuçları genellikle beş türlüdür:

İpucu türü	Sinyal kelimeler	Örnek
Tanım	*is, means, refers to, is known as,* virgül, tire, parantez	*Many birds migrate, travelling thousands of kilometres to warmer regions every winter.*
Örnek	*such as, for example, including, like*	*The area is home to many predators, such as wolves, bears and eagles.*
Zıtlık	*but, however, unlike, while, although, rather than*	*Unlike his talkative sister, Mark rarely says a word in class.*

eğityeteb.com Prof. Dr. Talip GÜNDÜZALP

İpucu türü	Sinyal kelimeler	Örnek
Benzerlik	*similarly, likewise, also, and*	*The first test was arduous, and the second was equally difficult and exhausting.*
Neden-sonuç	*because, so, as a result, therefore*	*The bridge was fragile, so only one person was allowed to cross at a time.*

Örnek 2.1 · Adım adım anlam çıkarma

> After weeks without rain, the plants in the garden had withered: their leaves were dry, brown and hanging down.

1. **Kelimenin türüne bakın.** *had withered*: *had*'den sonra geldiği ve *-ed* aldığı için bir fiil. Bitkilere bir şey *olmuş*.
2. **Çevresindeki ipuçlarını bulun.** Öncesinde bir neden var (*weeks without rain*), iki noktadan sonra da bir açıklama (*leaves were dry, brown and hanging down*).
3. **Bir tahmin yapın.** Yağmursuz kalan, yaprakları kuruyup sarkan bitkiler… *wither* büyük olasılıkla "solmak, kurumak" demek.
4. **Tahmininizi cümlede deneyin.** "Haftalarca yağmur yağmayınca bahçedeki bitkiler solmuştu." Anlam yerine oturuyor; okumaya devam edin.

Örnek 2.2 · Kelimenin parçalarından yararlanma

> The instructions were so unambiguous that nobody asked any questions.

Kelimeyi parçalarına ayırın: *un-* (olumsuz) + *ambiguous* (belirsiz, iki anlamlı) → "belirsiz olmayan, açık". Cümlenin geri kalanı da bunu destekliyor: Kimse soru sormamış. *ambiguous* kelimesini bilmeseniz bile *un-* ekinden ve sonuç bildiren *so … that* yapısından kelimenin olumlu bir şey anlattığını çıkarabilirsiniz.

DİKKAT Bilmediğiniz her kelime için bu işlemi yapmanıza gerek yoktur. Önce kelimenin soruyu cevaplamak için gerekli olup olmadığını düşünün. Gerekli değilse geçin; sınavda zaman en değerli kaynağınızdır.

Alıştırma 2.7 · Bağlamdan anlam çıkarma

Altı çizili kelimenin anlamını tahmin edin ve hangi ipucunu kullandığınızı yazın.

1. *The professor's explanation was so lucid that even first-year students understood it immediately.*
2. *Unlike his frugal brother, who saves every lira, Can spends all his money as soon as he gets it.*
3. *The museum displays several artefacts, such as ancient coins, pottery and tools.*
4. *Because the road was impassable after the snowstorm, the bus had to turn back.*
5. *The manager was adamant; no matter what anyone said, she would not change her decision.*
6. *Some animals, such as bats and owls, are nocturnal; they sleep during the day and hunt at night.*
7. *The first draft was quite verbose, so the editor cut it from 3,000 words to 1,500.*

etenbyetep.com Fatih Dr. Talip GÖNÜLAL

8. *Many people procrastinate: instead of starting their assignment, they clean their room, check their phone or watch videos.*
9. *Although the task seemed daunting at first, it turned out to be easier than we expected.*
10. *The town is famous for its mild winters; temperatures rarely fall below ten degrees.*

2.7 Eşanlamlı ifadeler: Sınavın gizli dili

e-TEP'in okuma ve dinleme sorularında doğru cevap, metindeki kelimelerin aynısıyla değil, genellikle eşanlamlılarıyla verilir. Metin *"The number of visitors **doubled**"* der; doğru seçenek *"Twice as many people came"* olur. Metindeki kelimelerin aynısını içeren seçenek ise çoğu zaman bir tuzaktır. Bu nedenle eşanlamlı ifadeleri (paraphrase) tanımak, okuma ve dinlemede doğrudan puan kazandırır. Aynı beceri yazmada da işinize yarar: Görev metnini kopyalamak yerine kendi kelimelerinizle ifade etmeniz gerekir.

Eşanlamlı ifade dört farklı yolla kurulabilir:

Yöntem	Örnek
Eşanlamlı kelime	*The plan was **abandoned**.* → *The plan was **dropped**.*
Kelime türünü değiştirme	*Prices **increased** sharply.* → *There was a sharp **increase** in prices.*
Cümle yapısını değiştirme	*The library was closed because of the storm.* → *The storm forced the library to close.*
Olumsuz / zıt ifade	*The test was not easy.* → *The test was quite difficult.* · *Few people came.* → *Attendance was low.*

Sınavda sık görülen eşanlamlı ifadeler

Metinde / kayıtta	Soruda / seçenekte
rise, go up, grow, climb	*increase*
cut, lower, decrease, bring down	*reduce*
lead to, result in, bring about	*cause*
show, reveal, indicate, suggest	*demonstrate, find*
crucial, essential, vital	*very important*
a large number of, plenty of, numerous	*many*
almost, nearly, just under	*slightly less than*
not ... until	*only when / only after*
is unlikely to	*probably won't*
couldn't afford it	*it was too expensive*
I'd rather ...	*prefers*
to be honest, it wasn't what I expected	*was surprised / disappointed*
I've never looked back	*has no regrets*
it's close sometimes (bırakmaya yakın)	*sometimes thinks about giving up*
my heart starts racing	*feels nervous*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜL

Metinde / kayıtta	Soruda / seçenekte
half / a quarter / a third	*50% / 25% / about 33%*

Alıştırma 2.8 · Eşanlamlı ifadeleri eşleştirme

Soldaki cümleleri sağdaki eşanlamlılarıyla eşleştirin.

1. *Attendance went up by half.*	a. *The decision was not popular.*
2. *Hardly anyone supported the plan.*	b. *Cost was the reason.*
3. *We couldn't afford to go.*	c. *Attendance rose by 50%.*
4. *The shop won't open until ten.*	d. *The results were the same as before.*
5. *Later studies confirmed the earlier findings.*	e. *The shop opens at ten.*
6. *She'd rather study in the library.*	f. *Under 10% of students cycle to campus.*
7. *The change was made step by step.*	g. *The library is her preferred place to study.*
8. *The film wasn't nearly as good as the book.*	h. *He has never regretted it.*
9. *He switched to economics and never looked back.*	i. *The book was much better than the film.*
10. *Fewer than one in ten students cycle to campus.*	j. *The new system was introduced gradually.*

Alıştırma 2.9 · Kendi kelimelerinizle yazın

Her cümleyi anlamını değiştirmeden, parantez içindeki kelimeyle başlayarak ya da onu kullanarak yeniden yazın.

1. *Prices rose sharply last year. (There was …)*
2. *The meeting was cancelled because of the storm. (The storm …)*
3. *Not many students attended the lecture. (Attendance …)*
4. *The university has decided to build a new library. (decision)*
5. *Online courses are becoming more popular. (popularity)*
6. *Many people believe that homework is useful. (widely)*
7. *The number of cyclists doubled between 2016 and 2026. (twice)*
8. *Students who sleep well usually perform better in exams. (tend)*

2.8 Kelimeyi kalıcı öğrenmek

Kelime listesi ezberleyip birkaç gün sonra çoğunu unutmak, hepimizin yaşadığı bir deneyimdir. Bellek araştırmaları kalıcı öğrenme için üç şeyin önemli olduğunu gösteriyor:

1. **Kendinizi test edin.** Kelimeyi tekrar tekrar okumak yerine, karşılığını kapatıp hatırlamaya çalışın. Hatırlama çabası, belleği salt okumaktan çok daha fazla güçlendirir.
2. **Tekrarları aralıklı yapın.** Yeni bir kelimeyi aynı gün beş kez tekrarlamak yerine, öğrendikten 1, 3, 7 ve 14 gün sonra tekrar edin. Anki ya da Quizlet gibi uygulamalar bu aralıkları sizin yerinize ayarlar; kağıt kartlarla da aynı sistemi kurabilirsiniz.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

3. **Kelimeyi kullanın.** Yeni öğrendiğiniz kelimeyle kendi hayatınızdan bir cümle kurun. *"Regular exercise has a positive impact on my mood."* gibi kişisel bir cümle, sözlükteki örnekten çok daha akılda kalıcıdır.

Kelime defteri nasıl tutulur?

Defterinize yalnızca kelimeyi ve Türkçe karşılığını değil, şu bilgileri de yazın:

Kelime ve türü	Anlamı	Ailesi	Eşdizimi	Kendi cümlem
reduce (v)	azaltmak	*reduction* (n)	*reduce costs / stress / waste*	*I reduced my screen time to sleep better.*
evidence (n, sayılamaz)	kanıt	*evident* (adj)	*strong evidence, evidence for / that*	*There is strong evidence that sleep helps memory.*
afford (v)	(parası) yetmek	*affordable* (adj)	*can't afford to, afford a car*	*Many students can't afford to live alone.*

DİKKAT *evidence, research, information, advice, knowledge, equipment, homework, furniture, traffic* gibi kelimeler İngilizcede sayılamaz. *researches, informations, advices* denmez. Bunların yerine *a piece of advice, a study, several studies, a lot of information* gibi yapılar kullanılır.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

2.9 Akademik kelime listesi: Sınavda en çok işinize yarayacak 75 kelime

Aşağıdaki kelimeler e-TEP'in okuma metinlerinde, dinlemedeki ders ve podcast'lerde ve yazma görevlerinde sıkça karşınıza çıkar. Kelimeler işlevlerine göre gruplandı. Her gün bir grubu çalışın ve her kelimeyle kendi cümlenizi kurun.

Neden ve sonuç

Kelime	Anlamı	Örnek
cause	neden olmak; neden	*Heavy rain caused serious flooding.*
lead to	yol açmak	*Lack of sleep can lead to poor concentration.*
result in	sonuçlanmak	*The new policy resulted in shorter queues.*
contribute to	katkıda bulunmak	*Many factors contributed to the decline.*
factor	etken	*Cost is the main factor in their decision.*
consequence	sonuç (çoğunlukla olumsuz)	*The consequences of the decision were serious.*
due to	...den dolayı	*The flight was delayed due to fog.*
therefore	bu nedenle	*Prices rose; therefore, sales fell.*
trigger	tetiklemek	*Stress can trigger headaches.*

Artış, azalış ve değişim

Kelime	Anlamı	Örnek
increase / decrease	artmak / azalmak	*The number of users increased by 20%.*
decline	düşüş; düşmek	*There has been a decline in reading for pleasure.*
double	iki katına çıkmak	*Sales of tablets doubled in five years.*
gradually	yavaş yavaş	*The weather gradually improved.*
sharply	keskin biçimde	*Prices rose sharply last year.*
remain	...olarak kalmak	*The figure remained stable.*
shift	kayma, değişim	*a shift from paper to screens*
trend	eğilim	*a growing trend among young people*
replace	yerini almak	*E-books have not replaced printed books.*

Araştırma ve kanıt

Kelime	Anlamı	Örnek
study	çalışma, araştırma	*A recent study found that...*
evidence	kanıt	*There is little evidence for this claim.*

stepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖKTAŞ

Kelime	Anlamı	Örnek
survey	anket	*A survey of 2,000 students showed…*
participant	katılımcı	*Participants were divided into two groups.*
suggest	göstermek, işaret etmek	*The results suggest that…*
claim	iddia; iddia etmek	*Some experts claim that…*
confirm	doğrulamak	*Later research confirmed the result.*
assume	varsaymak	*We often assume that more choice is better.*
hypothesis	hipotez	*The hypothesis needs more evidence.*
data	veri	*The data show a clear pattern.*
researcher	araştırmacı	*Researchers compared two groups.*
measure	ölçmek; önlem	*It is difficult to measure happiness.*

Görüş, tartışma ve değerlendirme

Kelime	Anlamı	Örnek
argue	öne sürmek, savunmak	*Critics argue that the tax is unfair.*
support	desteklemek	*I support the idea, but…*
oppose	karşı çıkmak	*Many residents opposed the plan.*
concern	endişe	*Some parents raised concerns about safety.*
benefit	yarar	*The benefits outweigh the costs.*
drawback	dezavantaj	*The main drawback is the price.*
approach	yaklaşım	*a more flexible approach*
issue	mesele, sorun	*Housing is a serious issue for students.*
controversial	tartışmalı	*a controversial decision*
reasonable	makul	*a reasonable price*
valid	geçerli	*Her point is valid.*
outweigh	ağır basmak	*The risks outweigh the benefits.*

Miktar, derece ve kesinlik

Kelime	Anlamı	Örnek
significant	önemli, kayda değer	*a significant difference*
considerable	hatırı sayılır	*a considerable amount of time*
slight	hafif, küçük	*a slight improvement*
approximately	yaklaşık	*approximately 30 minutes*
majority / minority	çoğunluk / azınlık	*The majority of students agreed.*

stepbyetep.com Prof. Dr. Ali Görkem AL

Kelime	Anlamı	Örnek
proportion	oran	*a large proportion of the budget*
likely / unlikely	muhtemel / olası değil	*It is unlikely to rain today.*
tend to	…eğiliminde olmak	*People tend to underestimate time.*
relatively	görece	*a relatively small group*
entirely / partly	tamamen / kısmen	*This is partly true.*
widespread	yaygın	*widespread use of smartphones*
rare	nadir	*This ability is rare in animals.*

İlişki, karşılaştırma ve süreç

Kelime	Anlamı	Örnek
similar to	…e benzer	*The results were similar to last year's.*
whereas	oysa	*Some prefer paper, whereas others prefer screens.*
compared with	…e kıyasla	*Compared with 2016, more students work.*
depend on	…e bağlı olmak	*The effect depends on the task.*
related to	…ile ilgili	*problems related to sleep*
process	süreç	*Learning a language is a slow process.*
stage	aşama	*in the early stages*
require	gerektirmek	*The job requires patience.*
provide	sağlamak	*The library provides free Wi-Fi.*
access	erişim	*access to clean water*
aim	amaç; amaçlamak	*The aim of the study was to…*
feature	özellik	*a key feature of the design*
maintain	sürdürmek, korumak	*maintain a healthy weight*
achieve	başarmak, ulaşmak	*achieve a goal*
establish	kurmak, ortaya koymak	*The university was established in 2006.*
emerge	ortaya çıkmak	*A new pattern emerged.*
adapt	uyum sağlamak	*Animals adapt to their environment.*
enable	olanak sağlamak	*Technology enables us to work from home.*
prevent	önlemek	*prevent accidents*
potential	olası; potansiyel	*a potential problem*
overall	genel olarak	*Overall, the plan worked well.*

Alıştırma 2.10 · Akademik kelimeler

Kutudaki kelimelerden uygun olanı boşluklara yazın. Gerekirse kelimenin biçimini değiştirin. Üç kelime fazla.

etepbyatep.com Prof. Dr. Mete Çoban AL

approach · access · claim · contribute · decline · drawback · evidence · outweigh · participant · proportion · require · significant · survey · tend · widespread · emerge · prevent · remain

1. *There is no scientific _____ that this diet works.*
2. *A _____ of 1,500 adults found that most of them read news on their phones.*
3. *The main _____ of living in the city centre is the noise.*
4. *In the study, _____ were asked to keep a sleep diary for two weeks.*
5. *Young people _____ to change their phones more often than older people.*
6. *Many factors have _____ to the success of the project.*
7. *The number of bookshops in the town has _____ steadily since 2010.*
8. *A large _____ of the budget is spent on energy.*
9. *Some companies _____ that their products are environmentally friendly, but this is not always true.*
10. *The use of smartphones is now _____ even among older adults.*
11. *Students in rural areas often have limited _____ to fast internet.*
12. *In my opinion, the benefits of online learning _____ its disadvantages.*
13. *Wearing a helmet can _____ serious head injuries.*
14. *The teacher tried a new _____ to grammar teaching, using games instead of rules.*
15. *Despite many changes, the price of public transport has _____ the same for three years.*

2.10 Sık çıkan konulara ait kelimeler

Konuşma ve yazma görevlerinde konular çoğunlukla belli alanlardan seçilir. Aşağıdaki listeler, bu alanlarda görüş bildirirken ve örnek verirken en çok işinize yarayacak kelime ve ifadeleri içeriyor. Her listeden kendinize en uygun beş ifadeyi seçin ve onlarla ilgili birer kişisel örnek hazırlayın.

Eğitim ve kampüs hayatı

İfade	Anlamı
tuition fees	öğrenim ücreti
scholarship	burs
attend a lecture / a seminar	derse / seminere katılmak
submit an assignment	ödev teslim etmek
meet a deadline	son teslim tarihine yetiştirmek
revise for an exam	sınava çalışmak (İngiliz İngilizcesi)
continuous assessment	süreç boyunca değerlendirme (tek sınav yerine)
compulsory / optional course	zorunlu / seçmeli ders
academic performance	akademik başarı

İfade	Anlamı
group project	grup projesi
accommodation / dormitory	konaklama / yurt
part-time job	yarı zamanlı iş

Teknoloji ve medya

İfade	Anlamı
screen time	ekran süresi
be addicted to	bağımlı olmak
distraction / be distracted	dikkat dağıtan şey / dikkati dağılmak
online platform	çevrimiçi platform
access information	bilgiye erişmek
privacy / personal data	mahremiyet / kişisel veri
misinformation / fake news	yanlış bilgi / sahte haber
artificial intelligence (AI)	yapay zeka
keep up with technology	teknolojiye ayak uydurmak
user-friendly	kullanımı kolay
work remotely / from home	uzaktan / evden çalışmak
digital skills	dijital beceriler

Çevre

İfade	Anlamı
climate change	iklim değişikliği
pollution / polluted	kirlilik / kirli
renewable energy	yenilenebilir enerji
reduce waste	atığı azaltmak
recycle / recycling	geri dönüştürmek / geri dönüşüm
single-use plastic	tek kullanımlık plastik
carbon emissions	karbon salımı
public transport	toplu taşıma
sustainable	sürdürülebilir
endangered species	nesli tükenmekte olan türler
drought / flood	kuraklık / sel
environmentally friendly	çevre dostu

etepyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Sağlık ve yaşam biçimi

İfade	Anlamı
a balanced diet	dengeli beslenme
physical / mental health	beden / ruh sağlığı
stay fit / keep fit	formda kalmak
a sedentary lifestyle	hareketsiz yaşam
reduce stress	stresi azaltmak
get enough sleep	yeterince uyumak
wellbeing	iyi oluş
prevention	önleme, korunma
healthcare	sağlık hizmetleri
work-life balance	iş-yaşam dengesi
processed food	işlenmiş gıda
take up a sport / a hobby	bir spora / hobiye başlamak

İş hayatı ve ekonomi

İfade	Anlamı
job market	iş piyasası
unemployment	işsizlik
work experience / internship	iş deneyimi / staj
career prospects	kariyer olanakları
salary / wage	maaş / ücret (genellikle saatlik, haftalık)
cost of living	hayat pahalılığı, geçim maliyeti
afford / affordable	parası yetmek / uygun fiyatlı
apply for a job	bir işe başvurmak
employer / employee	işveren / çalışan
flexible working hours	esnek çalışma saatleri
be promoted	terfi etmek
transferable skills	farklı işlerde kullanılabilen beceriler

Şehir hayatı ve toplum

İfade	Anlamı
urban / rural	kentsel / kırsal
traffic congestion	trafik sıkışıklığı
commute (to work)	işe gidip gelmek

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

İfade	Anlamı
green spaces	yeşil alanlar
housing / rent	konut / kira
overcrowded	aşırı kalabalık
local community	yerel halk, topluluk
facilities	olanaklar, tesisler
quality of life	yaşam kalitesi
volunteer / volunteering	gönüllü olmak / gönüllülük
generation gap	kuşak farkı
ageing population	yaşlanan nüfus

Alıştırma 2.11 · Konu kelimeleri

Her cümleyi 2.10'daki listelerden uygun bir ifadeyle tamamlayın.

1. *Many students have to take a _____ to pay for their rent.*
2. *Living in a big city has many advantages, but the high _____ makes it difficult for young people.*
3. *Sitting at a desk all day and never exercising is an example of a _____ lifestyle.*
4. *Solar and wind power are types of _____ energy.*
5. *Doing an _____ during university helps graduates find a job more easily.*
6. *Parks and other _____ spaces improve residents' quality of life.*
7. *Our final mark is based on _____ assessment, so there is no single big exam.*
8. *Some parents worry that their children spend too much _____ time on tablets and phones.*
9. *Many people _____ to work by bus or metro every day.*
10. *Many people cannot _____ to buy a house in the city centre.*
11. *Supermarkets have started charging for _____ plastic bags.*
12. *Working from home can improve your _____ balance, because you spend less time travelling.*

etepbyetep.com Prof. Dr. Halil GÖNÜLAL

BÖLÜM 3

Okuma

Okuma bölümü pek çok aday için sınavın en zorlu kısmıdır: 60 dakikada beş metin ve otuz soru. Bu bölümde her soru türü için adım adım bir strateji, sık düşülen tuzaklar ve zamanı verimli kullanmanın yolları anlatılıyor. Bölümün sonunda, sınavdaki bütün soru türlerini içeren 30 soruluk bir uygulama testi bulacaksınız.

3.1 Okuma bölümünü tanıyalım

Bölüm	Seviye	Metin ve soru türleri	Soru	Önerilen süre
Bölüm 1	B1	Günlük hayata ilişkin kısa bir metin (duyuru, tanıtım). Paragraf eşleştirme (A–D) ve çoktan seçmeli.	6	8 dk
Bölüm 2	B2	Kısa bilgilendirici bir metin. Metin tamamlama: boşluklara uygun cümleyi yerleştirme (bir cümle fazla).	3	8 dk
Bölüm 3	B2	Beş paragraflık bilgilendirici bir metin (bilim, psikoloji, toplum). Çoktan seçmeli.	7	12 dk
Bölüm 4	B2–C1	Beş paragraflık bir metin. Başlık eşleştirme (iki başlık fazla) ve çoktan seçmeli.	7	14 dk
Bölüm 5	C1	Beş paragraflık tartışmacı bir metin. Çoktan seçmeli.	7	15 dk

3.2 Zaman yönetimi

Tablodaki süreler toplam 57 dakika ediyor; kalan üç dakikayı işaretlediğiniz sorulara dönmek için kullanın. Metinler ilerledikçe zorlaştığı için ilk bölümlerde kazandığınız zaman, son metinlere rahat bir başlangıç yapmanızı sağlar. Deneme sınavlarında bu dağılıma uymayı alışkanlık haline getirin: Her bölümün sonunda saate bakın ve planın önünde mi, gerisinde mi olduğunuzu kontrol edin.

Bölümler arasında serbestçe geçiş yapabildiğiniz için bir soruda takılıp kalmayın. Tek bir soruya üç dakikadan fazla harcıyorsanız en mantıklı görünen seçeneği işaretleyin, soruyu not edin ve devam edin. Sınavın sonunda zamanınız kalırsa dönersiniz. Unutmayın: Zor bir soru ile kolay bir soru aynı puanı getirir.

NOT Bazı adaylar en zor metinden başlamayı tercih eder. Bunu önermiyorum. İlk bölümlerdeki kolay sorular hem güveninizi artırır hem de sınavın temposuna alışmanızı sağlar. Ayrıca son metinde zaman sıkıntısı yaşarsanız, kaybettiğiniz sorular en azından en zor sorular olur.

3.3 Temel teknik 1: Göz gezdirme (skimming)

Göz gezdirme, metni kelime kelime okumadan genel fikrini ve yapısını kavramaktır. Amaç, "Bu metin ne hakkında, hangi paragrafta ne anlatılıyor?" sorusuna bir dakika içinde cevap verebilmektir. Bunu yapmak için şunlara bakın:

- **Başlık:** Konuyu ve çoğu zaman yazarın bakış açısını verir. *"Should Sugar Be Taxed?"* başlığı, bir tartışma metni okuyacağınızı söyler.
- **Her paragrafın ilk cümlesi:** İngilizce metinlerde ana fikir çoğunlukla paragrafın ilk cümlesindedir. Buna konu cümlesi (topic sentence) denir.
- **Son paragraf:** Yazarın vardığı sonuç genellikle buradadır.
- **Bağlaçlar:** *However, In contrast, As a result* gibi kelimeler metnin nerede yön değiştirdiğini gösterir.

Örnek 3.1 · Bir metne göz gezdirmek

Aşağıda bir metnin yalnızca paragraflarının ilk cümleleri var. Bu kadarından metnin yapısını çıkarabilir misiniz?

> **Working Four Days a Week**
>
> **1** In the past few years, several companies have experimented with a four-day working week without reducing pay. …
>
> **2** The results of the largest trials so far have been largely positive. …
>
> **3** However, not every type of business can easily adopt the model. …
>
> **4** Critics also question whether the early results will last. …
>
> **5** On balance, the evidence suggests that the idea deserves serious attention, but not blind enthusiasm. …

Çözüm: 1. paragraf konuyu tanıtıyor, 2. paragraf olumlu sonuçları anlatıyor, 3. ve 4. paragraflar sınırlılıkları ve eleştirileri ele alıyor (*However, also*), 5. paragraf ise dengeli bir sonuca varıyor (*On balance*). Yazarın tutumu: temkinli biçimde olumlu. Bu yapıyı bilmek, sorunun cevabını hangi paragrafta arayacağınızı hemen gösterir. Örneğin "Eleştirmenler neyi sorguluyor?" diye soran bir sorunun cevabı büyük olasılıkla 4. paragraftadır.

Paragraf işlevleri

Göz gezdirirken her paragrafın metindeki işlevini de belirlemeye çalışın. Bilgilendirici ve tartışmacı metinlerde paragraflar genellikle şu işlevlerden birini üstlenir:

İşlev	Tipik ilk cümleler
Konuyu tanıtma	*In recent years, … has become… ·Most people believe that…*

etepbyetep.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜLAL

İşlev	Tipik ilk cümleler
Tarihçe / arka plan	*The idea first appeared in… · For centuries, …*
Bir araştırmayı anlatma	*In one study, … · Researchers at … found that…*
Yarar / olumlu sonuç	*Supporters argue that… · The benefits are clear.*
Sorun / eleştiri	*However, … · Critics point out that… · Not everyone agrees.*
Çözüm / öneri	*One solution is… · Experts recommend…*
Sonuç	*In the end, … · On balance, … · The debate, then, is not really about…*

Alıştırma 3.1 · Göz gezdirme

İki metnin yalnızca paragraf ilk cümleleri verildi. Her paragrafın işlevini yukarıdaki tablodan seçin ve soruları cevaplayın. Bu alıştırma için kendinize en fazla iki dakika süre verin.

Metin A · The Return of the Night Train

1 Twenty years ago, sleeper trains seemed to be disappearing from Europe. …

2 Since then, several new routes have opened, and passenger numbers have grown. …

3 Supporters say night trains are far less harmful to the climate than short flights. …

4 However, running a night train is expensive, and tickets are often more costly than flights. …

5 Whether the revival continues may depend on government support. …

1. *Which paragraph is most likely to explain why night trains are environmentally friendly?*
2. *Which paragraph probably describes a problem?*
3. *What is the overall structure of the text?* A. a problem and its solution B. history, advantages, a problem and an uncertain future C. a comparison of two countries D. a personal story

Metin B · Why Do We Forget Dreams?

1 Most people dream several times every night, yet remember very few of their dreams. …

2 One explanation involves a brain chemical that helps to store memories. …

3 In one experiment, researchers woke people up at different stages of sleep. …

4 There are, however, some simple ways to remember dreams better. …

4. *Which paragraph describes a study?*
5. *Which paragraph offers practical advice?*
6. *What is the main purpose of the text?* A. to explain why we forget dreams and how to remember them B. to argue that dreams are not important C. to describe nightmares D. to compare sleep in humans and animals

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

3.4 Temel teknik 2: Tarama (scanning)

Tarama, metinde belirli bir bilgiyi (bir isim, tarih, rakam ya da anahtar kelime) hızla bulmaktır. Telefon rehberinde bir isim ararken her satırı okumazsınız; gözünüz aradığınız şeyi yakalayana kadar sayfada gezinir. Okuma sorularında da aynısını yapın:

1. Sorudaki anahtar kelimeyi belirleyin. Özel isimler, rakamlar ve tarihler en kolay taranan kelimelerdir; çünkü büyük harfle ya da rakamla yazıldıkları için metinde göze çarparlar.
2. Anahtar kelimenin **eşanlamlılarını** da aklınızda tutun. Soru *"How did the city **reduce** traffic?"* diye soruyorsa metinde *cut, lower, fewer cars* gibi ifadeler arayın.
3. Bilgiyi bulduğunuzda yalnızca o kelimeyi değil, **bulunduğu cümleyi ve bir önceki ile bir sonraki cümleyi** dikkatle okuyun. Cevap çoğunlukla bu üç cümlenin içindedir.

> **DİKKAT** Taramayla bulduğunuz kelime doğru cevabın yerini değil, yalnızca **bölgesini** gösterir. Sorudaki kelimeyi metinde gördünüz diye o cümledeki bilgiyi hemen cevap olarak işaretlemeyin; cümlenin devamında bir *but* ya da *however* olabilir.

Alıştırma 3.2 • Tarama

Aşağıdaki metni baştan sona okumayın. Soruları okuyun, ardından cevapları metinde tarayarak bulun. Hedefiniz: üç dakika.

City Library: Winter Opening Hours and Services

From 1 December to 28 February, the main library will be open from 8 a.m. to 10 p.m. on weekdays and from 10 a.m. to 6 p.m. on Saturdays. On Sundays, only the ground-floor study area will be open, from 12 noon to 8 p.m. The library will be closed on 1 January.

Group study rooms can be booked online for up to three hours a day. Each room holds between four and eight people. Students who do not arrive within fifteen minutes of the start of their booking will lose the room.

Printing costs 1 lira per page in black and white and 5 lira per page in colour. Scanning is free. Laptops can be borrowed from the information desk for up to four hours with a valid student card.

This winter, the library is also offering free workshops on academic writing every Tuesday at 4 p.m. in Room 204. No registration is needed, but places are limited to 30 students.

1. *What time does the library close on Saturdays?*
2. *On which day will the library be closed completely?*
3. *What is the maximum number of people in a group study room?*
4. *What happens if students are more than fifteen minutes late for their room booking?*
5. *How much does it cost to scan a document?*
6. *What do students need to borrow a laptop?*
7. *Where are the writing workshops held?*

etepvetep.com Prof. Dr. Nilgönül Al

3.5 Soru türü 1: Paragraf eşleştirme

Bölüm 1'de size bir bilgi verilir ve bu bilginin hangi paragrafta (A–D) geçtiği sorulur: *"Which paragraph explains the cost of the course?"* Bu sorularda paragrafın ana fikri değil, içindeki belirli bir bilgi aranır. Aynı bölümde ayrıca üç çoktan seçmeli soru bulunur.

Bu soru türü için önerdiğim yol şudur:

1. **Soruları okuyun.** Her sorudaki anahtar fikri belirleyin: maliyet, yardım, tarih, kişisel görüş, kurallar…
2. **Metne göz gezdirin.** Her paragrafın konusunu bir-iki kelimeyle not edin (A: tarih ve yer, B: ücret, C: yeni başlayanlar, D: bir katılımcının görüşü).
3. **Eşleştirin.** Soruyu paragraf konusuyla eşleştirin; eşanlamlılara dikkat edin.
4. **Doğrulayın.** Seçtiğiniz paragrafta bilginin gerçekten yer aldığını kontrol edin.

Örnek 3.2 · Paragraf eşleştirme

> **B** The course costs 600 TL for the whole term, including all materials. Students who attend every session receive a 20% refund at the end.
>
> **C** No experience is necessary. In the first two weeks, the instructor shows beginners how to hold the brush and mix colours, and more experienced students can work on their own projects.

Which paragraph describes how the course suits people with different levels? → Doğru cevap **C**. Soruda *different levels* deniyor; metinde ise bu fikir *beginners* ve *more experienced students* ile ifade ediliyor. B paragrafında da "öğrenciler" kelimesi geçiyor, ama konusu ücret.

> **DİKKAT** Paragraf eşleştirme sorularında aynı paragraf birden fazla sorunun cevabı olabilir, bazı paragraflar ise hiçbir sorunun cevabı olmayabilir. "B'yi zaten kullandım, öyleyse bu soru B olamaz" diye düşünmeyin.

4tepbyetep.com Yar. Dr. Talip GÖKÇİLAL

Alıştırma 3.3 · Paragraf eşleştirme (B1)

Volunteer at the Campus Food Bank

A The Campus Food Bank was set up three years ago by a group of students who noticed that some of their classmates were skipping meals to save money. Today, it gives free food packages to around 200 students every week. Everything is donated by local supermarkets, bakeries and university staff.

B We are now looking for new volunteers for the spring term. Volunteers sort donations, pack food bags and help at the distribution desk. Each shift lasts two hours, and you can choose shifts that fit your timetable. We ask volunteers to do at least one shift every two weeks.

C You don't need any experience, but all new volunteers must attend a one-hour training session on food safety. Sessions take place on the first Monday of every month at 5 p.m. in the Student Union building.

D "I started volunteering because a friend asked me to help one afternoon," says third-year student Merve Doğan. "I didn't expect to enjoy it so much. It's the best part of my week, and I've learned how to organise a team, which I mentioned in my last job interview."

Questions 1–3: Which paragraph (A–D) contains the information?

1. *Which paragraph explains why the food bank was started?*
2. *Which paragraph mentions a skill that a volunteer has developed?*
3. *Which paragraph describes the minimum time commitment for volunteers?*

Questions 4–6: Choose the correct answer.

4. *Where does the food come from?*
   A. It is bought with student fees.
   B. It is given by shops and staff.
   C. It is grown on campus.
   D. It is provided by the government.
5. *What must all new volunteers do?*
   A. work at least two shifts a week
   B. have experience with food
   C. attend a training session
   D. work in the Student Union
6. *How did Merve start volunteering?*
   A. She needed food herself.
   B. A friend asked her to help.
   C. It was part of her course.
   D. She saw an advertisement.

etepbyoren.com Prof. Dr. Talip GÖÇER

Alıştırma 3.4 · Paragraf eşleştirme (B1)

Learn to Swim as an Adult

A It is never too late to learn to swim. The Sports Centre's adult beginners' course is designed for people over 18 who cannot swim at all or who feel nervous in the water. Classes take place in the small pool, where the water is never deeper than 1.2 metres.

B The course lasts eight weeks, with one 45-minute lesson every Thursday evening. Groups have a maximum of six people, so instructors can give everyone individual attention. If you miss a lesson, you can join the Saturday morning group that week instead.

C The full course costs 1,200 TL for students and 1,800 TL for staff and members of the public. The price includes entry to the pool for free practice at any time during the course. You will need your own swimming costume and cap.

D "I was 35 and had always been embarrassed that I couldn't swim," says Ahmet Yılmaz, who completed the course last year. "The instructors were very patient. By the end, I could swim a full length, and last summer I swam in the sea with my children for the first time."

1. *Which paragraph explains what to do if you cannot attend a lesson?*
2. *Which paragraph describes who the course is for?*
3. *Which paragraph mentions something participants must bring?*
4. *Why are groups small?*
   A. The pool is small.
   B. So that instructors can help each person.
   C. There are not enough instructors.
   D. To keep the price low.
5. *What is included in the course price?*
   A. a swimming costume
   B. a Saturday lesson every week
   C. extra practice in the pool
   D. private lessons
6. *What did Ahmet do after the course?*
   A. He swam in the sea with his children.
   B. He became an instructor.
   C. He joined a swimming club.
   D. He took an advanced course.

3.6 Soru türü 2: Metin tamamlama

Bölüm 2'de bir metinden üç cümle çıkarılmıştır. Size verilen dört cümleden (A–D) uygun olanları boşluklara yerleştirirsiniz; bir cümle fazladır. Bu soru türü, metnin **bağlaşıklığını** (cohesion), yani cümlelerin birbirine nasıl bağlandığını ölçer. Doğru cümle hem anlam açısından hem de dil bilgisel bağlantılar açısından boşluğa uymalıdır.

etebyeten.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Bağlantı ipuçları

İpucu	Nasıl çalışır?	Örnek
Gönderim sözcükleri *this, these, such, it, they, the former, the latter*	Önceki cümlede adı geçen bir şeye işaret eder. Boşluktan sonraki cümle *This* ile başlıyorsa boşluktaki cümle "bu"nun ne olduğunu söylemelidir.	*[gap]* ***This process*** *takes several weeks.* → Boşluktaki cümle bir süreç anlatmalı.
Bağlaçlar *however, as a result, for example, in addition*	İki cümle arasındaki mantıksal ilişkiyi gösterir: zıtlık, sonuç, örnek, ekleme.	*Most people believe X. [gap]* → Boşluktaki cümle *However...* ile başlıyorsa X'e karşı bir görüş getirir.
Kelime zincirleri	Aynı kelime ya da eşanlamlısı ardışık cümlelerde tekrar eder.	*...an* ***experiment****. [gap] The* ***researchers*** *then...*
Genelden özele	Genel bir ifadeden sonra genellikle bir örnek ya da ayrıntı gelir.	*Flies spread disease. [gap: In one experiment...]*
Zaman ve sıra	*first, then, later, finally, in 1990, ten years later* gibi ifadeler olayların sırasını gösterir.	*[gap: At first, ...] Later, the idea spread to other countries.*
Belirli / belirsiz tanımlık	Bir şeyden ilk kez söz edilirken *a*, ikinci kez söz edilirken *the* kullanılır.	*Researchers built* ***a robot****. ...* ***The robot*** *could...*

Örnek 3.3 · Adım adım çözüm

> **Why Do Cats Purr?**
>
> Most people think that cats purr only when they are happy. [1] Cats also purr when they are injured, giving birth or even close to death. Scientists have therefore suggested that purring may have another function. [2] Some studies have found that vibrations at these frequencies can help bones and tissue to heal.
>
> **A.** However, this is not the whole story.
> **B.** A cat's purr vibrates at a low frequency, between about 25 and 150 times per second.
> **C.** For this reason, cats never purr when they are in pain.

- **Boşluk 1:** Öncesinde yaygın bir inanış var (*Most people think...*), sonrasında bu inanışa uymayan bilgiler (*injured, close to death*). Araya bir zıtlık gerekir: **A** (*However*). *this* kelimesi de önceki cümledeki inanışa gönderim yapıyor.
- **Boşluk 2:** Sonraki cümlede *"these frequencies"* deniyor. *these* bir gönderim sözcüğü; demek ki boşluktaki cümlede frekanstan söz edilmeli: **B**.
- **C neden yanlış?** Metinde kedilerin yaralandıklarında da mırladığı söyleniyor; C bununla çelişiyor. Fazla cümle çoğu zaman ya metinle çelişir ya da bağlantı açısından hiçbir boşluğa uymaz.

NOT Tüm boşlukları doldurduktan sonra paragrafı baştan sona bir kez daha okuyun. Doğru yerleştirilmiş cümleler metne "dikişsiz" oturur. Okurken bir yerde takılıyorsanız orada bir yanlışlık olabilir.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Alıştırma 3.5 · Gönderim sözcükleri

Altı çizili kelime ya da ifade neye gönderim yapıyor? Cevabınızı metinden bulun.

1. *Many students study late at night. This can affect their performance in morning lectures.*
2. *The city built three new bridges and a tunnel. The latter took six years to complete.*
3. *Researchers gave one group of participants coffee and the other group water. Those who drank coffee remembered more words.*
4. *Some schools have banned mobile phones. Supporters of such policies say they reduce distraction.*
5. *Bees communicate through a special dance. Scientists have studied it for decades.*
6. *The museum opened in 1990 with 500 objects. Today, that number has grown to over 20,000.*

Alıştırma 3.6 · Bağlaçlar

Her boşluğa en uygun bağlacı seçin.

1. *The drug was effective in laboratory tests. _____, it failed in trials with real patients.* (Therefore / However / For example)
2. *Many cities are trying to reduce car use. _____, Paris has created hundreds of kilometres of cycle lanes.* (For example / Nevertheless / As a result)
3. *The factory closed in 2015. _____, hundreds of people lost their jobs.* (In contrast / As a result / Similarly)
4. *Electric cars produce no exhaust fumes. _____, they are much quieter than petrol cars.* (In addition / However / Otherwise)
5. *Some birds migrate thousands of kilometres. Others, _____, stay in the same area all year.* (therefore / in contrast / for instance)
6. *The study was small. _____, its results should be treated with caution.* (Consequently / Moreover / Instead)
7. *Most people think goldfish have very short memories. _____, experiments show they can remember things for months.* (In fact / Similarly / Therefore)
8. *The tickets were expensive. _____, the concert sold out in an hour.* (Nevertheless / Therefore / For example)

Alıştırma 3.7 · Metin tamamlama

Boşluklara uygun cümleyi (A–D) yerleştirin. Bir cümle fazla. Her cevap için hangi ipucunu kullandığınızı not edin.

etepbyeten.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLEL

The Power of a Short Nap

In many cultures, a short sleep in the early afternoon is a normal part of the day. [1] In recent years, however, researchers have begun to take the afternoon nap more seriously.

Studies suggest that a nap of around twenty minutes can improve alertness and mood for several hours. [2] If people sleep for an hour or more, they often enter deep sleep and wake up feeling heavy and confused, a state known as "sleep inertia".

Timing also matters. [3] For this reason, experts recommend napping before about three o'clock.

A. Longer naps, however, can have the opposite effect.
B. Napping too late in the day can make it harder to fall asleep at night.
C. In others, it has long been seen as a sign of laziness.
D. As a result, people who nap never feel tired.

Alıştırma 3.8 · Metin tamamlama

The Invention of the Paper Clip

The paper clip is one of the simplest and most useful objects in any office. [1] In the second half of the nineteenth century, many inventors designed and patented different ways of holding papers together with bent wire.

The design that most people use today, with its two oval loops, is known as the "Gem" clip. [2] Surprisingly, it was never patented, and nobody knows for certain who first designed it.

In Norway, many people believe that the paper clip was invented by a Norwegian, Johan Vaaler, who patented a wire clip in 1899. [3] Nevertheless, the story became an important national symbol. During the Second World War, Norwegians wore paper clips on their clothes as a quiet sign of unity, and a giant paper clip statue was later built near Oslo.

A. His design, however, looked quite different from the modern clip, and was probably never produced in large numbers.
B. It was first made in Britain by a company called Gem Manufacturing.
C. As a result, the Gem clip was later renamed after him.
D. Yet its history is more complicated than its shape suggests.

Alıştırma 3.9 · Metin tamamlama

Can Plants Hear?

We do not usually think of plants as able to sense sound. [1] In one experiment, researchers played recordings of caterpillars chewing leaves to a small plant called thale cress. Later, when real caterpillars attacked the plants, those that had "heard" the recordings produced more of the chemicals that protect them from insects.

Other studies have looked at roots. [2] When the pipe contained no water, the roots showed no preference. This suggests that roots may be able to detect the sound of water and grow towards it.

Scientists are careful not to say that plants "hear" in the way animals do. [3] Instead, they appear to respond to vibrations, which they may sense through their surface.

A. In one study, pea plants grew their roots towards a pipe with water running through it, even though it was outside the soil.
B. Plants have no ears or nervous system.
C. This is why gardeners often play music to their plants.
D. However, a growing number of studies suggest that some plants can respond to sounds.

3.7 Soru türü 3: Başlık eşleştirme

Bölüm 4'te B–E paragrafları için altı başlık arasından uygun olanı seçersiniz; iki başlık fazladır. Burada aradığınız şey paragrafın içindeki bir ayrıntı değil, paragrafın **tamamını özetleyen ana fikirdir**.

1. Paragrafı okuyun ve ana fikrini kendi kelimelerinizle, kısaca (Türkçe de olabilir) not edin. Örneğin "kurtarma çalışmaları", "neden başarısız oldu".
2. Ancak bundan sonra başlık listesine bakın ve notunuza en yakın başlığı seçin.
3. Paragrafın tamamının o başlığa uyup uymadığını kontrol edin. Başlık yalnızca bir cümleyi kapsıyorsa büyük olasılıkla yanlıştır.
4. Emin olduğunuz paragraflardan başlayın; böylece seçenek sayısı azalır.

DİKKAT Fazla başlıklar çoğunlukla paragrafta geçen bir kelimeyi içerir ama paragrafın ana fikrini yansıtmaz. Örneğin balıkçılıktan kısaca söz eden bir paragraf için *"Fishing in the region"* başlığı cazip görünebilir; ama paragraf aslında ormanların neden önemli olduğunu anlatıyorsa doğru başlık o değildir.

Örnek 3.4 · Başlık eşleştirme

Mangroves are extremely valuable to people. Their dense roots slow down waves and storm surges, protecting coastal villages from flooding. They also act as nurseries for many fish species, which spend their early lives among the roots before moving out to sea, supporting local fisheries.

i. Natural protection and food · ii. The life cycle of fish · iii. Coastal villages in danger

Paragrafın ana fikri ilk cümlede: Mangrovlar insanlar için değerlidir. Ardından iki yarar sayılıyor: koruma (dalgalar, sel) ve gıda (balıkçılık). Doğru başlık **i**. **ii** ve **iii**, paragrafta geçen kelimelere (*fish, villages*) dayanan tuzaklardır.

Alıştırma 3.10 · Başlık eşleştirme

B–E paragrafları için en uygun başlığı (i–vi) seçin. İki başlık fazla.

The Science of Queuing

A Everyone has experienced it: you choose a queue at the supermarket, and the one next to you moves faster. Waiting in line is part of modern life, and researchers in several fields have studied it closely.

B One of the most surprising findings is that how long we wait matters less than how long we feel we wait. People tend to overestimate waiting times, especially when they have nothing to do. This is why many airports moved baggage collection points farther from the arrival gates: passengers spent more time walking and less time standing at the belt, and complaints fell, even though the total time was the same.

C Fairness also matters. In many studies, people said they would rather wait longer in a single line that feeds several counters than wait less in separate lines, where someone who arrived later might be served first. A single "snake" queue, as used in many banks and airports, guarantees that people are served in the order they arrived.

D Uncertainty makes waiting harder. When people know how long they will wait, they are usually more patient. Screens showing the expected waiting time or the number of people ahead of you can reduce frustration, even if they do not make the queue any shorter.

E Finally, there is the question of which queue to choose. Mathematicians point out that if there are three lines, the chance that yours will be the fastest is only one in three. In other words, most of the time another line really will move faster. Our feeling of bad luck is simply mathematics.

i. Knowing what to expect · ii. Why the other queue is usually faster · iii. The history of queuing · iv. Time that feels longer · v. First come, first served · vi. Queues in other cultures

1. *Paragraph B*
2. *Paragraph C*
3. *Paragraph D*
4. *Paragraph E*
5. *Why did some airports move baggage collection points?*
   A. to make the total waiting time shorter
   B. to make waiting feel shorter
   C. to create more space
   D. to reduce costs
6. *What is the main advantage of a single "snake" queue?*
   A. It is always faster.
   B. It needs fewer staff.
   C. People are served in the order they arrived.

D. It takes up less space.

7. *What does the writer suggest about our feeling of bad luck in queues?*

A. It is caused by poor organisation.
B. It can be explained by probability.
C. It is mostly imagined.
D. It is stronger in supermarkets.

Alıştırma 3.11 · Başlık eşleştirme

The Rise of Urban Beekeeping

A On rooftops in London, Paris and İstanbul, a growing number of people are keeping bees. Urban beekeeping has become fashionable over the past two decades, encouraged by news about declining bee populations and a desire to reconnect with nature.

B Cities can, in fact, be good places for honeybees. Parks, gardens, street trees and balconies offer a wide variety of flowers throughout the year, and city bees are often exposed to fewer agricultural chemicals than bees in the countryside. Some urban hives produce more honey than rural ones.

C However, scientists have begun to warn that there may now be too many hives in some cities. In parts of London and Paris, researchers have calculated that the number of honeybees is greater than the available flowers can support. When food is limited, honeybees compete with wild bees and other insects, which may suffer as a result.

D This is important because honeybees are, in a sense, farm animals. They are kept by people and are not in danger of disappearing. It is the hundreds of species of wild bees, many of which live alone rather than in hives, that are actually declining and that play a major role in pollinating plants.

E For this reason, many experts now argue that people who want to help bees should plant flowers instead of buying hives. Planting a variety of native flowers, leaving some areas of grass uncut and avoiding pesticides can support wild bees far more effectively than adding more honeybees to a crowded city.

i. A better way to help ·ii. Not the bees that need saving ·iii. How to start a hive ·iv. More bees than flowers ·v. Why cities suit bees ·vi. Honey prices in cities

1. *Paragraph B*
2. *Paragraph C*
3. *Paragraph D*
4. *Paragraph E*
5. *According to paragraph B, why can cities be good for honeybees?*

A. They are warmer.
B. They offer many different flowers and fewer farm chemicals.
C. They have fewer predators.
D. Beekeepers are more experienced.

6. *What does "they" in paragraph D refer to?*

A. honeybees

B. wild bees
C. farm animals
D. researchers

7. *What is the writer's main point in the text?*
A. Urban beekeeping should be banned.
B. City honey is better than country honey.
C. Adding hives is not the best way to protect bees.
D. Wild bees are dangerous to honeybees.

3.8 Soru türü 4: Çoktan seçmeli sorular

Bölüm 1, 3, 4 ve 5'teki çoktan seçmeli sorular farklı becerileri ölçer. Sorunun hangi türden olduğunu fark etmek, cevabı nerede ve nasıl arayacağınızı belirler.

Soru türü	Tipik soru kalıbı	Strateji
Ayrıntı	*What did the 2023 review conclude?*	Anahtar kelimeyi tarayın; cevabın bulunduğu cümleyi ve çevresini okuyun.
Kelime anlamı	*What does "regressive" mean in this text?*	Kelimenin metindeki kullanımına bakın; çoğu zaman yakında bir tanım vardır. Kelimenin sözlük anlamı değil, metindeki anlamı sorulur.
Gönderim	*What does "this" refer to in paragraph 2?*	Gönderim sözcüğünden önceki cümleye dönün; tek bir kelimeye değil, bir fikre işaret ediyor olabilir.
Çıkarım	*What can be inferred about…? · What does the writer suggest…?*	Cevap metinde açıkça yazmaz ama metindeki bilgilerden mantıklı olarak çıkar. Metinde dayanağı olmayan seçenekleri eleyin.
Amaç	*Why does the writer mention…?*	Söz edilen bilginin paragrafta ne işe yaradığını düşünün: örnek mi, karşı görüş mü, uyarı mı?
Ana fikir / sonuç	*What is the main idea of paragraph 3? · What is the writer's overall view?*	İlk ve son cümlelere, yazarın değerlendirme kelimelerine bakın (bkz. 3.9).

Çeldiricileri tanıyın

Yanlış seçenekler rastgele yazılmaz; her biri belirli bir okuma hatasını yakalamak için tasarlanır. En sık görülen çeldirici türleri şunlardır:

Çeldirici türü	Nasıl tanınır?
Kelime eşleşmesi	Metindeki kelimelerin aynısını içerir ama metinde söylenen şeyi söylemez. Doğru cevap çoğu zaman eşanlamlılarla yazılır.
Aşırı genelleme	*always, never, all, completely, only, proven* gibi kesin kelimeler içerir. Metin *"some studies suggest"* diyorsa *"it is proven"* diyen seçenek yanlıştır.
Doğru ama ilgisiz	Metinde geçen doğru bir bilgidir ama sorulan soruyu cevaplamaz.
Ters ilişki	Neden ile sonucu ya da kimin ne düşündüğünü yer değiştirir. Örneğin eleştirmenlerin görüşünü yazara mal eder.
Metinde yok	Genel kültüre göre mantıklı görünür ama metinde böyle bir bilgi yoktur.

etebyetep.com Prof. Dr. Nilüfer Gökçe Akın

Örnek 3.5 · Çeldiricileri eleme

> Some researchers have suggested that left-handers may have advantages in certain activities. In sports such as tennis and fencing, left-handed players are over-represented at the top level, probably because their opponents are less used to facing them.

Why might left-handers be successful in tennis?

A. *Left-handers are always better at sport.* → **Aşırı genelleme** (*always*); metin *may* ve *certain activities* diyor.
B. *Opponents are less used to playing against them.* → **Doğru.** Metindeki *less used to facing them* ifadesinin eşanlamlısı.
C. *Tennis is over-represented among left-handers.* → **Kelime eşleşmesi / ters ilişki.** Metindeki *over-represented* kelimesini kullanıyor ama ilişkiyi tersine çeviriyor.
D. *Left-handers train more than right-handers.* → **Metinde yok.**

Alıştırma 3.12 · Çeldirici türünü bulun

Metni okuyun. Ardından her sorudaki yanlış seçeneklerin hangi çeldirici türüne girdiğini yazın.

> Coffee has had a bad reputation for a long time, but recent research presents a more positive picture. Several large studies have found that people who drink three to four cups a day tend to live slightly longer than those who drink none. However, these studies only show a link, not a cause. Coffee drinkers may differ from non-drinkers in other ways, such as income or lifestyle. Pregnant women and people with certain heart conditions are still advised to limit their coffee intake.

1. *What have several large studies found?*
   A. Coffee makes people live longer.
   B. Moderate coffee drinkers tend to live slightly longer.
   C. Everyone should drink four cups a day.
   D. Coffee is popular among people with high incomes.
2. *Why does the writer say the studies "only show a link"?*
   A. Because coffee drinkers may be different in other ways
   B. Because the studies were too small
   C. Because coffee is harmful
   D. Because pregnant women were not included

Alıştırma 3.13 · Çıkarım

Metni okuyun. Ardından her ifadenin metinden **çıkarılabilir** (Ç) ya da **çıkarılamaz** (X) olduğunu belirtin.

> When the small town of Kavaklı opened its first public library in 1998, it had only 2,000 books and one part-time librarian. Today, it has three full-time staff, a children's room and a café, and it stays open until nine every evening. Last year, the town council voted to double the library's budget, even though several other services were cut. The mayor said that the library had become "the living room of the town".

1. *The library has grown considerably since it opened.*
2. *The town council considers the library important.*
3. *The library is the largest in the region.*
4. *Many residents use the library as a place to meet and spend time.*
5. *The library café is more popular than the children's room.*
6. *The town's overall budget increased last year.*

3.9 Yazarın tutumunu anlamak

Bölüm 5'teki C1 düzeyindeki metinler genellikle bir tartışmayı ele alır: Bir görüş, ona yönelik eleştiriler ve yazarın vardığı sonuç. Bu metinlerde en zor sorular, yazarın kendi görüşüyle başkalarının görüşlerini ayırt etmenizi ister. Bunun için şu dil unsurlarına dikkat edin:

Dil unsuru	Ne gösterir?
Supporters argue… / Critics claim… / According to…	Başkalarının görüşü. Bu cümleler yazarın kendi görüşü değildir.
may, might, could, suggests, appears to, it is possible that	Temkinli ifade (hedging). Yazar kesin konuşmuyor; doğru seçenek de genellikle temkinlidir.
clearly, undoubtedly, it is essential that	Güçlü görüş ve kesinlik.
unfortunately, surprisingly, remarkably, worryingly	Yazarın duygusu ve değerlendirmesi.
While it is true that…, … / These concerns deserve a hearing, but…	Kabul ve itiraz (concession). Yazar karşı görüşü kısmen kabul eder, ardından kendi görüşünü söyler. Asıl görüş *but*'tan sonra gelir.
On balance, Ultimately, In the end, What matters most is…	Yazarın vardığı sonuç.

etenbyetep.com Prof. Dr. Talip GÜNÜLAL

NOT Yazarın tutumunu soran sorularda doğru seçenek nadiren uç bir görüştür. C1 metinlerinin yazarları genellikle dengeli ve temkinli bir sonuca varır: *"X can be valuable, but it needs careful planning."* gibi. Seçeneklerde *completely wrong, should be banned, always benefits* gibi kesin ifadeler görürseniz şüphelenin.

Alıştırma 3.14 · Kimin görüşü?

Her cümlenin yazarın kendi görüşünü (Y) mü, yoksa başkalarının görüşünü (B) mü yansıttığını belirtin.

1. *Critics of the four-day week argue that it cannot work in hospitals or schools.*
2. *Unfortunately, this simple solution ignores the needs of rural residents.*
3. *According to the tourism industry, the new tax will drive visitors away.*
4. *While these fears are understandable, the evidence so far does not support them.*
5. *Some parents claim that homework is a waste of family time.*
6. *On balance, the benefits of the scheme seem to outweigh its costs.*

7. *Supporters of the ban point out that smoking rates fell after it was introduced.*
8. *It is surely unreasonable to expect students to pay such high rents.*

Alıştırma 3.15 · Okuma metni (B2–C1)

Metni okuyun ve soruları cevaplayın. Önce bir dakika göz gezdirin, sonra soruları okuyun. Hedef süre: 12 dakika.

Should Homework Be Abolished?

A Few school traditions are as widely disliked as homework. Students complain that it takes up their evenings, and parents complain that it turns family time into a battle. In recent years, some schools have responded by reducing or even abolishing homework, especially for younger children.

B The research on homework is more complicated than either side usually admits. Reviews of studies in the United States have found that the link between homework and achievement is weak for primary school children, but considerably stronger for older students. For teenagers, a moderate amount of homework appears to support learning, although the benefits seem to level off and may even reverse when the amount becomes excessive.

C Quality also matters more than quantity. Homework that asks students to practise a skill they have already learned in class, or to retrieve information from memory, tends to be more useful than long tasks that simply keep them busy. Tasks that students cannot complete without help may also widen the gap between families who can support their children and those who cannot.

D Supporters of homework argue that it teaches more than subject knowledge. Planning work, meeting deadlines and studying without a teacher are skills that students will need at university and at work. Critics reply that these skills can be taught in other ways, and that children also need time for play, rest and family life.

E The debate, then, is not really about whether homework is good or bad. It is about what kind of homework, how much, and for whom. A blanket ban may remove useful practice from older students, while a heavy daily load may achieve little except stress for younger ones.

1. *Which paragraph (A–E) mentions an effect of homework on equality?*
2. *Choose the best heading for paragraph C: (i) Too much homework for teenagers (ii) Not all homework is equally useful (iii) Why parents dislike homework*
3. *According to paragraph B, what is true about homework and achievement?*
   A. Homework has no effect at any age.
   B. The link is stronger for older students than for young children.
   C. More homework always leads to better results.
   D. Primary school children benefit the most.
4. *What does "level off" in paragraph B most probably mean?*
   A. stop increasing
   B. increase quickly
   C. disappear completely
   D. become more difficult

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip DİNÇ

5. *Why does the writer mention "planning work" and "meeting deadlines" in paragraph D?*
   A. to show the writer's own view
   B. to give the argument of homework supporters
   C. to criticise universities
   D. to explain why teenagers dislike homework
6. *What does "a blanket ban" in paragraph E mean?*
   A. a ban for some students only
   B. a ban during winter
   C. a temporary ban
   D. a ban that applies to everyone
7. *What is the writer's overall position?*
   A. Homework should be banned for all students.
   B. Homework is always useful.
   C. The type, amount and age group matter more than a simple yes or no.
   D. Parents should decide how much homework children get.

3.10 Okuma becerinizi sınav dışında nasıl geliştirirsiniz?

Stratejiler puanınızı artırır, ama okuma hızınızı ve anlama düzeyinizi asıl geliştiren şey düzenli okumadır. Araştırmalar, keyif için ve bol miktarda okumanın hem kelime bilgisini hem de okuma hızını belirgin biçimde artırdığını gösteriyor.

- **Her gün 20 dakika okuyun.** e-TEP metinlerine en çok benzeyen kaynaklar popüler bilim siteleri ve dergileridir: BBC Future, The Conversation, National Geographic ve Smithsonian Magazine gibi. Bilim, psikoloji, eğitim, çevre ve şehir hayatı konularındaki yazıları seçin.
- **Seviyenize uygun metin seçin.** Bir sayfada beş-altı kelimeden fazlasını bilmiyorsanız metin şimdilik size ağır gelir. Biraz daha kolay bir metinle başlayın; akıcı okumak, sözlükle boğuşmaktan daha faydalıdır. B1 düzeyindeyseniz kademeli okuma kitapları (graded readers) iyi bir başlangıçtır.
- **Okuduktan sonra özetleyin.** Her makaleden sonra ana fikri ve iki destekleyici noktayı bir-iki cümleyle yazın. Bu alıştırma hem okumanızı hem de yazma bölümündeki özetleme becerinizi geliştirir.
- **Bağlaçları işaretleyin.** Okurken *however, therefore, for example* gibi kelimelerin altını çizin ve her birinin iki fikri nasıl bağladığını düşünün.
- **Kendinize sorular sorun.** Bir makaleyi okuduktan sonra "Yazar bu konuda ne düşünüyor? Hangi kanıtları kullanıyor? Karşı görüşe nasıl cevap veriyor?" sorularını cevaplamaya çalışın. Bu sorular, Bölüm 5'teki C1 metinleri için en iyi hazırlıktır.

3.11 Uygulama Testi: Okuma

Bu test, e-TEP okuma bölümünün yapısına uygun olarak hazırlandı: beş bölüm, 30 soru. Testi tek oturumda ve **60 dakika** süre tutarak çözün. Cevaplarınızı bir kağıda yazın; testi bitirdikten sonra cevap anahtarıyla karşılaştırın ve yanlışlarınızın hangi çeldirici türünden kaynaklandığını not edin.

Section 1 (B1)

Read the text about a photography walk. Questions 1–3: Which paragraph (A–D) contains the information? Questions 4–6: Choose the correct answer.

> **Photography Walk: The Old Town at Sunrise**
>
> **A** Join the Photography Club for an early-morning walk through the old town on Sunday 12 October. We will meet at 6.30 a.m. in front of the clock tower and finish at around 9 a.m. at the harbour, where breakfast will be available at a small café.
>
> **B** You can take part with any camera, including the one on your phone. During the walk, two experienced club members will share simple tips on composition and on using natural light. The aim is to enjoy the town and practise, not to take perfect pictures.
>
> **C** The walk is free for club members and costs 75 TL for others. The price includes a printed map of the route and a small guidebook. Breakfast is not included. Please register by email by Thursday so that we know how many maps to print.
>
> **D** "I joined last year without knowing anything about photography," says club member Burcu Arslan. "Seeing the town empty and quiet in the early light was magical. One of my photos from that morning was later chosen for the university calendar."

1. *Which paragraph mentions what participants should do before the event?*
2. *Which paragraph explains what equipment is needed?*
3. *Which paragraph describes an unexpected result for a participant?*
4. *Where will the walk end?*
   A. at the clock tower
   B. at the harbour
   C. at the university
   D. at the club room
5. *What is included in the 75 TL price?*
   A. breakfast
   B. a camera
   C. a map and a guidebook
   D. club membership
6. *What is the main purpose of the walk, according to paragraph B?*
   A. to win a competition
   B. to enjoy the town and practise photography
   C. to learn to use expensive cameras

etepbyetep.com Prof. Dr. Fatih GÖNÜLAL

D. to take photos for a calendar

Section 2 (B2)

Questions 7–9: Complete the text. Choose the sentence (A–D) that best fits each gap. There is one extra sentence that you do not need.

Why Do Onions Make Us Cry?

Cutting an onion is one of the few everyday activities that can bring tears to almost anyone's eyes. The reason is chemical. [7] When a knife breaks these cells, the substances mix and produce a gas that floats up towards the face.

When the gas reaches the eyes, it irritates the nerves on their surface. [8] In other words, the tears are a defence, not a sign of emotion.

There are several ways to reduce the effect. Chilling the onion in the fridge before cutting it slows down the chemical reaction, and a sharp knife damages fewer cells than a blunt one. [9] Some plant scientists have even developed onion varieties that produce much less of the gas.

A. The body responds by producing tears to wash the irritating substance away.
B. Onion cells contain certain substances that are normally kept apart.
C. As a result, people who cook often stop crying after a few weeks.
D. Cutting the onion near running water or under a kitchen fan can also help.

Section 3 (B2)

Questions 10–16: Read the text and choose the correct answer.

The Strange Intelligence of the Octopus

Octopuses are among the most unusual animals on the planet. They have three hearts and blue blood, and they can change both the colour and the texture of their skin in a fraction of a second. But what interests scientists most is their intelligence, which seems to have developed in a completely different way from our own.

An octopus has around 500 million nerve cells, a number similar to that of a dog. Surprisingly, about two-thirds of these are located not in its brain but in its eight arms. Each arm can taste and touch, and it appears to make some decisions on its own. An arm that has been separated from the body can still reach for food for a short time.

In laboratories and aquariums, octopuses have shown remarkable problem-solving skills. They can open jars to get food, find their way through mazes and learn by watching other octopuses. Some aquarium workers report that octopuses recognise individual people and behave differently towards them, sometimes spraying water at keepers they appear not to like.

What makes this intelligence even more puzzling is the octopus's short life. Most species live only one or two years, and mothers usually die soon after their eggs hatch. As a result, young octopuses never meet their parents and cannot learn from them. Scientists are still debating why such a short-lived, solitary animal would need such a powerful nervous system. One theory is that hunting in a complex environment like a coral reef requires constant learning.

etebbyetep.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜLAL

> Because octopuses can feel pain and solve problems, some countries have begun to give them legal protection in scientific research, similar to that given to vertebrates. Their intelligence has also raised questions about plans to farm octopuses for food, which many scientists and animal welfare groups strongly oppose.

10. *What interests scientists most about octopuses?*
    A. their intelligence
    B. their three hearts
    C. their blue blood
    D. their skin colour

11. *What is surprising about the octopus's nerve cells?*
    A. There are more than in a human brain.
    B. They are all in the brain.
    C. Most of them are in the arms.
    D. They work only in the dark.

12. *What can an octopus arm do, according to paragraph 2?*
    A. grow back in one day
    B. change the colour of the body
    C. control the hearts
    D. taste and touch

13. *What do some aquarium workers report?*
    A. Octopuses are afraid of people.
    B. Octopuses treat different people differently.
    C. Octopuses cannot open jars.
    D. Octopuses prefer to live in groups.

14. *Why can young octopuses not learn from their parents?*
    A. Their parents are usually dead by the time they hatch.
    B. They live in different oceans.
    C. Their parents hide from them.
    D. They are born without nerve cells.

15. *What does the theory in paragraph 4 suggest?*
    A. Octopuses learn from other species.
    B. Octopuses live longer in coral reefs.
    C. A complex habitat may require a lot of learning.
    D. Intelligence is not useful for octopuses.

16. *What is the main idea of the last paragraph?*
    A. Octopus farming is now common.
    B. Octopuses are dangerous to scientists.
    C. All countries protect octopuses by law.
    D. Octopus intelligence has led to questions about how we treat them.

etepbyetep.com Prof. Dr. Halip GÖNÜLAL

Section 4 (B2–C1)

Questions 17–20: Choose the best heading (i–vi) for paragraphs B–E. There are two extra headings. Questions 21–23: Choose the correct answer.

Living with Water: The Dutch Approach

A About a quarter of the Netherlands lies below sea level, and much of the rest is at risk of flooding from rivers. For centuries, the Dutch have fought the water with dikes, pumps and drainage channels, turning lakes and marshes into farmland. This long struggle has shaped not only the landscape but also the country's political culture of cooperation.

B The most dramatic moment in this history came in 1953, when a powerful storm combined with a high tide broke through the dikes in the south-west of the country. More than 1,800 people died, and large areas of farmland were flooded with seawater. The disaster shocked the nation and became a turning point in its approach to flood protection.

C In response, the government launched the Delta Works, one of the largest engineering projects of the twentieth century. Over several decades, a system of dams, barriers and locks was built to shorten the coastline and protect the low-lying south-west. The most famous of these, a storm barrier with huge movable gates, normally stays open to allow seawater and marine life to pass, and closes only during severe storms.

D By the 1990s, however, a different kind of threat had appeared. In 1993 and 1995, rivers swollen by heavy rain came close to overflowing, and in 1995 around 200,000 people had to leave their homes. Engineers realised that simply building higher dikes would not be enough, because rivers needed more space to carry extra water safely to the sea.

E This led to a programme called "Room for the River". Instead of only raising barriers, the government moved some dikes further back, lowered floodplains and created side channels so that rivers could spread out safely during floods. Some farmers had to give up land, and the programme was expensive. Yet it marked an important change in thinking: rather than always fighting water, the Dutch began to make space for it.

i. A night that changed everything · ii. Giving water space · iii. Why the land is sinking · iv. Danger from another direction · v. A giant engineering response · vi. Tourism along the coast

17. *Paragraph B*

18. *Paragraph C*

19. *Paragraph D*

20. *Paragraph E*

21. *According to paragraph A, what has the struggle against water influenced?*

A. only the landscape
B. the country's language
C. the landscape and political culture
D. the climate

22. *Why does the famous storm barrier normally stay open?*

A. It is too expensive to close.

B. To let seawater and sea life pass through
C. Because it is broken
D. To allow ships to enter the rivers

23. *What was the main change in thinking described in paragraph E?*

A. from fighting water to making space for it
B. from making space for water to fighting it
C. from protecting farmers to protecting cities
D. from building dams to building dikes

Section 5 (C1)

Questions 24–30: Read the text and choose the correct answer.

Should Museums Give Objects Back?

Walk through the great museums of London, Paris or Berlin and you will see objects from every corner of the world. Many of them were bought, exchanged or given as gifts. Others, however, were taken during periods of colonial rule or war, sometimes by force. In recent years, the question of whether such objects should be returned to the countries or communities they came from has moved from academic journals to the front pages of newspapers.

Those who support returning objects, a process known as restitution, make a moral argument. If an object was taken without the consent of its owners, they argue, keeping it is a continuation of an old injustice. For many communities, these objects are not simply works of art but part of their religious life, history and identity. Their absence is felt as a loss that a photograph or a copy cannot replace.

Museums have traditionally offered several replies. Some have argued that their collections allow millions of visitors to see and compare cultures from across the world in one place, an idea sometimes described as the "universal museum". Others have pointed to legal restrictions that prevent them from giving away objects, or have raised concerns about whether returned items would be properly cared for.

The last of these arguments has become harder to defend. Many countries that have asked for objects to be returned have built modern museums of their own, and the suggestion that they cannot look after their own heritage now strikes many observers as outdated, if not offensive. In 2022, for example, Germany agreed to transfer ownership of more than a thousand Benin Bronzes, sculptures taken from the Kingdom of Benin in present-day Nigeria in 1897, back to Nigeria.

Restitution is not always simple. The history of an object may be unclear, and it is not always obvious who the rightful owner is today: a national government, a royal family or a local community. Nevertheless, these difficulties are reasons to examine each case carefully, not to avoid the question altogether. Museums that are open about how their collections were formed, and willing to share or return objects where the evidence supports it, are likely to gain rather than lose public trust.

24. *According to the first paragraph, how did museums obtain their objects?*

A. All objects were taken by force.
B. All objects were bought legally.
C. Most objects were gifts.
D. Objects were obtained in various ways, some of them unfair.

25. *What is the main argument of those who support restitution?*
    A. Keeping objects taken without consent continues an injustice.
    B. Museums are too crowded.
    C. Copies are better than originals.
    D. Objects are safer in their home countries.

26. *What is meant by the "universal museum"?*
    A. a museum that is free for everyone
    B. a museum that belongs to the United Nations
    C. a museum where visitors can see cultures from around the world in one place
    D. a museum that only displays copies

27. *Which argument does the writer say has become harder to defend?*
    A. Legal restrictions prevent museums from returning objects.
    B. Millions of people visit large museums.
    C. Returned objects might not be properly looked after.
    D. Objects belong to everyone.

28. *Why does the writer mention the Benin Bronzes?*
    A. to give an example of objects being returned
    B. to show that restitution always fails
    C. to describe the history of Nigeria in detail
    D. to criticise German museums

29. *According to the last paragraph, why is restitution "not always simple"?*
    A. Objects are too heavy to move.
    B. It can be unclear where an object came from and who owns it now.
    C. Most countries do not want their objects back.
    D. Museums would close without them.

30. *What is the writer's overall position?*
    A. All objects in Western museums should be returned immediately.
    B. Museums should never return objects.
    C. The question of restitution is not important.
    D. Each case should be examined carefully, and returning objects can build trust.

NOT Testi değerlendirirken yalnızca doğru sayınıza bakmayın. Her yanlışınız için şu soruları sorun: Soruyu doğru anladım mı? Cevabın bulunduğu yeri buldum mu? Hangi çeldiriciye takıldım? Zamanım yetti mi? Bu soruların cevapları, bir sonraki denemede neye dikkat etmeniz gerektiğini gösterir.

etebyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 4

Dinleme

Okumada geri dönüp bir cümleyi yeniden okuyabilirsiniz; dinlemede ise her kaydı yalnızca bir kez duyarsınız. Bu yüzden dinleme bölümünde başarı, kayıt başlamadan önce yaptığınız hazırlığa ve kayıt sırasında dikkatinizi nereye yönelttiğinize bağlıdır. Bu bölümde dinleme metinlerini yazılı olarak bulacaksınız. Alıştırmaları yaparken metni bir kez, durmadan ve geri dönmeden okuyun; mümkünse bir arkadaşınızdan sesli okumasını isteyin. Aynı becerileri sesli olarak etepbyetep.com'daki dinleme setlerinde uygulayabilirsiniz.

4.1 Dinleme bölümünü tanıyalım

Bölüm	Seviye	Kayıt türü	Soru
Bölüm 1	B1	Günlük bir konuşma (randevu, rezervasyon, alışveriş) ve bir anons	3 + 3
Bölüm 2	B2	Aynı konuda konuşan dört kişi; her birini bir ifadeyle (A–F) eşleştirme, iki ifade fazla	4
Bölüm 3	B2	Bir radyo röportajı	5
Bölüm 4	B2	İki öğrencinin bir planı tartıştığı konuşma	5
Bölüm 5	C1	Bir ders (lecture) ve bir podcast	5 + 5

Her kayıttan önce soruları okumanız için size süre verilir. Bu süre, dinleme bölümünün en değerli anlarıdır; boşa harcamayın. Kayıtlarda hem Amerikan hem de İngiliz aksanı kullanılır.

4.2 Dinlemeden önce tahmin edin

İyi dinleyiciler kayıt başlamadan önce ne duyacaklarını aşağı yukarı bilir. Soruları okurken şunları yapın:

1. **Konuyu ve konuşmacıları belirleyin.** Bölüm başlığı (*"An interview with a glacier scientist"*) ve soru kökleri size kimin, ne hakkında konuşacağını söyler.
2. **Soru köklerindeki anahtar kelimelerin altını çizin.** *Why, When, How much, What does she think…* Hangi tür bilgiyi bekleyeceğinizi belirleyin: bir neden mi, bir saat mi, bir görüş mü?
3. **Seçenekleri karşılaştırın.** Seçenekler arasındaki fark, dinlerken neye dikkat etmeniz gerektiğini gösterir. Seçenekler dört farklı saatse rakamlara; dört farklı nedense gerekçe bildiren ifadelere

(*because, so, the reason is*) odaklanın.

4. **Soruların sırasına güvenin.** Sorular kayıttaki bilgilerle aynı sırada ilerler. Bir sorunun cevabını kaçırdıysanız takılmayın, hemen bir sonraki soruya geçin.

Örnek 4.1 · Sorudan tahmine

Why does Leyla still use poles in the ice?
A. Satellites are too expensive. B. The method is very accurate. C. It is required by law. D. It is faster.

Tahmin: Leyla bir buzul araştırmacısı. Uydu gibi modern yöntemler varken eski bir yöntemi neden kullandığını açıklayacak. Bir gerekçe duyacağım; büyük olasılıkla *but* ya da *because* ile gelecek. Kayıtta: *"It sounds old-fashioned, **but** it's very accurate."* → B.

Alıştırma 4.1 · Hangi bilgiyi bekliyorsunuz?

Kaydı dinlemeden önce her soru için hangi tür bilgiyi duymayı beklediğinizi (saat, fiyat, neden, görüş, yer, kişi, öneri vb.) ve dinlerken hangi kelimelere dikkat edeceğinizi yazın.

1. *How much will the student pay for the course?* A. 200 TL B. 250 TL C. 400 TL D. 450 TL
2. *Why does the woman want to change her room?* A. It is too noisy. B. It is too small. C. It is too expensive. D. It is too far from campus.
3. *What does the speaker think about online lectures?* A. They are useless. B. They are useful for revision but not a replacement. C. They should replace all lectures. D. They are too long.
4. *Where will the students meet?* A. in the library B. at the main gate C. in the café D. at the bus stop
5. *What will the man do next?* A. call the manager B. send an email C. fill in a form D. come back tomorrow
6. *What point does the lecturer make with the example of the printing press?* A. Technology always creates jobs. B. New technologies can spread information quickly. C. Books were expensive. D. Printing was invented in Europe.

4.3 Fikir değişikliklerini ve düzeltmeleri yakalayın

Bölüm 1 ve 4'teki konuşmalarda en sık kullanılan tuzak budur: Konuşmacılardan biri bir seçenek önerir, ama sonra bu seçenek reddedilir ya da değiştirilir. Seçeneklerin hepsi kayıtta geçer; doğru cevap, **son kararı** verendir.

> **Waiter:** What time would you like?
>
> **Customer:** Eight o'clock, if possible.
>
> **Waiter:** I'm afraid eight is full. I can offer seven thirty or nine.
>
> **Customer:** Seven thirty is better. My mother doesn't like eating late.

What time will they arrive? sorusunun seçeneklerinde 7.00, 7.30, 8.00 ve 9.00 varsa, kayıtta bunlardan üçü geçiyor. Müşterinin ilk istediği saat (8.00) dolu; teklif edilen ikinci saat (9.00) reddediliyor. Doğru cevap 7.30.

etephyetep.com Doç. Dr. Talip GÜNDÜZ

Fikir değişikliği sinyalleri

İfade	Ne olur?
I'm afraid... / Unfortunately... / That's fully booked.	İlk seçenek mümkün değil.
Actually... / On second thoughts... / Wait, ...	Konuşmacı fikrini değiştiriyor.
Good point, but... / That might be a problem.	Bir öneri reddediliyor.
Let's swap... / Why don't we... instead?	Yeni bir plan öneriliyor.
Sorry, did I say Tuesday? I meant Thursday.	Konuşmacı kendini düzeltiyor.
So that's... / OK, so... / Deal.	Son karar; cevap çoğunlukla burada.

Alıştırma 4.2 · Son kararı bulun

Konuşma 1

Receptionist: Tuesday is fully booked, I'm afraid. We have Wednesday at eleven or Thursday at four.

Customer: I'm at work on Wednesday morning. Thursday at four, please.

Receptionist: Do you have a preference for a stylist? Murat is available then, or Selin.

Customer: Selin cut my hair last time and I was very happy. Selin, please.

1. *When is the appointment?* A. Tuesday B. Wednesday at 11 C. Thursday at 4 D. Friday
2. *Why does the customer choose Selin?* A. She is cheaper. B. He was happy with her last time. C. She is the only one available. D. A friend recommended her.

Konuşma 2

Elif: So, where shall we meet before the concert? The main gate?

Kerem: It's always so crowded there. What about the café opposite the concert hall?

Elif: Good idea, but it closes at six, and we're meeting at half past six.

Kerem: Oh, right. The bus stop on Lale Street, then? It's only two minutes from the hall.

Elif: Perfect. And let's make it quarter past six, just in case the queue is long.

Kerem: Fine by me.

3. *Where will they meet?* A. at the main gate B. in the café C. at the bus stop D. inside the concert hall
4. *What time will they meet?* A. 6.00 B. 6.15 C. 6.30 D. 6.45

4.4 Rakamlar, saatler ve hesaplamalar

Bölüm 1'de sıklıkla bir fiyat, bir saat ya da bir tarih sorulur. Bazen cevap doğrudan söylenmez; küçük bir hesaplama yapmanız gerekir.

Assistant: A normal suit is four hundred lira, so with express it's six hundred.

Customer: OK. Can I also leave this shirt?

Assistant: Of course. Shirts are a hundred lira, and the express service is free for shirts if they come with a suit.

How much will the customer pay in total? → 600 + 100 = **700 lira**. Seçeneklerde 500, 600 ve 750 de olacaktır; her biri hesaplamanın bir aşamasında yapılabilecek bir hataya karşılık gelir.

Rakamların okunuşu

Yazılış	Okunuş ve dikkat edilecek nokta
15 / 50	*fif**TEEN*** (vurgu ikinci hecede, uzun ünlü) / ***FIF**ty* (vurgu ilk hecede). 13–19 ile 30–90 arasındaki bütün çiftler için geçerli.
1998 / 2026	*nineteen ninety-eight / twenty twenty-six* (bazen *two thousand and twenty-six*)
2,500	*two thousand five hundred* ya da *twenty-five hundred*
6.30 / 6.15 / 6.45	*six thirty, half past six / six fifteen, quarter past six / six forty-five, quarter to seven*
3 May	*the third of May* (İngiliz) / *May third* (Amerikan)
0.5 / 25%	*nought point five, zero point five / twenty-five percent*
1/2, 1/3, 1/4, 3/4	*a half, a third, a quarter, three quarters*

NOT Rakamları kağıda yazın. Sınavda size verilen müsvedde kağıdını dinleme bölümünde mutlaka kullanın. İndirim ve ek ücret ifadelerine özellikle dikkat edin: *half price, 20% off, free of charge, an extra 100 lira, including / not including*.

etayhyetep.com Prof. Dr. Tahir GÖKÇİLİ

Alıştırma 4.3 · Hesaplama

Konuşma 1

Agent: There's a change fee of two hundred and fifty lira, and the evening flight is a little more expensive, so there's an extra one hundred lira to pay.

Customer: So three hundred and fifty in total?

Agent: That's right.

1. *How much must the customer pay in total?* A. 100 lira B. 250 lira C. 350 lira D. 450 lira

Konuşma 2

Student: How much is the Spanish course?

Secretary: It's eight hundred lira for the term, but students get twenty-five percent off.

Student: Great. And do I need to buy a book?

Secretary: Yes, the coursebook is one hundred and fifty lira. You can buy it here.

2. *How much will the student pay in total?* A. 600 lira B. 750 lira C. 800 lira D. 950 lira

Konuşma 3

Guide: The tour starts at nine forty, not nine fifteen as it says on the website. We changed it last week. It lasts about two and a half hours.

3. *What time will the tour finish?* A. 11.15 B. 11.45 C. 12.10 D. 12.40

4.5 Anonslar

Bölüm 1'in ikinci kaydı bir anonstur: kampüste bir duyuru, bir otobüs ya da uçaktaki bir bilgilendirme, bir müzede ya da hayvanat bahçesinde yapılan bir anons. Anonslarda genellikle şu bilgiler bulunur ve sorular da bunlarla ilgilidir:

- **Değişiklik:** Bir yer, saat ya da kural değişmiştir. *"...not in the medical centre as in previous years"*
- **Neden:** Değişikliğin gerekçesi. *"...while we install new equipment"*
- **Talimat:** Dinleyicilerin yapması ya da yapmaması gereken bir şey. *"Please bring your identity card."* / *"Please do not leave valuables..."*
- **Ek bilgi:** Bir ödül, bir hizmet ya da bir olanak. *"Every donor will receive a free lunch voucher."*

Alıştırma 4.4 • Anons

Announcer: This is an announcement for all users of the university swimming pool. The pool will be closed for two weeks, from the first to the fourteenth of March, so that the water heating system can be replaced. During this time, students can use the city pool on Park Street free of charge by showing their student card at reception. Please note that the city pool is busiest between five and seven in the evening, so we recommend going earlier in the day. Swimming lessons will continue at the city pool at the usual times. When our pool reopens, it will also have a new changing room for families, which many of you requested.

1. *Why will the pool close?* A. for cleaning B. to replace the heating system C. because of a competition D. because of low numbers
2. *What must students do to use the city pool?* A. show their student card B. pay a small fee C. book online D. bring a letter
3. *When does the announcer recommend going to the city pool?* A. between five and seven B. at weekends C. earlier in the day D. late in the evening
4. *What will be new when the pool reopens?* A. a café B. a larger pool C. longer opening hours D. a family changing room

4.6 Konuşmacı eşleştirme

Bölüm 2'de aynı konuda (örneğin yetişkin olarak yüzme öğrenmek ya da kırsala taşınmak) konuşan dört kişiyi dinler ve her birini altı ifadeden biriyle eşleştirirsiniz. Bu bölümün anahtarı eşanlamlı ifadelerdir: İfadedeki kelimeler kayıtta neredeyse hiç birebir geçmez.

Örnek 4.2 · Konuşmacı eşleştirme

İfade: *D. still feels nervous in deep water*

> **Speaker 3:** I can swim twenty lengths now without stopping, which I never imagined. But I have to admit that when I can't touch the bottom, my heart still starts racing. I stay in the shallow end most of the time.

Konuşmacı ne *nervous* ne de *deep water* diyor. Ancak *"can't touch the bottom"* = derin su, *"my heart starts racing"* = gergin hissetmek. Ayrıca konuşmacının başta söylediği başarı (*twenty lengths*) bir tuzaktır; asıl mesaj *But*'tan sonra geliyor.

- Kayıttan önce altı ifadeyi okuyun ve her birindeki anahtar fikri bir kelimeyle not edin: *çocuklar, korku, grup dersi, video…*
- Her konuşmacı birkaç ifadeye uyan şeyler söyleyebilir. Konuşmacının **asıl vurguladığı** noktaya odaklanın.
- İlk dinlemede emin değilseniz en olası iki seçeneği not edin; diğer konuşmacılarla eşleştirdikçe seçenekler azalacaktır.

Alıştırma 4.5 · Konuşmacı eşleştirme

Dört kişi, yeni bir şehre taşınmayı anlatıyor. Her konuşmacıyı (1–4) bir ifadeyle (A–F) eşleştirin. İki ifade fazla.

A. moved to be closer to family B. found the cost of living a shock C. made friends through a hobby D. regrets moving E. took time to get used to the climate F. moved for a job opportunity

> **Speaker 1:** I'd lived in Antalya all my life, so moving to Erzurum for university was a shock. The first winter, I honestly didn't think I'd survive. Minus twenty in the mornings! By the second year, though, I'd bought proper boots and a good coat, and now I actually love the snow.
>
> **Speaker 2:** I didn't know a single person when I arrived. My flatmates were nice, but they were always busy. Then I joined a hiking group that walked in the mountains every Sunday. Within a month I had a whole circle of friends, and we still go walking together.
>
> **Speaker 3:** I'd been offered a position at a software company in İzmir, and it was too good to refuse. My salary almost doubled. Of course, rent is higher there too, but I expected that, and in the end I'm much better off.
>
> **Speaker 4:** Everyone told me that İstanbul was expensive, but I didn't really believe it until I started looking for a flat. Even a tiny room cost more than half of what I earned. For the first few months, I had to be really careful with every lira.

4.7 Röportajlar ve tartışmalar

Bölüm 3 ve 4'te sorular genellikle konuşmacıların görüşlerini, gerekçelerini ve kararlarını sorar. Röportajlarda sunucunun sorusu, cevabın ne hakkında olacağını haber verir. Sunucunun sorusunu dikkatle dinleyin; bir sonraki sınav sorusu çoğunlukla onunla ilgilidir.

etepbyteplus.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

DİKKAT Röportajlarda konuşmacı bazen yaygın bir görüşü aktarıp ardından ona katılmadığını söyler: *"People think presenters just talk, **but** most of the show is carefully prepared."* Soru konuşmacının görüşünü soruyorsa cevap *but*'tan sonra gelen kısımdadır.

İki öğrencinin plan yaptığı konuşmalarda (Bölüm 4) ise son soru sıklıkla **kimin ne yapacağını** sorar: *"What will Sophie do?"* Konuşmanın sonundaki *"I'll..., and you can..."* cümlelerine özellikle dikkat edin; görev paylaşımı genellikle orada yapılır. Bu tür konuşmalarda dikkat edilecek diğer ifadeler şunlardır:

İfade	İşlevi
What about...? / How about...? / Why don't we...?	Öneri
Good idea. / Sounds good. / Fine by me.	Kabul
I'm not sure about that. / The problem is... / I'd rather...	İtiraz ya da farklı tercih
I'll... / Could you...? / You could...	Görev paylaşımı

Alıştırma 4.6 · Röportaj

Host: My guest today writes crosswords for a national newspaper. Murat, how did you get into this?

Murat: Completely by accident. I was a maths teacher, and I made puzzles for my students. A colleague sent some of them to a newspaper, and they asked me for more. That was fifteen years ago.

Host: How long does one crossword take you?

Murat: A daily one takes about four hours. The grid is quick, maybe thirty minutes. Most of the time goes on writing the clues, because a good clue should be fair but not too obvious.

Host: What makes a clue "fair"?

Murat: The solver should be able to say, once they find the answer, "Of course! I should have seen that." If they feel cheated, the clue has failed.

Host: Do readers ever complain?

Murat: Every week. Usually about mistakes, and they're usually right. Readers check everything. But I also get lovely letters from older readers who say the puzzle keeps their mind active.

Host: Is there any research behind that?

Murat: Some studies suggest that people who do puzzles regularly perform better on certain memory tests, but it isn't clear whether puzzles cause the benefit. People with sharp minds may simply enjoy puzzles more. I tell readers to do them because they're fun.

1. *How did Murat start writing crosswords?*
   A. He studied it at university.
   B. A colleague sent his puzzles to a newspaper.
   C. He won a competition.
   D. He answered an advertisement.

2. *What takes Murat the most time?*

etepyerep.com

A. making the grid
B. checking for mistakes
C. reading letters
D. writing the clues

3. *When is a clue "fair", according to Murat?*
A. when solvers feel they should have seen the answer
B. when it is very easy
C. when it uses no wordplay
D. when few people can solve it

4. *What do readers usually complain about?*
A. puzzles being too easy
B. the size of the grid
C. mistakes
D. the price of the newspaper

5. *What does Murat say about research on puzzles and memory?*
A. Puzzles definitely improve memory.
B. It is not clear whether puzzles cause the benefit.
C. There is no research at all.
D. Puzzles harm memory.

Alıştırma 4.7 · Tartışma

Ayşe: James, the dorm manager agreed to our recycling idea. Now we need a plan.

James: Great. At the moment there's just one big bin on each floor, and everything goes in it.

Ayşe: Right. I suggest three bins on each floor: paper, plastic and glass. More than three and people get confused.

James: Agreed. What about food waste? The kitchen produces a lot.

Ayşe: The city doesn't collect it yet, so let's leave that for now. Maybe next year.

James: OK. My worry is that people will put the wrong things in the wrong bins.

Ayşe: That's the main problem in most schemes. We need clear signs with pictures, not just words, because lots of international students live here.

James: Good point. Should we have some kind of competition between floors?

Ayşe: Yes. The floor that recycles most correctly each month could win pizza. But let's start with a short information meeting so people understand why it matters.

James: I'll design the signs, then, if you organise the meeting.

6. *Why does Ayşe suggest only three bins?*
A. They are cheap.
B. There is no space.
C. More bins confuse people.
D. The manager said so.

7. *Why will they not collect food waste?*

etephyetep.com PROF. DR. Talip GÖNÜLAL

A. The city does not collect it yet.
B. It smells.
C. The kitchen is closed.
D. Students do not cook.

8. *Why will the signs use pictures?*
   A. They look nicer.
   B. They are cheaper to print.
   C. Words fade quickly.
   D. Many international students live there.

9. *What will the winning floor receive?*
   A. money
   B. pizza
   C. a certificate
   D. free laundry

10. *What will Ayşe do?*
    A. design the signs
    B. buy the bins
    C. organise the information meeting
    D. talk to the city

4.8 Ders ve podcast dinleme (C1)

Bölüm 5'teki ders ve podcast'ler daha uzun ve daha yoğundur. Bu kayıtlarda konuşmacılar, konuşmalarının yapısını belli eden **sinyal ifadeleri** (signposting) kullanır. Bu ifadeleri tanımak, kaydın neresinde olduğunuzu ve hangi bilginin önemli olduğunu anlamanızı sağlar.

Sinyal ifadesi	İşlevi
Today I want to look at... / Let's start with...	Konunun tanıtılması
The first / next / final point is... / Moving on to...	Yeni bir noktaya geçiş
It's important to understand that... / The key point is...	Önemli bilgi; soru gelme olasılığı yüksek
For example... / Take... / A good example is...	Örnek
That's both true and misleading. / Contrary to popular belief...	Yaygın bir görüşün düzeltilmesi
The problem is... / However, this raised another question...	Sorun ya da karşı nokta
In other words... / What I mean is...	Yeniden açıklama
So, to sum up... / What this shows is... / The lesson here is...	Sonuç; son soru çoğunlukla buradan gelir

e-tep.com

NOT Derslerde son soru genellikle *"What is the main point of the final part?"* ya da *"What point does the lecturer make with the example of...?"* biçimindedir. Bu tür sorular bir ayrıntıyı değil, konuşmacının o ayrıntıyla ne **göstermek istediğini** sorar. Örneği dinlerken kendinize sorun: "Bunu neden anlatıyor?"

Alıştırma 4.8 · Sinyal ifadelerinin işlevi

Her ifadenin işlevini yukarıdaki tablodan seçin.

1. *Now, let's turn to the second reason.*
2. *What all of this tells us is that habits are easier to change than we think.*
3. *Many people assume that bats are blind. In fact, most species can see quite well.*
4. *Take the case of Singapore, which introduced road charges in 1975.*
5. *This is the part I really want you to remember.*
6. *Put simply, the brain prefers short-term rewards.*

Alıştırma 4.9 · Ders

Lecturer: Today we take time zones for granted, but for most of history they didn't exist. Each town kept its own local time, based on the position of the sun. When the sun was highest in the sky, it was noon. This meant that clocks in towns a little to the east were a few minutes ahead of clocks in towns to the west.

For centuries this caused no problems, because people travelled slowly. It was the railways that changed everything. A train timetable that used dozens of different local times was confusing and, on single-track lines, potentially dangerous. In Britain, railway companies began to adopt a single standard time based on Greenwich in the eighteen forties. In the United States, the railways introduced standard time zones in eighteen eighty-three.

The next step was international. In eighteen eighty-four, delegates from twenty-five countries met in Washington and agreed that the meridian passing through Greenwich would be the starting point for measuring longitude. This made it possible to organise the world into time zones, each roughly fifteen degrees wide, which is one hour of the Earth's rotation.

Adoption was slow, though. Some countries kept their own systems for decades, and even today, time zones follow political borders rather than neat lines. China, for example, uses a single time zone, even though it is wide enough to cover around five. So time zones are a good example of how a scientific system is shaped by practical needs and politics.

1. *How was local time decided before time zones?*
   A. by the railways
   B. by the position of the sun
   C. by the capital city
   D. by international agreement
2. *What made local times a problem?*
   A. the telephone

B. ships
C. factories
D. the railways

3. *What was agreed in 1884?*

A. that longitude would be measured from Greenwich
B. that all countries would use the same time
C. that railways would stop using local time
D. that time zones would follow borders

4. *Why is each time zone about fifteen degrees wide?*

A. It matches country sizes.
B. It was chosen by railway companies.
C. It is one hour of the Earth's rotation.
D. It equals one day of travel.

5. *What point does the lecturer make with the example of China?*

A. China invented time zones.
B. Time zones follow politics, not neat lines.
C. China has five time zones.
D. Time zones are no longer used.

etepbyetep.com Tahir GÖNÜLAL

Alıştırma 4.10 · Podcast

Host: Today we're talking about procrastination, putting things off even though we know we'll regret it. My guest is a psychologist. Is procrastination just laziness?

Guest: No, and that's an important point. Lazy people don't care about the task. Procrastinators usually care a lot. Researchers now describe procrastination mainly as a problem of managing emotions. We avoid tasks that make us feel anxious, bored or unsure, and we do something that makes us feel better right now.

Host: So we're avoiding the feeling, not the task?

Guest: Exactly. And that's why simply making a better timetable often doesn't help. The timetable doesn't deal with the feeling.

Host: What does help?

Guest: Making the first step very small, for example "open the document and write one sentence". Once people start, the unpleasant feeling usually fades. Another strategy is self-compassion. Studies found that students who forgave themselves for procrastinating before one exam procrastinated less before the next one.

Host: That's surprising. I'd expect being hard on yourself to work better.

Guest: Many people do. But guilt is another unpleasant feeling, so it can actually lead to more avoidance.

6. *How does the guest describe procrastination?*

A. as laziness
B. as a time management problem only

C. mainly as a problem of managing emotions
D. as a sign of low intelligence

7. *How are procrastinators different from lazy people?*
   A. They usually care a lot about the task.
   B. They work faster.
   C. They never finish tasks.
   D. They sleep more.

8. *Why does a better timetable often not help?*
   A. It is too complicated.
   B. People lose it.
   C. It takes too long to make.
   D. It does not deal with the feeling.

9. *What did studies on self-compassion find?*
   A. Self-compassion increased procrastination.
   B. Students who forgave themselves procrastinated less next time.
   C. It had no effect.
   D. Only guilt helped.

10. *Why can guilt lead to more avoidance?*
    A. It makes people tired.
    B. It takes time.
    C. It is another unpleasant feeling.
    D. It is rare.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

4.9 Not alma: Az yazın, çok anlayın

Uzun kayıtlarda not almak işinize yarar, ama her şeyi yazmaya çalışırsanız dinlemeyi kaçırırsınız. Yalnızca anahtar kelimeleri, rakamları ve ilişkileri yazın. Kısaltmalar ve semboller kullanın:

Sembol	Anlamı	Sembol	Anlamı
↑ / ↓	artış / azalış	→	yol açar, sonucu
= / ≠	aynı / farklı	∵ / ∴	çünkü / bu nedenle
e.g.	örneğin	vs	karşı, karşılaştırma
+	avantaj, ve	–	dezavantaj
✓ / ×	evet, katılıyor / hayır, katılmıyor	?	belirsiz, tartışmalı
c. / approx.	yaklaşık	w/ / w/o	ile / olmadan

Örnek 4.3 · Bir dersten alınmış notlar

> **Lecturer:** For centuries this caused no problems, because people travelled slowly. It was the railways that changed everything. A train timetable that used dozens of different local times was confusing and, on single-track lines, potentially dangerous. In Britain, railway companies began to adopt a single standard time based on Greenwich in the eighteen forties.

local time OK ∵ slow travel
railways → problem (confusing, dangerous)
UK 1840s → standard time (Greenwich)

Notlar yirmi kelimeyi geçmiyor ama dersin mantığını (neden → sorun → çözüm) ve anahtar bilgiyi (1840'lar, Greenwich) içeriyor.

Alıştırma 4.11 · Not alma

Aşağıdaki ders bölümünü bir kez okuyun (ya da birinin size okumasını isteyin) ve en fazla 25 kelimelik notlar alın. Ardından notlarınıza bakarak üç soruyu cevaplayın.

> **Lecturer:** The bicycle seems such a simple machine that it's surprising how long it took to develop. The first ancestor of the bicycle appeared in Germany in eighteen seventeen. It had two wheels but no pedals; riders pushed themselves along with their feet. In the eighteen sixties, pedals were attached directly to the front wheel, so the only way to go faster was a bigger front wheel. This led to the famous "high wheeler", which was fast but dangerous. The breakthrough came in the eighteen eighties with the "safety bicycle", which had two wheels of the same size and a chain connecting the pedals to the back wheel.

1. *What was missing from the first bicycle?*
2. *Why did front wheels become larger in the 1860s?*
3. *What two features made the safety bicycle different?*

4.10 Bağlantılı konuşma: Duyduğunuz, yazılandan farklıdır

Ders kitabında tek tek öğrendiğimiz kelimeler, doğal konuşmada birbirine bağlanır, kısalır ve bazen tanınmaz hale gelir. Dinlemede zorlandığınız yerlerin çoğu, bilmediğiniz kelimeler değil, bildiğiniz kelimelerin bu "bağlantılı" halidir. En sık görülen olaylar şunlardır:

Olay	Yazılış	Duyulan
Zayıf biçimler	*to, for, of, and, can, was*	/tə/, /fə/, /əv/, /ən/, /kən/, /wəz/: neredeyse duyulmaz
Bağlama	*an apple, pick it up*	"a-napple", "pi-ki-tup"
Ses düşmesi	*next day, last week*	"nex day", "las week"
Kaynaşma	*did you, would you, don't you*	"didja", "wudja", "doncha"
Gündelik kısaltmalar	*going to, want to, got to*	"gonna", "wanna", "gotta"
Kısaltılmış yardımcı fiiller	*I would have, she has been*	"I'd've", "she's been"

Alıştırma 4.12 · Bağlantılı konuşma

Aşağıdakiler bir konuşmada duyulduğu biçimde yazıldı. Her birini standart yazılışıyla yazın.

1. *"Whaddaya think of it?"*

etepbyetep.com Yazar: Tallp GÖNÜLAL

2. *"I'm gonna call her later."*
3. *"Didja finish the essay?"*
4. *"We hafta leave at six."*
5. *"I shoulda told you earlier."*
6. *"Lemme check the timetable."*

4.11 Dinleme becerinizi sınav dışında nasıl geliştirirsiniz?

- **Her gün podcast dinleyin.** BBC Learning English'in "6 Minute English" programı B1–B2 için, BBC Radio 4'ün "All in the Mind" ve "Inside Science" programları ya da TED Talks gibi kaynaklar B2–C1 için uygundur. Sınavdaki kayıtlarda hem Amerikan hem İngiliz aksanı bulunduğundan iki aksana da alışın.
- **Metinle birlikte dinleyin.** Önce metne bakmadan dinleyin, ne anladığınızı not edin. Sonra metni okuyarak tekrar dinleyin ve kaçırdığınız yerleri işaretleyin. Kaçırdığınız yerler genellikle 4.10'da anlatılan bağlantılı konuşma örnekleridir.
- **Dikte yapın.** Bir kaydın 30 saniyelik bir bölümünü cümle cümle durdurarak yazın, sonra metinle karşılaştırın. Bu yorucu ama çok etkili bir yöntemdir; özellikle zayıf biçimleri duymayı öğretir.
- **Gölgeleme (shadowing) yapın.** Kısa bir bölümü dinlerken konuşmacıyla aynı anda, onun hızında ve tonlamasında tekrar edin. Bu teknik hem dinlemenizi hem telaffuzunuzu geliştirir.
- **Altyazıları akıllıca kullanın.** Dizi izlerken Türkçe yerine İngilizce altyazı seçin. Bir süre sonra bazı bölümleri altyazısız izlemeyi deneyin.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜL

4.12 Uygulama Testi: Dinleme

Bu test, e-TEP dinleme bölümünün yapısına uygun olarak hazırlandı: beş bölüm, 30 soru. Dinleme metinleri kitabın sonundaki **Ek: Dinleme Metinleri** bölümünde yer alıyor. Testi en verimli biçimde şöyle kullanabilirsiniz:

- Bir arkadaşınızdan metinleri normal hızda, bir kez ve durmadan sesli okumasını isteyin. Diyaloglarda iki kişi okursa daha gerçekçi olur.
- Bu mümkün değilse metinleri bir metin okuma (text-to-speech) uygulamasına yapıştırıp dinleyebilirsiniz.
- Her kayıttan önce soruları okumak için kendinize yaklaşık 30–45 saniye verin. Kayıt bittikten sonra geri dönmeyin.
- Testi bitirdikten sonra metinleri okuyarak yanlışlarınızın nedenini bulun.

Section 1 (B1)

Part 1. Questions 1–3: Listen to a conversation about joining a choir. Choose the correct answer.

1. *When are the choir's rehearsals?*
   A. Monday evenings
   B. Tuesday evenings
   C. Wednesday evenings
   D. Thursday evenings

2. *What does the student need to do before joining?*
   A. sing a short song
   B. pay a fee
   C. read music
   D. buy a folder

3. *How much will the student pay?*
   A. nothing
   B. 100 TL
   C. 150 TL
   D. 200 TL

Part 2. Questions 4–6: Listen to an announcement at a train station. Choose the correct answer.

4. *Which platform will the train leave from?*
   A. Platform 2
   B. Platform 4
   C. Platform 6
   D. Platform 8

5. *Why is the train late?*
   A. bad weather
   B. a problem with the signals
   C. a missing driver

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

D. an accident

6. *What are passengers in coach A asked to do?*
   A. move to coach B
   B. show their tickets
   C. wait at the front of the platform
   D. wait at the back of the platform

Section 2 (B2)

Questions 7–10: Listen to four people talking about their first trip abroad. Match each speaker with a statement (A–F). There are two extra statements.

A. was surprised by how friendly people were B. had a problem with their documents C. found the food difficult at first D. was helped by learning a few words of the language E. spent more money than planned F. travelled with a large group

7. *Speaker 1*
8. *Speaker 2*
9. *Speaker 3*
10. *Speaker 4*

Section 3 (B2)

Questions 11–15: Listen to a radio interview with a painting restorer. Choose the correct answer.

11. *What is the main aim of a restorer, according to Zehra?*
    A. to make old paintings look new
    B. to repaint damaged areas in her own style
    C. to protect the painting and change as little as possible
    D. to discover hidden paintings
12. *What is the most common problem with old paintings?*
    A. dirt and yellow varnish
    B. holes in the canvas
    C. missing frames
    D. fire damage
13. *Why does Zehra test cleaning liquids on a tiny area first?*
    A. The liquids are expensive.
    B. Some liquids might damage the paint.
    C. Museums require it.
    D. It makes the work faster.
14. *What does Zehra say about the materials she adds?*
    A. They are invisible to scientists.
    B. They are the same as the artist's.
    C. They can be removed later.
    D. They are permanent.
15. *What does Zehra find most rewarding?*

adimbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜL

A. working with famous paintings
B. the moment details appear during cleaning
C. travelling to other countries
D. teaching students

Section 4 (B2)

Questions 16–20: Listen to two students planning a presentation. Choose the correct answer.

16. *Why do they decide not to talk about dreams?*
    A. It is too complicated.
    B. Another group has chosen it.
    C. The lecturer said no.
    D. There is not enough research.
17. *What will the presentation focus on?*
    A. sleep and screen use
    B. sleep and memory
    C. sleep in animals
    D. sleep disorders
18. *Why does Deniz want to start with a question to the audience?*
    A. to check the projector
    B. to save time
    C. to get the audience involved
    D. to introduce the speakers
19. *How long will they actually speak for?*
    A. 10 minutes
    B. 12 minutes
    C. 15 minutes
    D. 20 minutes
20. *What will Leo do before Friday?*
    A. make the slides
    B. find two studies
    C. book a room
    D. write the introduction

Section 5 (C1)

Part 1. Questions 21–25: Listen to part of a lecture on lighthouses. Choose the correct answer.

21. *What was the main problem with early lighthouses?*
    A. They were too tall.
    B. Most of their light was wasted.
    C. They were too expensive to build.
    D. They could only be used in summer.
22. *What did Augustin Fresnel's lens do?*

etenbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

A. made the lamp burn longer
B. focused the light into a strong beam
C. changed the colour of the light
D. made the lighthouse cheaper

23. *Why did lighthouses have different patterns of flashes?*
A. so that sailors could identify each lighthouse
B. to save fuel
C. to warn of storms
D. for decoration

24. *What happened to lighthouse keepers in the twentieth century?*
A. Their number increased.
B. They were trained as engineers.
C. They were gradually replaced by automatic systems.
D. They moved to ships.

25. *What is the lecturer's main point in the final part?*
A. Lighthouses are no longer needed.
B. GPS is unreliable.
C. Lighthouses should be turned into hotels.
D. Lighthouses still have a role as a backup.

Part 2. Questions 26–30: Listen to part of a podcast about habits. Choose the correct answer.

26. *What did the study mentioned by the guest find about forming a habit?*
A. It always takes 21 days.
B. It takes about a week.
C. On average it takes about two months, but times vary widely.
D. It is impossible after the age of 30.

27. *What happened when participants missed a day?*
A. They had to start again.
B. It did not seriously affect the process.
C. They gave up.
D. The habit became stronger.

28. *What does the guest mean by a "cue"?*
A. a reward after an action
B. a situation that triggers the behaviour
C. a list of goals
D. a type of motivation

29. *Why does the guest suggest changing the environment?*
A. It is more effective than relying on willpower.
B. It is cheaper.
C. Willpower increases with age.
D. It works only for bad habits.

30. *What example does the guest give of making a bad habit harder?*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

A. going to bed earlier
B. keeping the phone in another room
C. buying a new phone
D. turning off the internet

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 5

Konuşma

Konuşma bölümü pek çok adayı en çok tedirgin eden bölümdür: Bir mikrofon, geri sayan bir sayaç ve kısa bir hazırlık süresi. Oysa bu bölüm, iyi bir yapı ve birkaç sağlam kalıp ifadeyle en hızlı ilerleme kaydedebileceğiniz bölümdür. Puanlayıcılar kusursuz bir İngilizce değil, düşüncelerini açık ve düzenli biçimde aktarabilen bir konuşmacı arar.

5.1 Konuşma bölümünü tanıyalım

Görev	Süre	Ne istenir?
Görev 0 · Isınma (puanlanmaz)	15 sn hazırlık 30 sn konuşma	Kısa, kişisel bir soru. Mikrofonu kontrol etmek ve rahatlamak içindir.
Görev 1 · Bağımsız	30 sn hazırlık 60 sn konuşma	Genellikle bir deneyimi, bir kişiyi ya da bir yeri anlatma: *Describe a time when…*
Görev 2 · Bağımsız	30 sn hazırlık 60 sn konuşma	Bir konuda görüş bildirme ve gerekçelendirme: *Some people think… What is your opinion?*
Görev 3 · Bütünleşik	60 sn hazırlık 150 sn konuşma	Kısa bir video izleyip ana noktalarını özetleme, ardından konu hakkında kendi görüşünü söyleme.

Sınav salonunda diğer adaylar da aynı anda konuşur. Bu ilk başta dikkatinizi dağıtabilir; evde biraz gürültülü bir ortamda çalışmak bu duruma alışmanıza yardımcı olur.

5.2 Puanlayıcılar neye bakar?

Cevaplarınız iki puanlayıcı tarafından dört ölçüte göre değerlendirilir. Her ölçütün pratikte ne anlama geldiğini bilmek, çalışmanızı doğru yönlendirmenizi sağlar.

Ölçüt	Pratikte ne demek?
Görevin yerine getirilmesi	Sorunun tüm parçalarını cevapladınız mı? Görüşünüz açık mı? Gerekçeleriniz ve örnekleriniz var mı? Bütünleşik görevde hem özet hem görüş var mı?
Dil bilgisi	Temel yapıları (zamanlar, özne-yüklem uyumu, tekil-çoğul) doğru kullanıyor musunuz? Karmaşık cümleler kurabiliyor musunuz (*if, although, which, because*)?

ielebycheap.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Ölçüt	Pratikte ne demek?
Kelime bilgisi	Konuya uygun ve çeşitli kelimeler seçiyor musunuz? Aynı kelimeyi sürekli tekrarlıyor musunuz? Eşdizimleri doğru kullanıyor musunuz?
Akıcılık ve telaffuz	Uzun duraklamalar olmadan konuşabiliyor musunuz? Söylediklerinizi kolayca anlaşılıyor mu?

Seviyelere göre bir konuşmanın özellikleri

Aşağıdaki tablo, aynı soruya farklı seviyelerdeki adayların genellikle nasıl cevap verdiğini özetliyor. Kendi kayıtlarınızı dinlerken bu tabloyu kullanabilirsiniz.

Seviye	Tipik özellikler
B1	Soruyu cevaplar ama gerekçeler kısa ve genel kalır. Cümleler çoğunlukla basittir ve *and, but, because* ile bağlanır. Sık duraklamalar ve bazı telaffuz hataları olsa da anlam genellikle anlaşılır.
B2	Görüşünü açıkça söyler, gerekçe ve örneklerle destekler. Konuşma düzenlidir; *first of all, for example, on the other hand* gibi bağlaçlar kullanılır. Hatalar anlamı engellemez. Duraklamalar kısa ve doğaldır.
C1	Konuşma akıcı ve iyi örgütlenmiştir. Kelime seçimi isabetli ve çeşitlidir; karmaşık cümle yapıları rahatça kullanılır. Karşı görüşleri de ele alır, düşüncelerini inceliklerle ifade eder.

NOT İlk ölçüt, diğer üçünün temelidir. Mükemmel bir dil bilgisiyle soruyu cevaplamayan bir konuşma düşük puan alır. Bu yüzden her görevde önce şunu kendinize sorun: "Soru benden tam olarak ne istiyor?" Soruda *"Explain what happened and how you felt"* deniyorsa hem ne olduğunu hem de nasıl hissettiğinizi anlatmalısınız.

5.3 Hazırlık süresini nasıl kullanmalı?

30 saniyelik hazırlık süresi tam cümleler yazmaya yetmez; denerseniz konuşurken kağıttan okumaya başlarsınız ve akıcılığınız düşer. Bunun yerine yalnızca 3–4 anahtar kelime yazın. Bu kelimeler konuşmanızın iskeleti olacak.

Örnek 5.1 · 30 saniyelik not

Some people think it is better to study at a university in your home city. Others think students should study in a different city. Which do you prefer?

different city ✓
1. independence – cooking, money (me: Erzurum → Ankara)
2. new people / ideas
(–) expensive, homesick

Bu dört satır, bir dakikalık bir konuşma için fazlasıyla yeterli: görüş, iki gerekçe, kişisel bir örnek ve kısa bir karşı görüş.

etepbyerce.com Prof. Dr. Talip GÖLÜ

5.4 Görev 0: Isınma sorusu

Isınma sorusu puanlanmaz, ama boşa harcanacak bir görev de değildir. Bu 30 saniye, sesinizi ve mikrofonu kontrol etmenin yanında, İngilizce konuşmaya "ısınmanız" için bir fırsattır. İki-üç basit cümleyle cevap verin, kendinizi zorlamayın.

Örnek 5.2 · Isınma soruları ve cevapları

> *What do you usually do to relax at the weekend?*
> I usually meet my friends for breakfast on Saturday mornings, and in the afternoon I like going for a long walk by the river. On Sundays I try to stay at home and read.
>
> *What kind of music do you enjoy?*
> I listen to all kinds of music, but I especially like Turkish folk music. My grandfather used to play the bağlama, so it reminds me of my childhood.
>
> *How do you usually travel to school or work?*
> I take the bus most days. It takes about twenty-five minutes, so I usually listen to podcasts on the way.

5.5 Görev 1: Bir deneyimi, bir kişiyi ya da bir yeri anlatmak

Bu görevde genellikle geçmişte yaşadığınız bir olayı, tanıdığınız birini ya da bir yeri anlatırsınız. Soru türüne göre farklı yapılar işinize yarar.

Bir deneyimi anlatırken: dört adım

1. **Bağlam:** Ne zaman, nerede, ne oldu? (1–2 cümle)
2. **Olay:** Ne yaptınız? Sorun neydi? (3–4 cümle)
3. **Sonuç:** Nasıl bitti? (1–2 cümle)
4. **Anlam:** Ne öğrendiniz, ne hissettiniz? (1–2 cümle)

Örnek 5.3 · Bir deneyim

Describe a time when you had to learn something new very quickly. Explain what happened and how you managed.

> **Bağlam** Last summer, I got a part-time job at a hotel reception, and on my very first day, the manager told me I would be working alone on the night shift by the end of the week.
>
> **Olay** So I had just five days to learn the booking system, how to check guests in and out, and what to do in an emergency. I was quite nervous, to be honest. What helped me most was writing a simple checklist for each task and practising with a colleague when the reception was quiet. I also asked a lot of questions, even when I felt a bit silly.
>
> **Sonuç** By Friday, I could do most things on my own, and my first night shift went surprisingly well.
>
> **Anlam** What I learned from this experience is that breaking a big task into small steps makes it much less frightening.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Yaklaşık 140 kelime; akıcı bir konuşmacının 60 saniyeye sığdırabileceği bir uzunluk. Siz daha yavaş konuşuyorsanız olay kısmını biraz kısaltın. Dikkat edin: Geçmiş zaman tutarlı kullanılıyor; *to be honest, What helped me most was..., What I learned ... is that...* gibi ifadeler konuşmayı doğal ve düzenli kılıyor. Soru iki şey istiyordu (ne oldu, nasıl başa çıktın) ve ikisi de cevaplanmış.

Bir yeri anlatırken

Bir yeri anlatırken sırasıyla şunları söyleyin: yer neresi ve oraya ne zaman gidiyorsunuz; nasıl bir yer (görünüş, sesler, atmosfer); orada ne yapıyorsunuz; sizin için neden önemli. Duyulara hitap eden birkaç ayrıntı, anlatımınızı canlı ve akılda kalıcı kılar.

Örnek 5.4 · Bir yer

Describe a place in nature that you like to visit. Explain what it is like and how you feel when you are there.

> One place I really love is a small lake about an hour from my hometown. I usually go there in spring or early autumn, when it isn't too crowded. The lake is surrounded by pine trees, and the water is so clear that you can see the stones on the bottom. The only sounds are birds and, sometimes, the wind in the trees. I normally take a book and a flask of tea, find a quiet spot by the water and just sit there for a few hours. What I love most about it is that I feel completely relaxed there. My phone usually has no signal, so I can't check my messages, and after a while I stop thinking about deadlines and exams. Whenever I feel stressed, I try to go there, even if it's only for an afternoon.

Bir kişiyi anlatırken

Bir kişiyi anlatırken kim olduğunu ve onu nereden tanıdığınızı söyleyin, ardından onu anlatan bir-iki özelliği seçip bunları somut bir olayla destekleyin. "Çok iyi bir insan, çok yardımsever" gibi genel ifadeler yerine "Bir keresinde..." diye başlayan kısa bir hikaye, konuşmanızı çok daha etkileyici kılar.

Örnek 5.5 · Bir kişi

Describe a person you admire who is not famous. Explain who they are and why you admire them.

> I'd like to talk about my aunt Nermin, who is a primary school teacher in a small village in eastern Türkiye. I admire her mainly because of her patience and her dedication to her students. For example, a few years ago, one of her students couldn't read at the age of nine, and other teachers had more or less given up on him. My aunt stayed after school with him every day for months, using comics and games instead of textbooks. By the end of the year, he was reading short stories on his own. She never talks about things like this herself; I only heard the story from my mother. I think that's another reason I admire her: she does important work quietly, without expecting any recognition.

Anlatı için gerekli dil bilgisi

Deneyim anlatırken üç geçmiş zamanı birlikte kullanmak, konuşmanızı hem daha doğru hem de daha zengin kılar:

Zaman	Kullanım	Örnek
Past simple	Olayın ana adımları	*I **got** a job at a hotel and **started** on Monday.*

Zaman	Kullanım	Örnek
Past continuous	Arka plan, devam eden durum	*I **was working** alone when the fire alarm went off.*
Past perfect	Anlatılan andan daha önce olan şey	*I **had never used** the system before.*
used to	Geçmişteki alışkanlıklar	*My grandfather **used to** take me fishing.*

Faydalı ifadeler

Amaç	İfadeler
Başlangıç ve bağlam	*I'd like to talk about the time when… / This happened about two years ago, when I was…*
Olayı ilerletme	*At first, … / After that, … / The problem was that… / Then, suddenly, … / Just as I was…*
Duyguları anlatma	*I was really nervous / relieved / proud. / To be honest, I felt a bit… / I couldn't believe it.*
Sonuç	*In the end, … / Fortunately, it all worked out. / By the end of the week, …*
Ders çıkarma	*What I learned from this is that… / Looking back, I realise that… / Since then, I've always…*
Kişi ve yer betimleme	*What I admire most about her is… / He's the kind of person who… / It's the kind of place where… / What makes it special is…*

Alıştırma 5.1 · Geçmiş zamanlar

Parantez içindeki fiilleri uygun geçmiş zaman biçimine getirin.

> Two years ago, I (1) _____ (decide) to take part in a debating competition. I (2) _____ (never / speak) in front of a large audience before, so I (3) _____ (feel) terrified. On the day of the final, while I (4) _____ (wait) for my turn, my hands (5) _____ (shake). But as soon as I (6) _____ (start) talking, I (7) _____ (forget) about the audience. We (8) _____ (not win), but our coach said I (9) _____ (improve) more than anyone else in the team. When I was a child, I (10) _____ (use to / hide) behind my mother whenever a guest came; now I enjoy public speaking.

5.6 Görev 2: Görüş bildirmek

Bu görevde bir konuda iki farklı görüş sunulur ve sizden birini seçip savunmanız istenir. Soru üç farklı biçimde gelebilir:

Soru türü	Nasıl cevaplanır?
Some people think… Others think… What is your opinion?	İki görüşten birini seçin; diğerini kısaca kabul edip reddedin.
Do you agree or disagree with the following statement?	Katılıp katılmadığınızı ilk cümlede söyleyin. "Kısmen katılıyorum" demek mümkündür, ama bu durumda neye katılıp neye katılmadığınızı açıkça belirtin.
Which do you prefer, A or B?	Tercihinizi söyleyin ve neden onu seçtiğinizi kendi hayatınızdan örneklerle açıklayın.

etapbyetep.com Prof. Dr. Talip Gönül

Her durumda en güvenilir yapı şudur:

1. **Görüş:** Hangi taraftasınız? İlk cümlede açıkça söyleyin.
2. **Gerekçe 1 + örnek:** Bir neden ve onu destekleyen somut bir örnek.
3. **Gerekçe 2 + örnek:** İkinci bir neden; mümkünse kişisel bir deneyim.
4. **Karşı görüş ve sonuç:** Diğer tarafı kısaca kabul edin, görüşünüzü bir cümleyle tekrar edin.

Örnek 5.6 · Görüş bildirme

Some people think that it is better to study at a university in your home city. Others think students should study in a different city. Which do you prefer? Give reasons and examples.

> Görüş Personally, I think studying in a different city is the better choice, mainly for two reasons.
>
> Gerekçe 1 First of all, it makes you independent. When you live away from your family, you have to cook, manage your money and solve your own problems. For example, when I moved from Erzurum to Ankara for university, I couldn't even boil an egg, but within a few months I was cooking for my flatmates.
>
> Gerekçe 2 Secondly, a new city introduces you to new people and new ideas. You meet students from all over the country, and that changes the way you see the world.
>
> Karşı görüş Of course, living in another city is more expensive, and some students feel homesick at first.
>
> Sonuç But overall, I believe the experience is worth it, because it prepares you for real life.

Örnek 5.7 · Katılıyor musunuz?

Do you agree or disagree with the following statement? "Technology has made people less patient." Give reasons and examples.

> I largely agree with this statement. The main reason is that technology has taught us to expect everything immediately. We order food and it arrives in twenty minutes; we send a message and expect an answer within seconds. For instance, I've noticed that if a website takes more than a few seconds to load, I close it without thinking. Another reason is that we rarely have to wait any more, so we've lost the habit. When I was a child, I had to wait a week for the next episode of my favourite series; now we can watch a whole season in one weekend. Having said that, technology hasn't made everyone impatient. Some people use it to learn slow skills, like playing an instrument from online lessons. But in general, I think our patience has definitely decreased.

DİKKAT "İki tarafın da haklı olduğu noktalar var" diye başlayıp bir dakika boyunca karar vermemek, adayların en sık yaptığı hatalardan biridir. Bir taraf seçin ve onu savunun. Karşı görüşe bir cümleyle değinmek konuşmanızı güçlendirir; ama konuşmanızın merkezi sizin görüşünüz olmalı. Sınavda "doğru" görüş yoktur; puanınızı belirleyen, görüşünüzü ne kadar iyi desteklediğinizdir.

etepbyotep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Zayıf ve güçlü cevap karşılaştırması

Some people think that every child should learn to play a musical instrument. Do you agree or disagree?

Zayıf cevap	Güçlü cevap
Music is very good. Every child should learn music because music is good for children. Music is important. When I was a child, I learned music. Some children don't like music. So it depends. Music is very good for everybody.	*I agree that every child should have the chance to learn an instrument, although I don't think it should be compulsory for years. The main reason is that learning an instrument teaches discipline: you can't get better without practising a little every day. For example, my younger brother started the guitar at ten, and it taught him to plan his time far better than any lecture from my parents. It's also a great way to express feelings, especially for shy children. Of course, not every child enjoys it, so I'd suggest trying for a year and then letting them decide.*
Sorunlar: Görüş belirsiz (*it depends*); gerekçe yok, yalnızca *music is good* tekrarı; örnek hiçbir şey açıklamıyor; kelime çok dar (*good, music*).	**Güçlü yanlar:** Açık ve incelikli bir görüş; iki gerekçe (disiplin, duygu ifadesi); somut bir örnek; karşı görüş ve makul bir öneri; çeşitli kelime ve bağlaçlar.

Faydalı ifadeler

Amaç	İfadeler
Görüş bildirme	*In my opinion, ... / Personally, I believe... / I strongly agree that... / I'm in favour of... / I largely agree, although...*
Gerekçe sunma	*The main reason is that... / First of all, ... / Another reason is... / On top of that, ...*
Örnek verme	*For example, ... / For instance, ... / Take my brother, for example. / In my own experience, ... / A good example of this is...*
Karşı görüşü kabul etme	*Of course, ... / It's true that... / Having said that, ... / I understand why some people think..., but...*
Sonuca bağlama	*So overall, ... / That's why I think... / All in all, ...*

Alıştırma 5.2 · Cevabı sıraya koyun

Aşağıdaki cümleler, *"Is it better to live in a big city or a small town?"* sorusuna verilmiş bir cevaba ait. Cümleleri doğru sıraya koyun.

a. *Secondly, cities offer far more cultural activities, such as concerts, theatres and museums.*

b. *So, all things considered, I'd definitely choose the city.*

c. *I would much rather live in a big city, for two main reasons.*

d. *Of course, cities are noisy and expensive, and the traffic can be terrible.*

e. *For example, my cousin moved to İzmir for a job she could never have found in our small town.*

f. *First of all, there are many more job opportunities.*

Alıştırma 5.3 · Zayıf bir cevabı geliştirme

Aşağıdaki cevap şu soruya verilmiş: *"Some people think that young people should do military or community service. Do you agree? Give reasons and examples."* Cevaptaki üç sorunu bulun ve cevabı yeniden yazın.

> Yes, it is a good question. There are good sides and bad sides. Young people are very busy with their studies. Some of them want to work. Also, community service is useful. My cousin did it. There are good things and bad things, so it depends on the person.

5.7 Görev 3: Bütünleşik görev (özet + görüş)

Bütünleşik görev, konuşma bölümünün en uzun görevidir. Kısa bir konuşma (gerçek sınavda video) izlersiniz; sonra 60 saniye hazırlanır ve 150 saniye konuşursunuz. Sorunun iki parçası vardır: Önce konuşmanın ana noktalarını **özetlemeniz**, ardından konu hakkında **kendi görüşünüzü** söylemeniz istenir.

Dinlerken ne not almalı?

Bu kısa konuşmalar genellikle aynı yapıyı izler: bir soru ya da sorun, bir araştırma ya da örnek, bir sonuç ya da öneri. Not kağıdınızı buna göre üçe bölün:

Ana fikir / soru	Kanıt / örnek	Sonuç / öneri
Konuşmanın konusu nedir? Hangi kavram anlatılıyor?	Hangi deney, araştırma ya da rakam veriliyor?	Konuşmacı nasıl bir sonuca varıyor? Ne öneriyor?

Konuşmanızın yapısı

Sürenin yaklaşık üçte birini özete (40–50 saniye), üçte ikisini görüşünüze (90–100 saniye) ayırın. Özette yalnızca ana noktaları verin; ayrıntılarda boğulmayın. Görüş kısmında ise Görev 2'deki yapıyı (görüş, gerekçeler, örnekler) kullanın.

Örnek 5.8 · Bütünleşik görev

Konuşma metni:

> Why do projects so often take longer than we expect? Psychologists call this the planning fallacy: the tendency to underestimate how long a task will take, even when we know that similar tasks have taken longer in the past. In one study, university students were asked to predict when they would finish their final-year thesis. On average, they predicted about thirty-four days, but it actually took them about fifty-six days. Even their worst-case predictions were too optimistic. One reason is that we imagine the best possible version of how the work will go, and forget about interruptions and problems. A useful solution is to look at how long similar tasks took in the past, rather than imagining how this one will go.

Summarize the main points of the talk. Then explain how students could avoid the planning fallacy when preparing for exams or writing assignments.

etepby.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

planning fallacy = underestimate time
thesis study: predicted 34 days → real 56; worst case also too optimistic
∵ imagine best case, forget problems → solution: look at past tasks

Özet The talk is about the planning fallacy, which is our tendency to underestimate how long a task will take. The speaker describes a study in which university students predicted that they would finish their thesis in about thirty-four days, but in reality it took them around fifty-six. Even their worst-case estimates were too optimistic. According to the speaker, this happens because we imagine the best possible scenario and forget about interruptions. The suggested solution is to look at how long similar tasks took in the past.

Geçiş Now I'd like to explain how I think students could use this idea.

Görüş 1 First, I think students should keep a simple record of how long their assignments actually take. For example, last term I thought I could write a two-thousand-word essay in one weekend, but it took me almost a week, because finding sources took much longer than I expected. If I had written that down, I would plan much more realistically now.

Görüş 2 Second, students could add extra time to every plan. If you think revising for an exam will take five days, it's safer to plan seven, because something unexpected always happens: you get ill, or a friend needs help.

Görüş 3 Finally, breaking a big task into smaller steps with their own deadlines makes problems visible earlier, so you have time to react.

Sonuç So, in my view, being honest about past experience is the best way to avoid this trap.

Yaklaşık 240 kelime: 150 saniyeyi rahat bir hızla dolduran bir uzunluk. Özet kısa ve isabetli; rakamlar doğru aktarılmış; açık bir geçiş cümlesi var; görüş kısmında üç somut öneri ve kişisel bir örnek bulunuyor.

Örnek 5.9 · Bütünleşik görev

Why do we often feel refreshed after a walk in a park? One explanation is attention restoration theory. According to this idea, the focused attention we use for work and study gets tired, like a muscle. Busy city streets demand the same kind of attention, because we have to watch for traffic and ignore noise. Natural environments, by contrast, hold our attention gently, with things like moving leaves or water, and this gives our focused attention a chance to recover. In one experiment, students who walked in a park performed better on a memory and attention test afterwards than students who walked along busy streets. Even looking at pictures of nature produced a small improvement.

Summarize the main points of the talk. Then explain how universities could use these findings to help students study more effectively.

etephyetep.com Asst. Dr. Tahir GÖNÜLAL

Özet The speaker explains attention restoration theory, which says that our focused attention gets tired, a bit like a muscle. City streets make it even more tired, because we have to concentrate on traffic and noise, but nature holds our attention gently and lets it recover. To support this, the speaker mentions an experiment in which students who walked in a park did better on an attention test than those who walked along busy streets. Even pictures of nature seemed to help a little.

Geçiş I think universities could use these findings in several practical ways.

Görüş To begin with, they could create more green spaces on campus, with trees, benches and perhaps a small pond, so that students can take short breaks outside between lectures. At my university, most students spend their breaks looking at their phones in crowded corridors, which probably doesn't rest their minds at all. Secondly, libraries could have study areas with windows facing trees or gardens. If even pictures of nature help, a real view should be even better. Universities could also encourage "walking breaks" during long exam periods, for example by organising short guided walks in nearby parks. Of course, not every university has a lot of space, especially in city centres, but even plants in study rooms and a few trees in the car park would be a start.

Sonuç Overall, I think this research shows that green spaces are not a luxury but a useful tool for learning.

Özetlerken işinize yarayacak ifadeler

Amaç	İfadeler
Konuyu tanıtma	*The talk is about… / The speaker discusses… / The main idea of the talk is that…*
Kanıt aktarma	*The speaker describes a study in which… / She gives the example of… / To support this, he mentions…*
Sonucu aktarma	*The speaker concludes that… / The suggested solution is… / The main message is that…*
Görüşe geçiş	*Now I'd like to say what I think about this. / As for my own opinion, … / Personally, I find this idea…*

Aktarma fiilleri

Özetinizde sürekli *says* kullanmak yerine, konuşmacının ne yaptığını daha isabetli anlatan fiiller seçin:

Fiil	Kullanım
explains	bir kavramı ya da nedeni açıklarken
describes	bir deneyi ya da olayı anlatırken
points out / notes	önemli bir ayrıntıya dikkat çekerken
argues / claims	bir görüşü savunurken
suggests / recommends	bir öneride bulunurken
warns	bir tehlikeye dikkat çekerken

etepyotep.com Prof. Dr. Talip GÜNÜLAL

DİKKAT Özette konuşmacının sözlerini birebir tekrar etmeye çalışmayın; hem zor hem de gereksizdir. Kendi kelimelerinizle, kısa cümlelerle anlatın. Özete kendi görüşünüzü de katmayın: *"The speaker says... and I think this is wrong"* yerine önce özeti bitirin, sonra açık bir geçiş cümlesiyle görüşünüze geçin.

5.8 Akıcılık: Duraksamadan konuşmanın yolları

Akıcılık, hiç durmadan konuşmak demek değildir. Anadilinde konuşan biri de düşünmek için duraklar; ama bu duraklamaları doğal ifadelerle doldurur. Sessiz kalmak yerine şu ifadeleri kullanın:

Amaç	İfadeler
Düşünmek için zaman kazanma	*That's an interesting question. / Let me think about that for a second. / Well, ... / How can I put it...*
Kelimeyi hatırlayamama	*What's the word... / It's a kind of... / I mean the thing you use to...*
Kendini düzeltme	*Sorry, I mean... / Or rather, ... / What I'm trying to say is...*
Açıklama ekleme	*In other words, ... / What I mean is... / To put it simply, ...*

NOT Hata yaptığınızda durup baştan başlamayın. Küçük bir hatayı ya hemen düzeltin (*"He go... sorry, he went"*) ya da hiç takılmadan devam edin. Puanlayıcılar ara sıra yapılan küçük hataları normal karşılar; ama sık ve uzun duraklamalar akıcılık puanınızı düşürür.

5.9 Telaffuz: Türkçe konuşanların dikkat etmesi gerekenler

Amacınız anadili gibi konuşmak değil, kolayca anlaşılmaktır. Bunun için Türkçe konuşanların İngilizcede en sık zorlandığı birkaç noktaya odaklanmanız yeterlidir:

Ses / konu	Sık yapılan hata	Çalışma önerisi
th sesleri *think, this*	"tink", "dis" gibi telaffuz etmek	Dilin ucunu dişlerin arasına hafifçe koyup üfleyin: *think, three, thank* (titreşimsiz); *this, that, the* (titreşimli).
w ve v *west / vest*	İkisini de Türkçedeki "v" gibi söylemek	*w* için dudaklar yuvarlanır, dişler dudağa değmez: *we, would, work*.
Ünlü ekleme *stress, school*	"sitres", "ıskul" gibi araya ünlü eklemek	Ünsüz kümelerini ayırmadan söyleyin: *st-ress, sch-ool, sp-eak*.
-ed eki	Her zaman "-ed" diye okumak (*work-ed*)	Üç telaffuz: /t/ *worked, helped* · /d/ *played, called* · /ɪd/ *wanted, needed* (yalnızca t ve d'den sonra).
Uzun ve kısa ünlüler	*ship / sheep, full / fool* ayrımını yapmamak	Kelime çiftlerini kaydedip dinleyin; uzun ünlüyü bilinçli olarak uzatın.
Kelime vurgusu	Vurguyu Türkçedeki gibi hep son heceye koymak	Vurgu kelimeye göre değişir: ***PHO**tograph, pho**TO**graphy, photo**GRA**phic*. Yeni kelimeyi öğrenirken vurgusunu da sözlükten kontrol edin.

Sesli alıştırma listeleri

Aşağıdaki kelime çiftlerini yüksek sesle okuyun ve kendinizi kaydedin. Kaydınızı bir sözlüğün sesli telaffuzuyla karşılaştırın.

th / t – d	w / v	kısa / uzun ünlü	-ed
think – tink	*west – vest*	*ship – sheep*	*/t/ asked, watched, stopped*
three – tree	*wine – vine*	*live – leave*	*/d/ lived, changed, opened*
thought – taught	*wet – vet*	*full – fool*	*/ɪd/ decided, started, needed*
they – day	*while – vile*	*sit – seat*	
though – dough	*worse – verse*	*pull – pool*	

Alıştırma 5.4 · -ed telaffuzu

Aşağıdaki fiillerin *-ed* ekini /t/, /d/ ya da /ɪd/ olarak gruplayın.

finished · visited · enjoyed · laughed · recorded · believed · missed · invited · travelled · produced · included · stayed

Alıştırma 5.5 · Kelime vurgusu

Her kelimede vurgulu heceyi işaretleyin.

economy · economic · develop · development · environment · comfortable · interesting · important · technology · photograph · photography · advertisement

5.10 Evde nasıl çalışmalı?

- **Kendinizi kaydedin ve dinleyin.** Telefonunuzun ses kaydedicisi yeterli. etepbyetep.com'daki konuşma setleri de cevaplarınızı tarayıcınızda kaydeder. Kendi sesinizi dinlemek başta rahatsız edici gelebilir, ama hatalarınızı fark etmenin en etkili yolu budur.
- **Süre tutun.** 60 saniye düşündüğünüzden kısadır. Süre tutarak çalışmak, cevabınızı bu süreye sığdırmayı öğretir.
- **Aynı soruyu iki kez cevaplayın.** İlk denemeden sonra notlarınızı gözden geçirin ve hemen ikinci kez cevaplayın. İkinci deneme hemen her zaman daha akıcı ve daha düzenli olur. Bu tekrar, kalıpların otomatikleşmesine yardım eder.
- **Konu bankası oluşturun.** Eğitim, teknoloji, çevre, sağlık, iş hayatı ve şehir hayatı gibi sık çıkan konularda her biri için iki-üç kişisel örnek hazırlayın. Sınavda bu örnekleri farklı sorulara uyarlayabilirsiniz. Örneğin üniversite için şehir değiştirdiğiniz deneyim; bağımsızlık, şehir hayatı, eğitim ve aile konularındaki pek çok soruda işinize yarar.

Kendinizi değerlendirme listesi

- ☐ Sorunun tüm parçalarını cevapladım.
- ☐ Görüşümü ilk cümlede açıkça söyledim.
- ☐ En az iki gerekçe ve somut bir örnek verdim.
- ☐ Sürenin büyük kısmını kullandım ve bir sonuç cümlesiyle bitirdim.
- ☐ Bütünleşik görevde özetle görüşü bir geçiş cümlesiyle ayırdım.
- ☐ Bağlaçlar kullandım (*first of all, for example, however, so*).

- ☐ Uzun sessizlikler yerine zaman kazandıran ifadeler kullandım.
- ☐ Aynı kelimeyi sürekli tekrarlamadım.

5.11 Soru bankası

Aşağıdaki soruları sınav koşullarında, süre tutarak cevaplayın ve kendinizi kaydedin. Her soruyu en az iki kez cevaplamanızı öneririm.

Görev 0: Isınma soruları (15 sn hazırlık, 30 sn konuşma)

1. *What is your favourite time of the day, and why?*
2. *What did you have for breakfast this morning?*
3. *Where would you like to go on your next holiday?*
4. *What do you usually do in the evenings?*
5. *What is your favourite season?*

Görev 1: Deneyim, kişi, yer (30 sn hazırlık, 60 sn konuşma)

1. *Describe a time when you helped someone. Explain what happened and how you felt.*
2. *Describe a teacher who had a strong influence on you. Explain why.*
3. *Describe a time when you had to make a difficult decision. Explain what you decided and why.*
4. *Describe a place in your city that you would recommend to a visitor. Explain why.*
5. *Describe a skill you would like to learn. Explain why it is important to you.*
6. *Describe a time when you were very proud of yourself.*
7. *Describe a book, film or series that changed the way you think about something.*
8. *Describe a time when something did not go as planned. Explain what happened and what you did.*
9. *Describe a friend who is very different from you. Explain why you get on well.*
10. *Describe a tradition in your family. Explain what happens and why it matters.*
11. *Describe a time when you worked in a team. Explain your role and the result.*
12. *Describe a piece of technology you could not live without.*
13. *Describe a journey that you remember well.*
14. *Describe a time when you received good advice. Explain what it was and how it helped you.*
15. *Describe a habit that you would like to change.*

Görev 2: Görüş (30 sn hazırlık, 60 sn konuşma)

1. *Some people think university education should be free for everyone. Others think students should pay. What is your opinion?*
2. *Some people prefer to live in a big city, while others prefer a small town. Which do you prefer?*
3. *Do you agree or disagree: "Children should not be allowed to have smartphones until they are 14."*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

4. *Some people think it is better to work for a large company. Others prefer a small company. Which do you prefer?*
5. *Do you agree or disagree: "Online learning is as effective as learning in a classroom."*
6. *Some people think that public transport should be free. Do you agree?*
7. *Is it better to study alone or with other people?*
8. *Some people believe that exams are the best way to assess students. Others prefer projects and coursework. What is your opinion?*
9. *Do you agree or disagree: "People should retire at 60 to make room for younger workers."*
10. *Some people think tourists should learn a few words of the local language. Do you agree?*
11. *Is it better to save money or to spend it on experiences such as travel?*
12. *Do you agree or disagree: "Governments should spend more on public parks than on new roads."*
13. *Some people think that famous athletes earn too much money. What is your opinion?*
14. *Is it better to have a few close friends or many friends?*
15. *Do you agree or disagree: "Students should be required to do volunteer work."*
16. *Some people say that reading books is more useful than watching films. Do you agree?*
17. *Should companies allow employees to work from home?*
18. *Do you agree or disagree: "It is more important to be happy at work than to earn a high salary."*
19. *Some people think that schools should teach practical skills, such as cooking and managing money. Do you agree?*
20. *Is it better to learn a foreign language at a young age or as an adult?*

Görev 3: Bütünleşik görev (60 sn hazırlık, 150 sn konuşma)

Her metni bir kez okuyun (ya da birinin size okumasını isteyin), not alın ve soruyu cevaplayın.

Konuşma 1 · Why we love what we build

> Have you ever felt proud of a piece of furniture you assembled yourself, even though it was a little crooked? Researchers have studied this feeling. In a set of experiments published in twenty twelve, participants built simple storage boxes or folded paper figures. When asked how much they would pay for their own creations, they offered much more than other people would pay for the same items. The researchers called this the IKEA effect: we value things more when we have put our own effort into making them. Importantly, the effect disappeared when people failed to complete the task. Effort increased value only when it led to success.

Summarize the main points of the talk. Then explain whether you think the IKEA effect could be used in education, for example by asking students to create their own learning materials.

etenbyetep.com Prof. Dr. Talip GÜNDAL

Konuşma 2 · Learning by teaching

> There is an old saying that the best way to learn something is to teach it. Research suggests there is some truth in this. In several studies, students who were told that they would later have to teach material to others learned it better than students who expected only to take a test, even if they never actually taught it. Researchers believe that preparing to teach makes people organise information more carefully, look for the main ideas and think about questions others might ask. Actually explaining material aloud brings further benefits, because gaps in our understanding become obvious when we try to explain them.

Summarize the main points of the talk. Then explain how students could use this idea when studying together or alone.

Konuşma 3 · Why people work less hard in groups

> In the late eighteen hundreds, a French engineer called Max Ringelmann asked people to pull on a rope, alone and in groups. He found that as the group got bigger, each person pulled less hard than they did on their own. Later psychologists called this social loafing: the tendency to put in less effort when working in a group than when working alone. Social loafing seems to happen mainly when individual contributions cannot be seen or measured, so people feel that their effort does not matter. When each member's contribution is visible, when the task is meaningful to them, and when groups are small, people tend to work much harder.

Summarize the main points of the talk. Then explain how a lecturer could organise group projects to reduce social loafing.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 6

Yazma

Yazma bölümünde iki görev var: Bir sosyal medya gönderisine cevap yazmak ve bir podcast'i bir grafikle ilişkilendirerek özetlemek. İki görevde de puanınızı belirleyen şey, süslü kelimelerden çok net bir yapı, isabetli bağlaçlar ve görevin eksiksiz yerine getirilmesidir. Bu bölümde her görev için kullanabileceğiniz bir yapı, değişimi anlatma dili, Türkçe konuşanların en sık yaptığı hatalar ve bol miktarda örnek cevap bulacaksınız.

6.1 Yazma bölümünü tanıyalım

Görev	Süre	Uzunluk	Ne istenir?
Görev 1	15 dk	en az 120 kelime	Üniversitenizin sosyal medya sayfasındaki bir gönderiye ve altındaki bir yoruma cevap yazmak; ikisine de değinip gerekçeli bir görüş bildirmek.
Görev 2	30 dk	en az 200 kelime	Bir grafiği incelemek, kısa bir podcast dinlemek ve podcast'in üç ana noktasını özetleyip grafikteki verilerle ilişkilendirmek.

Metinlerinizi klavyeyle yazarsınız. Bu yüzden sınavdan önce bilgisayarda İngilizce metin yazma alıştırması yapın; Türkçe klavyede *i* ve *ı* harflerinin yerine dikkat edin. Kelime sınırının altında kalmak görevi eksik yerine getirmek anlamına gelir; buna karşılık sınırın çok üstüne çıkmak da gerekli değildir. Görev 1 için 140–170, Görev 2 için 220–260 kelime iyi bir hedeftir.

6.2 Puanlayıcılar neye bakar?

Ölçüt	Pratikte ne demek?
Görevin yerine getirilmesi	Görev 1'de gönderiye ve yoruma değindiniz mi, gerekçeli bir görüş bildirdiniz mi? Görev 2'de podcast'in üç noktasını aktarıp her birini grafikteki verilerle ilişkilendirdiniz mi?
Düzen ve bütünlük	Metniniz paragraflara ayrılmış mı? Her paragrafın tek bir ana fikri var mı? Fikirler bağlaçlarla ve gönderim sözcükleriyle birbirine bağlanmış mı?
Dil bilgisi	Cümleleriniz doğru mu? Basit ve karmaşık cümleleri birlikte kullanabiliyor musunuz?

etepbyetep.com Prof. Dr. Ali GÖNÜLAL

Ölçüt	Pratikte ne demek?
Kelime bilgisi	Kelimeleriniz isabetli ve çeşitli mi? Girdi metinlerini kopyalamak yerine kendi kelimelerinizle yazdınız mı? Eşdizimler doğru mu?

6.3 Görev 1: Gönderiye ve yoruma cevap

Bu görevde üniversitenin bir birimi bir değişiklik planladığını duyurur (kütüphane saatleri, kafeterya menüsü, sınav sistemi gibi) ve bir öğrenci bu duyurunun altına kısa bir yorum yazar. Sizden ikisine de değinen, görüşünüzü gerekçelendiren bir cevap yazmanız beklenir. Üç paragraflık bir yapı bu görev için idealdir:

1. **Gönderiye cevap (40–50 kelime):** Plana karşı tutumunuz ve bir-iki gerekçe.
2. **Yoruma cevap (40–50 kelime):** Yorumu yazanın adını anın; haklı olduğu noktayı kabul edin ya da itiraz edin, kendi gözleminizi ekleyin.
3. **Öneri ya da sonuç (40–50 kelime):** Somut bir çözüm önerin ya da görüşünüzü netleştirin.

Örnek 6.1 · Kısmen katılan cevap

> **Faculty of Education**
> From next term, mobile phones will not be allowed in lecture halls. Students will be asked to leave their phones in lockers at the entrance.
>
> **Ayşe K.**
> I understand the problem, but I use my phone to read the slides and look up words in the dictionary during lectures.

> [1] I can see why the faculty wants to limit the use of phones in lectures. Many students spend half the lecture checking social media, and this distracts not only them but also the people sitting around them. A lecture hall without phones would probably be a more focused place to learn.
>
> [2] However, Ayşe makes a fair point. For many of us, the phone is also a learning tool. We use it to follow the slides, check unfamiliar words or take photos of the board. In addition, leaving phones in lockers could create long queues at the entrance and make students late for class.
>
> [3] In my opinion, a complete ban goes too far. Instead, the faculty could ask students to keep their phones on silent and use them only for course-related purposes, and lecturers could take a short "phone break" in the middle of long lectures. This would reduce distraction without taking away a useful tool.

Yaklaşık 155 kelime. 1. paragraf planın gerekçesini kabul ediyor; 2. paragraf Ayşe'nin adını anarak onun görüşünü kendi kelimeleriyle aktarıyor (*the phone is also a learning tool*) ve yeni bir sorun ekliyor (kuyruklar); 3. paragraf iki somut öneriyle görüşü netleştiriyor.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Örnek 6.2 · Plana karşı çıkan cevap

> **University Library**
> To save energy, the library will close at 6 p.m. instead of 10 p.m. from next month. Weekend opening hours will not change.
>
> **Burak S.**
> Saving energy is important, but where are we supposed to study in the evenings?

> I understand that the university needs to reduce its energy costs, but I strongly disagree with closing the library at 6 p.m. For many students, the evening is the only time they can study, because they attend lectures all day or work part-time in the afternoons. The library is also one of the few quiet places on campus.
>
> I completely agree with Burak. Most dormitory rooms are shared and noisy, and cafés are too expensive to sit in for hours. If the library closes early, many students will simply lose their best place to study, which could affect their grades, especially during exam periods.
>
> I believe there are better ways to save energy. For example, the library could close some floors in the evening and keep only one study area open, or it could switch to energy-saving lights. Another option would be to keep the current hours during exam periods and reduce them only in quieter weeks.

Örnek 6.3 · Planı destekleyen cevap

> **Student Services**
> We plan to introduce a free mentoring programme in which third- and fourth-year students help first-year students during their first term.
>
> **Selin D.**
> Nice idea, but older students are already busy. Why would they volunteer?

> I think this is an excellent idea. The first term at university can be confusing and lonely, especially for students who have moved to a new city. Having an older student to ask simple questions, such as how to register for courses or where to find help, could make a big difference to how quickly new students settle in.
>
> Selin is right that older students have busy timetables, but I don't think this would stop them from volunteering. Mentoring would only take an hour or two a month, and many students would be happy to help, because they remember how difficult their own first term was. It would also be a valuable experience to mention in job applications.
>
> To make the programme more attractive, the university could give mentors a certificate or count their work as part of a community service course. It might also be a good idea to match mentors and first-year students from the same department, so that their advice is more useful.

Zayıf ve güçlü cevap karşılaştırması

Aşağıdaki iki cevap, Örnek 6.2'deki kütüphane gönderisine yazılmış. İkisini karşılaştırın.

etenhvetep.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜLAL

Zayıf cevap	Güçlü cevap (ilk paragraf)
i think this is very bad idea. library is very important for students. students need library. i study in library every day. To save energy is important but library is more important. Burak is right. The library should not close at 6. Please don't close the library. Thank you.	*I understand that the university needs to reduce its energy costs, but I strongly disagree with closing the library at 6 p.m. For many students, the evening is the only time they can study, because they attend lectures all day or work part-time in the afternoons.*
Sorunlar: Yaklaşık 60 kelime; kelime sınırının çok altında. Paragraf yok. Büyük harf ve *a/the* hataları. *library* kelimesi altı kez tekrar ediliyor. Burak'ın yorumu yalnızca *Burak is right* diye geçiştiriliyor. Öneri yok.	**Güçlü yanlar:** Önce karşı tarafın gerekçesi kabul ediliyor, sonra görüş açıkça söyleniyor. Gerekçe somut (dersler, yarı zamanlı iş). Cümleler bağlaçlarla birleştirilmiş.

Üslup: Ne kadar resmi olmalı?

Bu bir sosyal medya cevabıdır, ama üniversitenin resmi sayfasında yazılıyor. Bu nedenle nazik ve yarı resmi bir üslup en uygunudur: Ne arkadaşa yazılan bir mesaj gibi gündelik, ne de resmi bir dilekçe gibi ağır.

Fazla gündelik	Uygun (yarı resmi)	Fazla resmi
This idea is totally crazy lol.	*I'm not sure this is a good idea.*	*I hereby express my strong objection to this proposal.*
Burak's right, 100%.	*I completely agree with Burak.*	*I concur with the opinion expressed by Burak.*
Gonna be a disaster.	*This could cause serious problems.*	*This would have catastrophic consequences.*
Why don't u just…	*Perhaps the university could…*	*It is hereby recommended that…*

etepbyetep.com Prof. Dr. Ülkü GÖRÜLAL

Faydalı ifadeler

Amaç	İfadeler
Gönderiye tepki	*I can see why the university wants to… / I think this is an excellent idea. / I'm not convinced that this is the best solution. / I strongly disagree with…*
Yoruma katılma	*I completely agree with Burak that… / Selin makes a fair point. / Ayşe is right to say that…*
Yoruma kısmen katılma ya da itiraz	*Selin is right that…, but I don't think… / I see Burak's point, but… / I understand Ayşe's concern; however, …*
Öneri	*Instead, the university could… / A better solution might be to… / It might also be a good idea to… / Another option would be to…*
Sonuç	*This would… without… / In this way, … / Overall, I think…*

Görev 1 için zaman planı

Süre	Ne yapmalı?
1–2 dk	Gönderiyi ve yorumu okuyun; görüşünüzü ve her paragrafta ne söyleyeceğinizi birkaç kelimeyle not edin.
10–11 dk	Üç paragrafı yazın.

Süre	Ne yapmalı?
2 dk	Kontrol edin: Yorumu yazanın adı geçiyor mu? Özne-yüklem uyumu, tekil-çoğul ve yazım hataları var mı? 120 kelimeyi geçtiniz mi?

DİKKAT Gönderiyi ve yorumu kopyalamayın. Girdi metinlerindeki cümleleri aynen almak, puanlayıcıya kendi dilinizi gösterme fırsatını kaçırmanız demektir. Fikri kendi kelimelerinizle ifade edin (bkz. 2.7). Örneğin gönderide *"mobile phones will not be allowed in lecture halls"* yazıyorsa siz *"banning phones in lectures"* ya da *"limiting the use of phones in class"* diyebilirsiniz.

Alıştırma 6.1 · Kendi kelimelerinizle

Aşağıdaki gönderi ve yorumların ana fikrini kendi kelimelerinizle tek bir cümleyle ifade edin.

1. *Post: "From next year, all first-year students will have to live in university dormitories."*
2. *Comment: "My family lives ten minutes from campus. Why should I pay for a dorm room?"*
3. *Post: "The cafeteria will stop accepting cash payments from January. Only cards and mobile payments will be accepted."*
4. *Comment: "What about international students who haven't opened a bank account yet?"*

Alıştırma 6.2 · Üslup

Aşağıdaki cümleleri yarı resmi bir üsluba uygun biçimde yeniden yazın.

1. *This plan is a total joke.*
2. *Mert is so right!!!*
3. *Why don't u guys just open the gym earlier?*
4. *Nobody is gonna use the new app.*
5. *Honestly, the cafeteria food is disgusting.*
6. *Pls think about students who work.*

Alıştırma 6.3 · Görev 1'i yazın

Her görev için 15 dakika süre tutun ve en az 120 kelimelik bir cevap yazın. Ardından 6.7'deki kontrol listesini kullanarak metninizi değerlendirin. İlk görev için örnek cevap, cevap anahtarında verildi.

> **Görev A**
>
> **Student Affairs Office**
> To encourage healthy habits, we are planning to close the campus cafeterias between 3 p.m. and 5 p.m. and open a free outdoor sports area during these hours.
>
> **Emre T.**
> Sports are great, but many of us have lectures until 5 and only have time to eat between classes.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÜNÜLAL

> **Görev B**
>
> **Department of English**
> From next term, all students will have to give at least one presentation in English in every course.
>
> **Zeynep A.**
> Good practice, but some of us are very nervous speaking in front of people. Will there be any support?

> **Görev C**
>
> **Campus Transport Office**
> We are considering replacing the free campus shuttle bus with a system of shared electric scooters, which students can rent cheaply through an app.
>
> **Kaan M.**
> Scooters are fun, but what about students with disabilities, or when it rains?

6.4 Görev 2: Podcast'i özetleyip grafikle ilişkilendirme

Bu görevde önce bir grafik görürsünüz; grafik genellikle iki farklı yıla ait yüzdeleri karşılaştırır. Ardından aynı konuda kısa bir podcast dinlersiniz. Podcast'te konuşmacı üç ana nokta (genellikle üç eğilim) anlatır. Sizden bu üç noktayı özetlemeniz ve her birini grafikteki verilerle ilişkilendirmeniz istenir.

Grafiği okumak

Podcast başlamadan önce grafiği inceleyin ve şu soruları cevaplayın:

- Grafik neyi, hangi iki yılı karşılaştırıyor?
- Hangi kategoriler arttı, hangileri azaldı, hangisi pek değişmedi?
- En büyük değişim hangisi? İki katına çıkan ya da yarıya inen bir kategori var mı?
- Her iki yılda da en büyük kategori hangisi? Sıralama değişmiş mi?

Bu soruların cevapları, podcast'te büyük olasılıkla duyacağınız üç noktayı önceden tahmin etmenizi sağlar.

Podcast'i dinlerken not alma

Podcast'i yalnızca bir kez dinleyeceksiniz. Konuşmacı genellikle noktalarını *first, second, and third* ya da *the first trend, another change, finally* gibi ifadelerle sıralar. Kağıdınızı üç bölüme ayırın ve her nokta için şunları yazın: **ne değişti** (↑ / ↓) ve **neden** (∵). Konuşmacının sonda yaptığı uyarı ya da öneriyi de not edin; sonuç paragrafınızda işinize yarar.

Önerilen yapı

Paragraf	İçerik
Giriş (1–2 cümle)	Podcast'in konusu ve grafiğin neyi karşılaştırdığı. *The podcast discusses… and makes three main points. The graph, which compares 2016 and 2026, supports each of them.*
Nokta 1	Podcast'teki ilk nokta ve gerekçesi + grafikteki ilgili veri (iki yılın rakamları).
Nokta 2	İkinci nokta ve gerekçesi + ilgili veri.

Paragraf	İçerik
Nokta 3	Üçüncü nokta ve gerekçesi + ilgili veri.
Sonuç (1–2 cümle)	İki kaynağın ortak mesajı ve varsa konuşmacının uyarısı ya da önerisi. Yeni bilgi eklemeyin.

DİKKAT Bu görev sizden kendi görüşünüzü istemez; podcast'i özetlemenizi ve grafikle ilişkilendirmenizi ister. "Bence bu çok kötü bir gelişme" gibi kişisel yorumlar yerine kaynakların ne söylediğini aktarın. Ayrıca grafikteki her rakamı sıralamak da yeterli değildir; her rakamın podcast'teki hangi noktayı desteklediğini açıkça gösterin.

Değişimi anlatma dili

Anlam	Fiil	İsim
Artış	*rise, increase, grow, go up, climb*	*a rise, an increase, growth*
Azalış	*fall, drop, decrease, decline, go down*	*a fall, a drop, a decrease, a decline*
Değişmeme	*remain stable, stay the same, hardly change*	*little change, no significant change*
Katlanma	*double, triple, halve*	*twice as many, three times higher*

Derece	Zarf / Sıfat
Büyük	*sharply / a sharp rise, dramatically, considerably, significantly*
Orta	*steadily, moderately, noticeably*
Küçük	*slightly / a slight fall, marginally, gradually*

Rakamlarla kullanılan edatlar

Yapı	Örnek
from ... to ...	*The figure rose **from** 14% **to** 28%.*
***by ...* (fark)**	*Use of tablets increased **by** 9 percentage points.*
***at ...* (sabit değer)**	*The figure remained stable **at** around 20%.*
***of ...* (isimle)**	*There was a rise **of** 12 percentage points.*
account for / make up	*Paper still **accounted for** the largest share, at 44%.*

Karşılaştırma ve yaklaşık değer

Amaç	İfadeler
Karşılaştırma	*more / fewer students than... · the most / least common choice · twice as many as · while X rose, Y fell*
Yaklaşık değer	*almost half (48%) · just over a third (35%) · roughly a quarter (24%) · nearly one in five (19%)*

etepbyetep.com Prof. Dr. İrfan Talip GÜVÜLAL

Amaç	İfadeler
Sıralama	*X remained the most popular option · Y overtook Z · X became the second most common…*

DİKKAT: YÜZDE Mİ, YÜZDE PUAN MI? Bir oran %10'dan %20'ye çıktıysa artış **10 yüzde puandır** (*10 percentage points*), ama oran **yüzde 100** artmış, yani iki katına çıkmıştır. *"increased by 10%"* demek teknik olarak yanlıştır. En güvenli yol *"rose from 10% to 20%"* ya da *"doubled from 10% to 20%"* demektir.

Podcast ile grafiği bağlayan ifadeler

Amaç	İfadeler
Podcast'i aktarma	*The speaker explains that… / According to the podcast, … / The speaker points out that…*
Grafiğin desteklediğini gösterme	*The graph confirms this: … / This is reflected in the graph, where… / The graph shows the same trend, as…*
Kısmi destek / farklılık	*The graph partly supports this, since… / Interestingly, the graph also shows… / In contrast, …*
Sonuç	*In conclusion, both sources show that… / Overall, the podcast and the graph suggest…*

Örnek 6.4 · Çözümlü Görev 2

Main reason students visit the university library (%)

Reason	2016	2026
Borrowing books	45%	22%
Quiet individual study	30%	46%
Group work	10%	18%
Using computers and printers	15%	14%

Alıştırma için hazırlanmış kurgusal veriler. Podcast metni:

> Why do students go to the university library today? A survey that asked the same question ten years apart shows three main changes. First, far fewer students now go to the library mainly to borrow books. Many readings are available online, and students can access e-books and journals from home. Second, the library has become, above all, a place to study. Students say that it is quieter than their dormitories or shared flats, and being surrounded by other people who are working helps them concentrate. And third, more students use the library for group work, especially since many courses now include group projects. The use of library computers and printers, however, has hardly changed. Librarians say this means libraries need fewer shelves and more study rooms of different sizes.

etenbyeten.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Giriş The podcast discusses why students visit the university library and makes three main points. The graph, which compares 2016 and 2026, supports each of them.

Nokta 1 First, the speaker explains that far fewer students now go to the library mainly to borrow books, because many readings are available online. The graph clearly confirms this: borrowing books was the most common reason in 2016, at 45%, but this figure had halved to 22% by 2026.

Nokta 2 Second, according to the podcast, the library has become above all a place to study, since it is quieter than dormitories and the presence of other students helps people concentrate. This is reflected in the graph, where quiet individual study rose from 30% to 46% and became the most common reason for visiting the library.

Nokta 3 Finally, the speaker points out that more students use the library for group work, mainly because many courses now include group projects. The graph shows the same trend, as group work increased from 10% to 18%. In contrast, the use of computers and printers hardly changed, falling only slightly from 15% to 14%, which the podcast also mentions.

Sonuç In conclusion, both sources show that the library is changing from a place for books into a place for study. For this reason, the podcast suggests that libraries need fewer shelves and more study rooms of different sizes.

Yaklaşık 225 kelime. Her paragraf aynı mantığı izliyor: podcast'teki nokta → gerekçe → grafikteki iki rakam. Grafikteki sekiz rakamın hepsi kullanılmış; podcast'in sonundaki öneri de sonuç paragrafına taşınmış.

Örnek 6.5 · Çözümlü Görev 2

How people mainly listen to music (%)

Method	2016	2026
Streaming apps	28%	63%
Radio	34%	21%
Downloaded files	25%	6%
CDs and vinyl records	13%	10%

Alıştırma için hazırlanmış kurgusal veriler. Podcast metni:

How do we listen to music today? Comparing surveys from two years ten years apart, three changes stand out. The first, and biggest, is the rise of streaming. For a monthly fee, or even for free with adverts, people can listen to almost any song ever recorded, so it's no surprise that streaming is now the main way most people listen. The second change is the decline of downloads. Ten years ago, many people bought and downloaded individual songs; today hardly anyone does, because streaming is cheaper and easier. The third point is about radio. It's still the second most popular way to listen, mainly because people listen in the car, but it has lost a lot of listeners, especially young people. Physical formats, like CDs and vinyl, have fallen only a little. Interestingly, vinyl sales have actually grown among collectors, which has helped to balance the fall in CD sales.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

The podcast describes how people listen to music and makes three main points. The graph, which compares 2016 and 2026, supports all of them.

First, the speaker explains that streaming has become the main way of listening, because it gives people access to almost any song for a small fee or even for free. The graph shows this dramatic change very clearly: the share of people who mainly use streaming apps more than doubled, from 28% to 63%.

Second, according to the podcast, downloads have declined sharply, since streaming is cheaper and more convenient. This is reflected in the graph, where downloaded files fell from 25% to just 6%, the largest decrease of any method.

Finally, the speaker points out that radio is still the second most popular option, mainly because people listen in the car, although it has lost many listeners. The graph confirms this, as radio dropped from 34%, when it was the most common method, to 21%. As the podcast also mentions, CDs and vinyl records fell only slightly, from 13% to 10%, partly because vinyl has become popular with collectors.

In conclusion, both sources show a clear shift towards streaming, while older ways of listening have either declined or, in the case of physical formats, remained relatively stable.

Alıştırma 6.4 · Değişimi anlatma

Aşağıdaki verilere göre birer cümle yazın. Her cümlede farklı bir yapı kullanmaya çalışın.

1. *Online shopping: 20% (2016) → 40% (2026)*
2. *Cash payments: 55% → 18%*
3. *Use of public transport: 34% → 35%*
4. *Students with part-time jobs: 25% → 38%*
5. *Cycling to work: 4% → 12%*
6. *Reading printed newspapers: 30% → 15%*
7. *Working from home: 8% → 26%*
8. *Eating breakfast every day: 61% → 59%*

Alıştırma 6.5 · Doğru mu, yanlış mı?

Grafikteki verilere göre aşağıdaki cümlelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtin. Yanlış olanları düzeltin.

Main way students get to campus (%)	2016	2026
Bus	48%	40%
Car	22%	11%
Walking	20%	24%
Bicycle or scooter	10%	25%

1. *Car use halved between 2016 and 2026.*
2. *The bus remained the most common way to get to campus.*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

3. *Cycling and scooters increased by 15%.*
4. *In 2026, slightly more students cycled or used scooters than walked.*
5. *Walking rose sharply.*
6. *Bicycles and scooters more than doubled.*

Alıştırma 6.6 · Görev 2'yi yazın

Grafiği inceleyin, podcast metnini bir kez okuyun (ya da birinin size okumasını isteyin) ve 30 dakikada en az 200 kelimelik bir metin yazın. Örnek cevap, cevap anahtarında verildi.

How adults mainly learn a new skill (%)

Method	2016	2026
Face-to-face courses	46%	27%
Online video tutorials	18%	39%
Books and manuals	24%	12%
Learning apps	12%	22%

> How do adults learn new skills today, whether it's cooking, coding or playing the guitar? A survey carried out ten years apart shows three main trends. First, online video tutorials have become hugely popular. They're free, you can watch them whenever you like, and you can pause and repeat difficult parts as many times as you need. Second, face-to-face courses have lost their leading position. People still value having a real teacher, but many find it hard to attend classes at fixed times because of work and family. And third, learning apps have grown quickly, especially for languages, because they turn learning into short daily activities that fit into a busy day. Books and manuals, on the other hand, have halved in popularity. Experts warn, however, that learning alone requires a lot of self-discipline, and many people who start an online course never finish it.

6.5 Bütünlük ve bağlaşıklık: Metni birbirine bağlamak

"Metnin düzeni ve bütünlüğü" ölçütü, fikirlerinizin mantıklı bir sırayla ilerleyip ilerlemediğine ve cümlelerinizin birbirine bağlanıp bağlanmadığına bakar. Bunu sağlayan üç temel araç vardır: bağlaçlar, gönderim sözcükleri ve kelime çeşitliliği.

Bağlaçlar

İşlev	Cümle başında	Cümle içinde
Ekleme	*In addition, Moreover, Furthermore, Also*	*and, as well as, not only … but also*
Zıtlık	*However, On the other hand, In contrast, Nevertheless*	*but, although, while, whereas, despite + isim*
Neden	*This is because…*	*because, since, as, due to + isim*
Sonuç	*Therefore, As a result, For this reason, Consequently*	*so, which means that*

İşlev	Cümle başında	Cümle içinde
Örnek	*For example, For instance*	*such as, like, including*
Sıralama	*First, Second, Finally, To begin with*	—
Sonuçlandırma	*In conclusion, Overall, To sum up, All in all*	—

DİKKAT: NOKTALAMA *However, Therefore, Moreover* gibi bağlaçlar iki cümleyi virgülle birleştiremez. × *Prices rose, however, sales did not fall.* ✓ *Prices rose. However, sales did not fall.* ✓ *Prices rose; however, sales did not fall.* İki cümleyi virgülle birleştirmek istiyorsanız *but* kullanın: ✓ *Prices rose, but sales did not fall.*

DİKKAT: *DESPİTE* VE *ALTHOUGH* *although*'dan sonra bir cümle, *despite*'tan sonra bir isim ya da *-ing* gelir. ✓ *Although it was raining, we went out.* ✓ *Despite the rain, we went out.* ✓ *Despite feeling tired, she finished the essay.* × *Despite it was raining…*

NOT Her cümleye bir bağlaç koymak metni doğal değil, mekanik gösterir. *Moreover, Furthermore, In addition* peş peşe kullanıldığında puanlayıcı bunu ezber kalıp olarak görür. Bağlaçları yalnızca fikirler arasındaki ilişkiyi göstermek gerektiğinde kullanın; bazen gönderim sözcükleri daha zarif bir bağlantı sağlar.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Gönderim sözcükleri ve kelime çeşitliliği

Aynı ismi sürekli tekrarlamak yerine gönderim sözcükleri ve eşanlamlılar kullanın:

× *Many students use the library for group work. Group work is part of many courses. Group work requires space.*

✓ *Many students use the library for group work. **This** is because many courses now include group projects, and **such tasks** require space for discussion.*

Alıştırma 6.7 · Bağlaçlar

Boşluklara en uygun bağlacı yazın: **However · For example · As a result · In addition · while · although · because · despite · Therefore · such as**

Many students now study in the library rather than at home. (1) _____, the library is often full during exam periods. (2) _____, students sometimes wait more than half an hour for a free desk. Some students prefer silent areas, (3) _____ others like to work in groups. (4) _____, the library has introduced a booking system for group rooms. (5) _____, it has extended its opening hours at weekends. Some students still prefer to study at home (6) _____ they find the library too crowded. (7) _____ the booking system is useful, some students say it is difficult to use. Other facilities, (8) _____ the café and the computer rooms, are also very busy. (9) _____ these problems, most students say they are satisfied with the library. (10) _____, the university plans to build a second library by 2028.

Alıştırma 6.8 · Cümle birleştirme

Her cümle çiftini parantez içindeki kelimeyi kullanarak tek cümle haline getirin.

1. *The course is expensive. Many students take it. (although)*
2. *The bus was late. I missed the beginning of the exam. (so)*
3. *Online shopping has grown. Visits to shopping centres have fallen. (while)*
4. *It rained heavily. The match continued. (despite)*
5. *The library is open 24 hours. It is very popular during exams. (which)*
6. *Many students work part-time. They need money for rent. (because)*

6.6 Türkçe konuşanların en sık yaptığı hatalar

Aşağıdaki hataların çoğu, Türkçedeki yapıların İngilizceye aktarılmasından kaynaklanır. Kendi metinlerinizi kontrol ederken bu listeyi kullanın.

✕ Yanlış	✓ Doğru	Neden?
According to me, ...	*In my opinion, ... / I think...*	*according to* başkalarının görüşü için
I am agree with Ayşe.	*I agree with Ayşe.*	*agree* bir fiildir
People is worried.	*People are worried.*	*people* çoğuldur
Nowadays, the technology is everywhere.	*Nowadays, technology is everywhere.*	Genel kavramlarda *the* kullanılmaz
There are many informations.	*There is a lot of information.*	Sayılamayan isim
We discussed about the plan.	*We discussed the plan.*	*discuss* edat almaz
Despite of the cost, ...	*Despite the cost, ... / In spite of the cost, ...*	Edat karışıklığı
It is more better.	*It is better. / It is much better.*	Çift karşılaştırma
Students should can choose.	*Students should be able to choose.*	İki kip yan yana gelmez
If the library will open on Sundays, more students will come.	*If the library opens on Sundays, more students will come.*	*if*'li cümlede gelecek zaman kullanılmaz
This situation is a very big problem for students.	*This is a serious problem for students.*	"Bu durum" kalıbının aşırı kullanımı
Most of students live in dorms.	*Most students / Most of the students...*	*most of*'tan sonra belirli bir grup gelir
He explained me the problem.	*He explained the problem to me.*	*explain* kişiyi doğrudan almaz
I am studying here since 2024.	*I have been studying here since 2024.*	*since / for* ile present perfect
The number of students are increasing.	*The number of students is increasing.*	Özne *the number*, tekil
A lot of student think...	*A lot of students think...*	Çoğul eki

etepbyetep.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜLAL

✕ Yanlış	✓ Doğru	Neden?
It can be solve easily.	*It can be solved easily.*	Edilgen yapıda üçüncü hal
I want that the university changes this.	*I want the university to change this.*	*want* + kişi + *to*
Everybody have a phone.	*Everybody has a phone.*	*everybody* tekildir
i think	*I think*	*I* her zaman büyük harf

Alıştırma 6.9 · Hata düzeltme

Her cümledeki hatayı bulun ve düzeltin.

1. *According to me, the university should keep the library open at night.*
2. *Many people thinks that online exams are unfair.*
3. *The prices increased, therefore, many students stopped eating in the cafeteria.*
4. *We need more informations about the new system.*
5. *I am agree with Mert that the fee is too high.*
6. *The podcast discusses about the changes in student housing.*
7. *The number of cyclists have doubled.*
8. *Most of people prefer studying in the library.*
9. *If the gym will be free, more students will exercise.*
10. *Despite of the high price, the course is very popular.*
11. *The teacher explained us the new rules.*
12. *I am living in this city since three years.*
13. *This problem can be solve with a better timetable.*
14. *Online courses are more cheaper than face-to-face courses.*
15. *Students should can choose their own courses.*

etepvetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

6.7 Teslim etmeden önce kontrol listesi

- ☐ Görevin bütün parçalarını yerine getirdim (Görev 1: gönderi + yorum + görüş; Görev 2: üç nokta + grafik).
- ☐ Kelime sınırını geçtim (120 / 200).
- ☐ Metnim paragraflara ayrılmış ve her paragrafın tek bir ana fikri var.
- ☐ Girdi metinlerini kopyalamadım, kendi kelimelerimle yazdım.
- ☐ Görev 1'de yorumu yazanın adını andım.
- ☐ Görev 2'de rakamları doğru aktardım ve doğru edatları kullandım (*from … to …*).
- ☐ Özne-yüklem uyumunu, tekil-çoğul ekleri ve *the* kullanımını kontrol ettim.
- ☐ *However, Therefore* gibi bağlaçlardan önce nokta ya da noktalı virgül kullandım.

☐ Büyük harf ve yazım hatalarını kontrol ettim.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 7

Çalışma Planı ve Sınav Günü

Stratejileri bilmek bir şey, onları düzenli olarak uygulamak başka bir şeydir. Bu bölümde sınavınıza kalan süreye göre seçebileceğiniz iki çalışma planı, örnek bir günlük çalışma düzeni ve sınav gününe dair pratik öneriler bulacaksınız.

7.1 Planı seçmeden önce

- **Başlangıç puanınızı belirleyin.** Henüz yapmadıysanız etepbyetep.com'daki deneme sınavlarından birini sınav modunda çözün ve puanlarınızı Bölüm 1.6'daki tabloya yazın.
- **En zayıf becerinizi bulun.** Hedef seviyenizin puanlarıyla karşılaştırdığınızda en büyük açık hangi becerideyse, çalışma sürenizin en büyük kısmını ona ayırın.
- **Az ama her gün çalışın.** Haftada bir gün beş saat çalışmak yerine her gün bir saat çalışmak çok daha etkilidir. Bellek, aralıklı tekrarla güçlenir.

7.2 Dört haftalık yoğun plan

Sınavınıza bir ay kaldıysa ve günde yaklaşık 1,5–2 saat ayırabiliyorsanız:

Hafta	Odak	Yapılacaklar
1. hafta	Sınavı tanıma, kelime, okuma	Bölüm 1, 2 ve 3'ü okuyun ve alıştırmaları yapın. Her gün akademik kelime listesinden bir grup çalışın. Sitede 3 okuma seti ve 2 dinleme seti çözün (çalışma modu). Hafta sonunda Okuma Uygulama Testi'ni çözün.
2. hafta	Dinleme ve konuşma	Bölüm 4 ve 5'i okuyun. Her gün bir konuşma görevi kaydedin ve değerlendirme listesine göre dinleyin. Sitede 3 dinleme seti ve 3 konuşma seti çözün. Hafta sonunda Dinleme Uygulama Testi'ni çözün.
3. hafta	Yazma	Bölüm 6'yı okuyun. Gün aşırı bir Görev 1 ve bir Görev 2 yazın; örnek cevaplarla karşılaştırın. Sitede 3 yazma seti ve 2 okuma seti çözün. Hafta sonunda bir deneme sınavı.
4. hafta	Tekrar ve sınav provası	Defterinizdeki hataları ve kelimeleri tekrar edin. İki deneme sınavını gerçek sürelerle ve tek oturumda çözün. Son iki gün yeni bir şey öğrenmeye çalışmayın; dinlenin.

7.3 Sekiz haftalık dengeli plan

Daha fazla zamanınız varsa ve günde yaklaşık bir saat ayırabiliyorsanız:

Hafta	Yapılacaklar
1–2. hafta	Bölüm 1 ve 2. Kelime defteri başlatın; akademik kelime listesini ve konu kelimelerini iki haftada bitirin. Her gün 20 dakika İngilizce okuyun (popüler bilim yazıları). Sitede okuma setleri 1–4.
3–4. hafta	Bölüm 3 ve 4. Her gün bir podcast bölümü dinleyin. Sitede okuma setleri 5–8, dinleme setleri 1–6. Yanlış cevaplarınızı çeldirici türüne göre defterinize yazın. 4. haftanın sonunda iki uygulama testini çözün.
5–6. hafta	Bölüm 5. Konu bankanızı oluşturun. Haftada en az dört konuşma görevi kaydedin; 5.11'deki soru bankasını kullanın. Sitede konuşma setleri 1–8; okuma ve dinlemede haftada birer set.
7. hafta	Bölüm 6. Haftada üç Görev 1 ve üç Görev 2 yazın. Sitede yazma setleri 1–6. Hafta sonunda bir deneme sınavı.
8. hafta	Bölüm 7. Hata defterinizi ve kelimelerinizi tekrar edin. İki deneme sınavı. Son iki gün hafif tekrar ve dinlenme.

7.4 Örnek bir çalışma günü

Günde bir buçuk saat ayırabilen bir aday için örnek bir düzen:

Süre	Etkinlik
15 dk	Kelime tekrarı (kartlar ya da uygulama) ve 10 yeni kelime
30 dk	Günün becerisi: kitaptan bir bölüm ve alıştırmaları
30 dk	Sitede bir beceri seti (çalışma modunda) ve yanlışların incelenmesi
15 dk	Konuşma: bir soruyu süre tutarak cevaplama ve kaydı dinleme

Bunun dışında gün içinde fırsat buldukça İngilizce podcast dinlemek ya da kısa bir makale okumak, hazırlığınıza büyük katkı sağlar. Yolda, yürürken ya da yemek hazırlarken dinlenen yirmi dakikalık bir podcast, haftada iki saatlik ek dinleme demektir.

7.5 Hata defteri

Her deneme ve alıştırmadan sonra yanlışlarınızı aşağıdaki gibi bir tabloya kaydedin. Birkaç hafta sonra hangi hata türlerinin tekrarlandığını açıkça görürsünüz; çalışmanızı bu hatalara yoğunlaştırın.

Tarih	Beceri	Soru / görev	Hatam	Nedeni	Bir dahaki sefere
12 Kasım	*Okuma*	*Set 4, S. 22*	*B'yi seçtim, doğru C*	*kelime eşleşmesi tuzağı*	*Metindeki kelimenin aynısını içeren seçeneğe şüpheyle bak.*
14 Kasım	*Yazma*	*Görev 1*	*yorumu yazanın adını anmadım*	*acele*	*2. paragrafa adla başla.*

etapyetep.com Prof. Talip GÖNÜLAL

Tarih	Beceri	Soru / görev	Hatam	Nedeni	Bir dahaki sefere

NOT Her deneme sınavından sonra en az deneme kadar zamanı hatalarınızı incelemeye ayırın. Bir denemeyi çözüp hemen bir sonrakine geçmek, aynı hataları tekrarlamanın en kısa yoludur. "Neden yanlış yaptım?" sorusunun cevabı, sizi bir sonraki puana taşıyacak olan şeydir.

7.6 Sınavdan önceki gün

- Sınav giriş belgenizi, kimliğinizi ve sınav yerinin adresini kontrol edin. Sınav kurallarına ilişkin güncel bilgileri ÖSYM'nin duyurularından takip edin.
- Sınav merkezine nasıl gideceğinizi ve yolun ne kadar süreceğini önceden planlayın.
- Yeni bir konu çalışmayın. Kelime defterinize ve kalıp ifadelerinize kısaca göz atın.
- İyi uyuyun. Uykusuzluk, özellikle dinleme ve konuşmada dikkatinizi ve akıcılığınızı doğrudan etkiler.

7.7 Sınav günü: Bölüm bölüm öneriler

Bölüm	Öneriler
Okuma	Önerilen süre dağılımına uyun (8–8–12–14–15 dk). Tek bir soruya üç dakikadan fazla harcamayın; işaretleyip geçin. Hiçbir soruyu boş bırakmayın.
Dinleme	Soruları okumak için verilen süreyi tam kullanın. Müsvedde kağıdına rakamları ve anahtar kelimeleri yazın. Kaçırdığınız bir soruya takılmayın; bir sonrakine odaklanın.
Konuşma	Salondaki diğer seslerden etkilenmemeye çalışın. Hazırlık süresinde yalnızca anahtar kelimeler yazın. Süreyi sonuna kadar kullanın ve bir sonuç cümlesiyle bitirin.
Yazma	Her görevden önce bir-iki dakika plan yapın. Görev 1'de yorumu yazanın adını anmayı, Görev 2'de grafikteki rakamları kullanmayı unutmayın. Son dakikaları kontrole ayırın.

7.8 Son söz

e-TEP, yalnızca ne kadar İngilizce bildiğinizi değil, bildiğiniz İngilizceyi ne kadar etkili kullanabildiğinizi ölçer. Bu kitaptaki stratejiler, zaten sahip olduğunuz bilgiyi sınavda en iyi biçimde göstermenize yardım etmek için hazırlandı. Ancak hiçbir strateji düzenli çalışmanın yerini tutmaz. Her gün biraz okuyun, biraz dinleyin, biraz konuşun ve biraz yazın; hatalarınızdan öğrenin ve kendinize güvenin.

Başarılar dilerim.

atebetep.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜLAL

EK 1

Dinleme Metinleri

Bu ekte, Bölüm 4'teki Uygulama Testi: Dinleme'nin metinleri yer alıyor. Testi çözmeden önce bu sayfalara bakmayın.

Section 1 • Part 1 (Questions 1–3)

Student: Hi. I saw a poster about the university choir. Is it still possible to join this term?

Secretary: Yes, of course. We're always looking for new voices, especially men.

Student: Great. When do you meet?

Secretary: Rehearsals used to be on Monday evenings, but this term we've moved them to Wednesdays, from seven to nine, in the music building.

Student: Wednesday is fine for me. Do I need to be able to read music?

Secretary: No, it helps, but many of our members can't. The only thing we ask is that you sing a short song for the conductor before your first rehearsal, just so she knows which part to put you in. It's very relaxed, don't worry.

Student: OK. And is there a membership fee?

Secretary: It's two hundred lira a year, but students pay half. That covers your music folder and all the sheet music, so there's nothing else to buy.

Student: Perfect. I'll come along next week, then.

Section 1 • Part 2 (Questions 4–6)

Announcer: Attention, please. Passengers for the 10.25 train to Eskişehir, please note that this train will now depart from platform six, not platform four as shown on your ticket. The train is running approximately twenty minutes late because of a problem with the signals outside the station. We apologise for the delay. Please also note that this train has been formed in the reverse order today, so coach A will be at the back of the train. Passengers with seats in coach A are asked to wait at the back end of the platform. The buffet car is located in the middle of the train. Thank you.

Section 2 (Questions 7–10)

Speaker 1: My first trip abroad was to Rome with two friends after we finished university. We'd saved for months and made a careful budget, but it was gone in four days. Everything cost more than we expected: coffee, museum tickets, even water. By the end, we were eating bread and cheese in the park every evening. It was still one of the best weeks of my life.

Speaker 2: Before I went to Athens, I spent a few weeks learning some basic Greek: hello, thank you, how much is this. I wasn't expecting much, but it made a huge difference. People smiled as soon as I tried, and twice a shop owner gave me a discount just because I'd made the effort.

Speaker 3: I nearly didn't get on the plane. At check-in, the woman looked at my passport and told me it had to be valid for at least six months after my trip. Mine expired in four. I had to rush to get an emergency travel document, and I only made it to the airport the next day.

Speaker 4: I went to Japan for a two-week exchange programme. The people were lovely, but the food was a real challenge for me at first. I'd never eaten raw fish, and breakfast was rice, soup and pickles. By the second week, though, I was enjoying almost everything, and now I cook Japanese food at home.

Section 3 (Questions 11–15)

Host: My guest today is Zehra Öztürk, who restores old paintings for museums. Zehra, what exactly does a restorer do?

Zehra: Many people imagine that we make old paintings look new, but that's not the aim at all. Our job is to protect the painting and stabilise it, so that it survives for future generations, while changing as little of the original as possible.

Host: What kind of damage do you usually see?

Zehra: Holes and tears happen, of course, but the most common problem is much simpler: dirt and old varnish. Varnish is a clear protective layer, but over time it turns yellow or brown, so the colours underneath look dark and dull.

Host: And how do you remove it?

Zehra: Very slowly. We use special cleaning liquids, but every painting reacts differently. A liquid that removes varnish safely on one painting might dissolve the paint on another. So I always test it first on a tiny area, often on the edge, where any damage would hardly be visible.

Host: What about areas where the paint is missing?

Zehra: We fill those in, but there's an important rule: anything we add must be reversible. We use materials that a future restorer can remove easily without harming the original. Our knowledge improves all the time, and someone in fifty years may do a better job than I can today.

Host: What's the best part of the job?

Zehra: The moment during cleaning when something appears that nobody has seen for a hundred years: a face in the background, a signature, the real blue of the sky. That never stops being exciting.

Section 4 (Questions 16–20)

Deniz: Leo, we need to choose a topic for our psychology presentation. You wanted to do dreams, didn't you?

etepbyolep.com Prof. Dr. Talip GÖLOĞLU

Leo: I did, but I just found out that Ece's group has already chosen dreams. We can't do the same topic.

Deniz: Fair enough. What about something else related to sleep? Maybe how sleep affects memory? There's a lot of research on that.

Leo: Good idea. We could also talk about screens before bedtime.

Deniz: Hmm, I think that's a different topic. Let's keep it focused on memory, otherwise it'll be too much.

Leo: OK. How should we start?

Deniz: I'd like to begin with a question to the audience, like "How many of you slept less than six hours last night?" It gets people involved straight away.

Leo: Nice. How long do we have? Twenty minutes?

Deniz: No, the lecturer said fifteen, including five minutes for questions. So we really have about ten minutes to speak.

Leo: That's not much. I'll look for two good studies before Friday, something with clear results.

Deniz: Great. Then I'll start on the slides over the weekend.

Section 5 • Part 1 (Questions 21–25)

Lecturer: Today I want to look at the lighthouse, a technology that saved countless lives at sea. For centuries, lighthouses were simply towers with a fire or a group of candles or oil lamps at the top. The problem was that light from a flame spreads in every direction, upwards, downwards and back towards the land, so most of it was wasted. Ships often could not see the light until they were dangerously close to the rocks.

The breakthrough came in eighteen twenty-two, when a French engineer, Augustin Fresnel, designed a new kind of lens. Instead of one thick, heavy piece of glass, it used a series of glass rings arranged around the lamp. These rings bent the light and focused it into a strong, narrow beam. With the same lamp, a lighthouse could now be seen from many kilometres further away.

It's important to understand that sailors needed to know not only that there was a lighthouse, but which one it was. So each lighthouse was given its own pattern: for example, two flashes every ten seconds, or a long flash followed by darkness. A sailor with a chart could identify exactly where he was.

For most of their history, lighthouses needed keepers who lived on site, cleaned the lenses and kept the lamps burning through the night. During the twentieth century, however, electric lights and automatic systems gradually replaced them. In Britain, the last lighthouse keepers left their posts in nineteen ninety-eight.

Today, of course, ships use satellite navigation. So are lighthouses still needed? Most maritime authorities believe they are. Electronic systems can fail, and a light on the coast is a simple, reliable backup. So rather than disappearing, lighthouses have taken on a new role: not the main guide, but the one you can still trust when everything else goes wrong.

Section 5 • Part 2 (Questions 26–30)

Host: Today we're talking about habits. My guest is a health psychologist. Let's start with a popular claim: it takes twenty-one days to form a new habit. Is that true?

Guest: I'm afraid not. One well-known study followed people who were trying to build a simple daily habit, like drinking water after breakfast or going for a short walk. On average, it took them about sixty-six days, roughly two months, before the behaviour felt automatic. But the range was huge: for some people it was under three weeks, for others it took the best part of a year.

Host: That's discouraging. What if you miss a day?

Guest: Good news there. In the same study, missing one day didn't seriously affect the process. People didn't have to start again. What matters is getting back on track quickly.

Host: So how do habits actually form?

Guest: The key is what psychologists call a cue: a situation that triggers the behaviour. Finishing breakfast, arriving home, sitting down at your desk. When you repeat an action in the same situation many times, the situation itself starts to trigger it, and you no longer have to decide.

Host: And willpower?

Guest: Willpower is much less reliable than people think. It's far more effective to change your environment. If you want to read more, put a book on your pillow. If you want to stop checking your phone at night, keep it in another room. You make the good habit easy and the bad habit harder.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

EK 2

Cevap Anahtarı

Açık uçlu alıştırmalarda verilen cevaplar örnek niteliğindedir; başka doğru cevaplar da mümkündür.

Bölüm 2 • Kelime

2.1 1. successful · 2. significantly · 3. beneficial · 4. analysis · 5. underestimate · 6. unclear · 7. increasingly · 8. environmentally · 9. reliable · 10. creativity · 11. affordable · 12. differed

2.2 1. flexible · 2. development · 3. education · 4. independently · 5. motivation · 6. difficult · 7. succeed · 8. Fortunately

2.3 1. play · 2. raise · 3. took · 4. make · 5. pay · 6. doing · 7. reached · 8. meet · 9. save · 10. spend

2.4 1. made · 2. do · 3. do · 4. make · 5. did · 6. make · 7. do · 8. make

2.5 1. on · 2. in · 3. to · 4. for · 5. with · 6. on · 7. to · 8. about

2.6 1. affect · 2. economic · 3. risen (nesne yok) · 4. fewer (people sayılabilir) · 5. lend · 6. told (kişi alıyor: *us*) · 7. remind · 8. sensible · 9. advice (isim) · 10. actually · 11. lonely · 12. its

2.7 1. *lucid*: açık, anlaşılır (neden-sonuç: *so … that even first-year students understood it*) · 2. *frugal*: tutumlu, idareli (zıtlık: *Unlike*; tanım: *who saves every lira*) · 3. *artefacts*: tarihi eser, insan yapımı nesne (örnek: *such as ancient coins, pottery and tools*) · 4. *impassable*: geçilmez (neden-sonuç: *Because … the bus had to turn back*; ayrıca *im- + pass + -able*) · 5. *adamant*: kararlı, fikrinden dönmeyen (iki noktadan sonraki açıklama) · 6. *nocturnal*: gece etkin olan (örnek ve noktalı virgülden sonraki tanım) · 7. *verbose*: gereğinden uzun, sözü uzatan (neden-sonuç: metin yarıya indirilmiş) · 8. *procrastinate*: (işi) ertelemek (iki noktadan sonraki örnekler) · 9. *daunting*: göz korkutucu, zor görünen (zıtlık: *Although … easier than we expected*) · 10. *mild*: ılıman, yumuşak (açıklama: *rarely fall below ten degrees*)

2.8 1–c · 2–a · 3–b · 4–e · 5–d · 6–g · 7–j · 8–i · 9–h · 10–f

2.9 (Başka doğru cevaplar da mümkündür.) 1. *There was a sharp rise / increase in prices last year.* · 2. *The storm caused the meeting to be cancelled. / The storm led to the cancellation of the meeting.* · 3. *Attendance at the lecture was low.* · 4. *The university has made a decision to build a new library.* · 5. *The popularity of online courses is growing.* · 6. *It is widely believed that homework is useful.* · 7. *There were twice as many cyclists in 2026 as in 2016.* · 8. *Students who sleep well tend to perform better in exams.*

etebbyetep.com
Prof. Dr. Tahir GÜNÜLAL

2.10 1. evidence · 2. survey · 3. drawback · 4. participants · 5. tend · 6. contributed · 7. declined · 8. proportion · 9. claim · 10. widespread · 11. access · 12. outweigh · 13. prevent · 14. approach · 15. remained. Fazla kelimeler: *require, significant, emerge*.

2.11 1. part-time job · 2. cost of living · 3. sedentary · 4. renewable · 5. internship · 6. green · 7. continuous · 8. screen · 9. commute · 10. afford · 11. single-use · 12. work-life

Bölüm 3 · Okuma

3.1 1. Paragraf 3 (*Supporters say … less harmful to the climate*) · 2. Paragraf 4 (*However … expensive*) · 3. **B** · 4. Paragraf 3 (*In one experiment*) · 5. Paragraf 4 (*some simple ways to remember*) · 6. **A**

3.2 1. 6 p.m. · 2. 1 January · 3. eight · 4. They lose the room. · 5. It is free. · 6. a valid student card · 7. in Room 204

3.3 1. A · 2. D (*how to organise a team*) · 3. B (*at least one shift every two weeks*) · 4. B (*donated* = given) · 5. C · 6. B

3.4 1. B (*If you miss a lesson…*) · 2. A · 3. C (*your own swimming costume and cap*) · 4. B (*so instructors can give everyone individual attention*) · 5. C (*free practice at any time*) · 6. A

3.5 1. Öğrencilerin gece geç saatlere kadar ders çalışması · 2. *a tunnel* (iki şeyden ikincisi) · 3. Katılımcılar; kahve içen grup · 4. Okullarda cep telefonunun yasaklanması · 5. *a special dance* · 6. Müzedeki eşya sayısı (500)

3.6 1. However · 2. For example · 3. As a result · 4. In addition · 5. in contrast · 6. Consequently · 7. In fact · 8. Nevertheless

3.7 1. **C**: *In many cultures…* cümlesinden sonra *In others…* doğal bir devam; ardından gelen *however* ile metin yön değiştiriyor. · 2. **A**: Önceki cümle kısa şekerlemenin yararını anlatıyor, sonraki cümle bir saatlik uykunun zararını; *Longer naps, however…* zıtlığı kuruyor. · 3. **B**: *Timing also matters* → zamanla ilgili bir bilgi; *For this reason, experts recommend napping before about three o'clock* bu bilginin sonucu. · **D** fazla: *never feel tired* aşırı genelleme ve metinle çelişiyor.

3.8 1. **D**: *Yet*, "basit ve kullanışlı" ifadesiyle "karmaşık tarih" arasındaki zıtlığı kuruyor; sonraki cümle de bu tarihi anlatmaya başlıyor. · 2. **B**: Önceki cümlede *"Gem" clip* tanıtılıyor; B bu adın nereden geldiğini açıklıyor. Sonraki cümlenin öznesi *it*, Gem klipsine gönderim yapıyor. · 3. **A**: *His design*, bir önceki cümledeki Johan Vaaler'e gönderim yapıyor; ardından gelen *Nevertheless* ise "tasarımı farklı olsa da hikaye önemli bir simge oldu" anlamını kuruyor. · **C** fazla: Metinde böyle bir bilgi yok ve *never patented* bilgisiyle de uyuşmuyor.

3.9 1. **D**: *We do not usually think…* ile *However, a growing number of studies…* arasında zıtlık; sonraki cümle de bu çalışmalardan birini anlatıyor. · 2. **A**: Sonraki cümledeki *the pipe*, A'daki *a pipe*'a gönderim yapıyor. · 3. **B**: *Instead*, B'deki "kulakları yok" bilgisinin karşısına "titreşimlere tepki veriyorlar" bilgisini koyuyor. · **C** fazla: Metinde bitkilere müzik çalmanın yararlı olduğuna dair bir bilgi yok.

3.10 1. iv · 2. v · 3. i · 4. ii · 5. B · 6. C · 7. B. Fazla başlıklar: iii ve vi.

3.11 1. v · 2. iv · 3. ii · 4. i · 5. B · 6. A (*They are kept by people*, bir önceki cümledeki *honeybees*'e gönderim yapıyor) · 7. C. Fazla başlıklar: iii ve vi.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

3.12 Soru 1: Doğru cevap **B**. A ters ilişki (metin bir neden-sonuç ilişkisi değil, yalnızca bir bağlantı olduğunu söylüyor); C aşırı genelleme; D kelime eşleşmesi (*income* metinde geçiyor ama bu bilgi verilmiyor). Soru 2: Doğru cevap **A**. B metinde yok; C ters ilişki (metin kahve hakkında olumlu); D doğru ama ilgisiz (hamile kadınlardan söz ediliyor ama sorunun cevabı bu değil).

3.13 1. Ç · 2. Ç (diğer hizmetler kısılırken kütüphanenin bütçesi iki katına çıkarılmış) · 3. X · 4. Ç (*"the living room of the town"*) · 5. X · 6. X (diğer hizmetlerin kısıldığı söyleniyor; toplam bütçe hakkında bilgi yok)

3.14 1. B · 2. Y (*Unfortunately*) · 3. B · 4. Y (kabul ve itiraz) · 5. B · 6. Y (*On balance*) · 7. B · 8. Y (*surely*)

3.15 1. C (*widen the gap between families…*) · 2. ii · 3. B · 4. A (*level off and may even reverse*) · 5. B (*Supporters of homework argue…*) · 6. D · 7. C

Uygulama Testi: Okuma

Section 1	Section 2	Section 3	Section 4	Section 5
1. C	7. B	10. A	17. i	24. D
2. B	8. A	11. C	18. v	25. A
3. D	9. D	12. D	19. iv	26. C
4. B	(C fazla)	13. B	20. ii	27. C
5. C		14. A	21. C	28. A
6. B		15. C	22. B	29. B
		16. D	23. A	30. D

Seçilmiş açıklamalar. 3: Burcu'nun fotoğrafının takvime seçilmesi beklenmedik bir sonuç (*I joined … without knowing anything about photography*). **7:** Sonraki cümledeki *these cells* ve *the substances*, B'deki *onion cells* ve *certain substances*'a gönderim yapıyor. **8:** *In other words, the tears are a defence* → A'daki "gözyaşı maddeyi yıkamak için üretilir" bilgisinin yeniden ifadesi. **9:** D, *also* ile önceki önerilere yeni bir öneri ekliyor. C fazla: Metinde böyle bir bilgi yok. **19:** D paragrafındaki tehlike denizden değil nehirlerden geliyor (*another direction*). **27:** *The last of these arguments*, önceki paragrafta sayılan son argümana, yani iade edilen eserlerin iyi korunamayacağı endişesine gönderim yapıyor. **30:** Yazar her durumun dikkatle incelenmesini öneriyor; A ve B uç görüşler.

Bölüm 4 · Dinleme

4.1 (Örnek cevaplar) 1. Fiyat; hesaplama gerekebilir. *discount, off, including, extra* gibi kelimelere dikkat. · 2. Neden; *because, the problem is, I can't stand.* · 3. Görüş; *I think, but, the problem is*; seçenekler arasındaki derece farkına dikkat. · 4. Yer; önerilen ve reddedilen yerler olabilir, son karara dikkat. · 5. Bir sonraki eylem; konuşmanın sonundaki *I'll…* cümlesi. · 6. Konuşmacının amacı; örneğin ne göstermek için verildiğine dikkat (*What this shows is…*).

4.2 1. C · 2. B · 3. C (ana kapı kalabalık, kafe erken kapanıyor) · 4. B (*let's make it quarter past six*)

4.3 1. C (250 + 100) · 2. B (800 liranın yüzde 25 eksiği 600; kitapla birlikte 750) · 3. C (9.40 + 2,5 saat = 12.10; web sitesindeki 9.15 bir tuzak)

4.4 1. B · 2. A · 3. C · 4. D

4.5 1–E (*Minus twenty… now I actually love the snow*) · 2–C (yürüyüş grubu) · 3–F (*offered a position*) · 4–B (*Even a tiny room cost more than half…*). A ve D fazla.

4.6 1. B · 2. D · 3. A · 4. C · 5. B

4.7 6. C · 7. A · 8. D · 9. B · 10. C

4.8 1. Yeni bir noktaya geçiş · 2. Sonuç · 3. Yaygın bir görüşün düzeltilmesi · 4. Örnek · 5. Önemli bilgi · 6. Yeniden açıklama

4.9 1. B · 2. D · 3. A · 4. C · 5. B

4.10 6. C · 7. A · 8. D · 9. B · 10. C

4.11 Örnek notlar: *1817 Germany: 2 wheels, no pedals · 1860s pedals on front wheel → bigger wheel = faster → "high wheeler" (fast, dangerous) · 1880s safety bicycle: same-size wheels + chain → back wheel.* Cevaplar: 1. pedallar · 2. Pedallar ön tekere bağlı olduğu için hızlanmanın tek yolu tekeri büyütmekti. · 3. Eşit büyüklükte tekerlekler ve pedalları arka tekere bağlayan zincir.

4.12 1. *What do you think of it?* · 2. *I'm going to call her later.* · 3. *Did you finish the essay?* · 4. *We have to leave at six.* · 5. *I should have told you earlier.* · 6. *Let me check the timetable.*

Uygulama Testi: Dinleme

Section 1	Section 2	Section 3	Section 4	Section 5
1. C	7. E	11. C	16. B	21. B
2. A	8. D	12. A	17. B	22. B
3. B	9. B	13. B	18. C	23. A
4. C	10. C	14. C	19. A	24. C
5. B	(A, F fazla)	15. B	20. B	25. D
6. D				26. C
				27. B
				28. B
				29. A
				30. B

Seçilmiş açıklamalar. 1: Pazartesi eski gün (*used to be*); yeni gün çarşamba. **3:** Ücret 200 lira, öğrenciler yarısını ödüyor; dosya ücretsiz. **4:** Bilette yazan peron 4, ama tren 6'dan kalkacak. **6:** Bugün tren ters sırada; A vagonu en arkada. **11:** *Many people imagine… but that's not the aim at all*: A, yaygın ama yanlış görüş. **19:** Toplam süre 15 dakika, bunun 5 dakikası sorular için; yani yaklaşık 10 dakika konuşacaklar. 15 dakika seçeneği bir tuzak. **25:** *not the main guide, but the one you can still trust when everything else goes wrong* = yedek. **26:** 21 gün iddiası yaygın bir inanış olarak anılıyor ve reddediliyor.

Bölüm 5 · Konuşma

5.1 1. decided · 2. had never spoken · 3. felt · 4. was waiting · 5. were shaking · 6. started · 7. forgot · 8. didn't win · 9. had improved · 10. used to hide

5.2 c – f – e – a – d – b

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜL

5.3 Sorunlar: (1) Açık bir görüş yok; konuşma "duruma göre değişir" diyerek bitiyor. (2) Gerekçeler geliştirilmemiş; örnek (*My cousin did it.*) hiçbir şey açıklamıyor. (3) Cümleler çok kısa ve birbirine bağlanmıyor; *good sides and bad sides / good things and bad things* tekrar ediliyor. Örnek geliştirilmiş cevap:

> I agree that young people should do some kind of community service, for two main reasons. First, it teaches responsibility. When you help at a hospital or clean a park, you see that your work makes a real difference to other people. For example, my cousin spent six months helping elderly people in our town, and he says it made him much more patient and mature. Second, it brings together young people from different backgrounds who would never meet otherwise. Of course, students are busy, so the service should be flexible, for instance a few hours a week during university. But overall, I think the benefits for both young people and society are worth it.

5.4 /t/: finished, laughed, missed, produced · /d/: enjoyed, believed, travelled, stayed · /ɪd/: visited, recorded, invited, included

5.5 e**CON**omy · eco**NOM**ic · de**VEL**op · de**VEL**opment · en**VI**ronment · **COM**fortable · **IN**teresting · im**POR**tant · tech**NOL**ogy · **PHO**tograph · pho**TOG**raphy · ad**VER**tisement (İngiliz İngilizcesi; Amerikan İngilizcesinde **AD**vertisement de duyulur)

5.11 · Konuşma 1 için örnek notlar ve görüş fikirleri. Notlar: *IKEA effect = value things more if we make them · 2012 study: boxes, paper figures → own creations valued much more than others would pay only if task completed.* Görüş fikirleri: Öğrencilerin kendi kelime kartlarını, özetlerini, zihin haritalarını ya da sınav sorularını hazırlaması hem öğrenmeyi hem de materyale verilen değeri artırabilir. Ancak araştırmadaki sınırlılık önemli: Görev tamamlanmazsa etki kayboluyor; bu yüzden görevler öğrencinin başarabileceği düzeyde olmalı ve öğretmen gerektiğinde destek vermeli.

Konuşma 2 için görüş fikirleri: Bir arkadaşa konuyu anlatma; çalışma grubunda her üyenin bir konuyu "öğretmesi"; yalnız çalışırken konuyu sesli olarak hayali bir öğrenciye anlatma ya da kendini kaydetme; anlatırken takılınan yerleri not edip tekrar çalışma.

Konuşma 3 için görüş fikirleri: Grupları küçük tutma (3–4 kişi); her üyeye belirli bir görev verme; bireysel katkıyı görünür kılma (ör. herkesin kendi bölümünü sunması, ara raporlar, akran değerlendirmesi); konuyu öğrencilerin ilgisine göre seçmelerine izin verme.

Bölüm 6 · Yazma

6.1 (Örnek cevaplar) 1. *The university plans to make dormitory accommodation compulsory for all first-year students.* · 2. *The commenter feels that students whose families live close to campus should not have to pay for a dorm room.* (Sınavda yorumu yazanın adı verilir; cevabınızda bu adı mutlaka anın.) · 3. *The cafeteria is going to become cash-free and accept only card or mobile payments.* · 4. *The commenter is worried that international students without a local bank account will not be able to pay.*

6.2 (Örnek cevaplar) 1. *I don't think this plan is very realistic.* · 2. *I completely agree with Mert.* · 3. *Perhaps the gym could open earlier in the morning.* · 4. *I'm not sure that many students will use the new app.* · 5. *To be honest, the quality of the cafeteria food could be much better.* · 6. *Please consider the needs of students who work.*

6.3 · Görev A için örnek cevap

I think it is great that the university wants to encourage students to be more active. Many of us sit for hours every day in lectures and in the library, and a free outdoor sports area would be a good way to take a break and reduce stress.

However, I agree with Emre that closing the cafeterias at this time is not a good idea. A lot of students have lectures until late afternoon, and the gap between classes is often the only time they can eat. If the cafeterias are closed, they may simply skip meals or buy unhealthy snacks, which is the opposite of what the university wants.

In my opinion, the university should open the sports area but keep the cafeterias open as usual. It could also organise short sports sessions at different times of the day, so that students with different timetables can take part.

6.4 (Örnek cevaplar) 1. *Online shopping doubled, rising from 20% to 40%.* · 2. *There was a sharp fall in cash payments, from 55% to just 18%.* · 3. *The use of public transport remained almost stable, increasing only slightly from 34% to 35%.* · 4. *The proportion of students with part-time jobs rose considerably, from a quarter to 38%.* · 5. *The number of people cycling to work tripled, from 4% to 12%.* · 6. *The share of people reading printed newspapers halved, falling from 30% to 15%.* · 7. *Working from home more than tripled, climbing from 8% to 26%.* · 8. *The proportion of people who eat breakfast every day hardly changed, dropping marginally from 61% to 59%.*

6.5 1. D · 2. D · 3. Y: *increased by 15 percentage points* ya da *rose from 10% to 25%* · 4. D (25% ve 24%) · 5. Y: *Walking rose slightly, from 20% to 24%.* · 6. D (10%'dan 25%'e, iki buçuk kat)

6.6 · Örnek cevap

The podcast discusses how adults learn new skills and makes three main points. The graph, which compares 2016 and 2026, supports each of them.

First, the speaker explains that online video tutorials have become hugely popular, because they are free and flexible, and learners can pause and repeat difficult parts. The graph confirms this: the share of adults who mainly use video tutorials more than doubled, from 18% to 39%, making it the most common method in 2026.

Second, according to the podcast, face-to-face courses have lost their leading position, since many adults find it difficult to attend classes at fixed times because of work and family. This is reflected in the graph, where face-to-face courses fell from 46%, the highest figure in 2016, to 27%.

Finally, the speaker points out that learning apps have grown quickly, especially for languages, as they divide learning into short daily activities. The graph shows the same trend, with apps rising from 12% to 22%. In contrast, books and manuals halved in popularity, dropping from 24% to 12%, which the podcast also mentions.

In conclusion, both sources show a clear shift from traditional to digital ways of learning. However, the podcast warns that learning alone requires self-discipline, and many people who start an online course never complete it.

6.7 1. However · 2. For example · 3. while · 4. As a result (ya da Therefore) · 5. In addition · 6. because · 7. Although · 8. such as · 9. Despite · 10. Therefore (ya da As a result)

6.8 1. *Although the course is expensive, many students take it.* · 2. *The bus was late, so I missed the beginning of the exam.* · 3. *While online shopping has grown, visits to shopping centres have fallen.* · 4. *Despite the heavy rain, the match continued.* · 5. *The library, which is open 24 hours, is very popular during exams.* · 6. *Many students work part-time because they need money for rent.*

6.9 1. *In my opinion, …* · 2. *Many people think…* · 3. *The prices increased. Therefore, …* (ya da *; therefore,*) · 4. *more information* · 5. *I agree with Mert…* · 6. *The podcast discusses the changes…* · 7. *The number of cyclists has doubled.* · 8. *Most people prefer…* · 9. *If the gym is free, …* · 10. *Despite the high price, …* · 11. *The teacher explained the new rules to us.* · 12. *I have been living in this city for three years.* · 13. *This problem can be solved…* · 14. *Online courses are cheaper than…* · 15. *Students should be able to choose…*

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL